

STRATEGIA 2050
WROCLAWSKI OBSZAR FUNKCJONALNY

Prognoza oddziaływania na środowisko

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego
Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego
„WrOF 2050”

Prognoza oddziaływania na środowisko

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego

Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego

„WrOF 2050”

Fundusze Europejskie
dla Dolnego Śląska

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

**DOLNY
ŚLĄSK**

Opracowanie pt.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego „WrOF 2050”

zostało przygotowane na zlecenie **Gminy Wrocław - Biuro Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego** przez:

mgr inż. Krzysztof Okraśiński

Świdnica, 11.08.2025 r.

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	6
1.1. Wstęp.....	6
1.2. Podstawa prawna.....	7
1.3. Zawartość.....	7
1.4. Metodyka.....	9
2. Informacje o zawartości projektowanego dokumentu	11
2.1. Uwarunkowania prawne istotne dla ocenianego dokumentu	11
2.2. Ustalenia ocenianego dokumentu	13
3. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu wspólnotowym, krajowym i regionalnym	26
3.1. Polityka Unii Europejskiej	26
3.2. Dokumenty krajowe	28
3.3. Dokumenty regionalne i wojewódzkie	30
4. Analiza zgodności ocenianego dokumentu z polityką ochrony środowiska	33
5. Analiza uwarunkowań środowiskowych	36
5.1. Położenie	36
5.2. Charakterystyka społeczno - gospodarcza	39
5.3. Główne źródła antropopresji	41
5.4. Wody powierzchniowe	41
5.5. Wody podziemne	45
5.6. Powierzchnia ziemi i uwarunkowania geologiczne.....	47
5.7. Uwarunkowania przyrodnicze.....	51
5.8. Ryzyko wystąpienia suszy, podtopień i powodzi	55
5.9. Uwarunkowania akustyczne.....	58
5.10. Klimat i jakość powietrza	59
6. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu	63
6.1. Problemy systemowe.....	63
6.2. Główne wyzwania ochrony środowiska w analizowanym rejonie	63
6.3. Prognoza zmian zachodzących w środowisku	64
7. Analiza i ocena znaczących oddziaływań na środowisko.....	65
7.1. Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne.....	66
7.2. Strategia a oddziaływanie na klimat i adaptacja do skutków zmian klimatycznych	67
7.3. Oddziaływanie na bioróżnorodność i środowisko przyrodnicze	69
7.4. Oddziaływanie na jakość życia i zdrowie ludzi	72
7.5. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi.....	74
7.6. Oddziaływanie na krajobraz i dobra kultury.....	75

7.7.	Oddziaływanie na powietrze i klimat akustyczny	75
7.8.	Oddziaływania skumulowane z innymi dokumentami strategicznymi	77
7.9.	Oddziaływanie transgraniczne.....	78
7.10.	Wpływ na środowisko w przypadku odstąpienia od realizacji projektowanego dokumentu.....	78
7.11.	Podsumowanie oceny oddziaływania	78
8.	Propozycja rozwiązań alternatywnych.....	82
9.	Środki zapobiegające oraz ograniczające negatywne oddziaływanie na środowisko	84
10.	Proponowane metody analizy środowiskowych skutków wdrażania ocenianego dokumentu	88
11.	Wnioski	91
12.	Wykorzystane materiały źródłowe	92
13.	Streszczenie w języku niespecjalistycznym	93
14.	Spis rysunków i tabel.....	96

Załącznik:

1. Oświadczenie autora prognozy.

Wykaz skrótów

Skrót	Pełna nazwa
GUS	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	Główny zbiornik wód podziemnych
JCWP	Jednolita część wód powierzchniowych
JCWpd	Jednolita część wód podziemnych
OOŚ	Ocena oddziaływania na środowisko
OSI	Obszary Strategicznej Interwencji
OZE	Odnawialne źródła energii
PGW	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza
PMS	Państwowy Monitoring Środowiska
Prognoza OOŚ	Prognoza oddziaływania na środowisko
SOOŚ, strategiczna OOŚ	Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko
Strategia, Strategia „WrOF 2050”	Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego „WrOF 2050”
UE	Unia Europejska
UOOŚ	Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko
WrOF	Wrocławski Obszar Funkcjonalny rozumiany jako teren Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Wrocławia, który geograficznie pokrywa się z obszarem Miasta Wrocławia oraz miast i gmin: Czernica, Długotłęka, Jelcz-Laskowice, Kąty Wrocławskie, Kobierzyce, Miękinia, Oborniki Śląskie, Oleśnica (gmina wiejska), Oleśnica (miasto), Siechnice, Sobótka, Trzebnica, Wisznia Mała, Żórawina, Oława (gmina wiejska), Oława (miasto), Zawonia, Dobroszyce.
ZIT	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

1. Wprowadzenie

1.1. Wstęp

Przedmiotem niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko jest projekt *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego „WrOF 2050”* (dalej: Strategia „WrOF 2050”). Dokument ten został poddany strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko (dalej: SOOŚ).

Prognoza oddziaływania na środowisko jest podstawowym dokumentem merytorycznym sporządzanym dla potrzeb przeprowadzenia postępowania w sprawie SOOŚ. Celem przeprowadzenia SOOŚ jest spełnienie wymogu prawnego oraz przeprowadzenie merytorycznej analizy takich zagadnień, jak m.in.:

1. analiza zgodności ocenianego dokumentu z celami ochrony środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, krajowym i regionalnym,
2. identyfikacja stanu tych elementów środowiska, które mają związek z zastosowaniem ustaleń wynikających z ocenianego dokumentu,
3. analiza środowiskowych skutków wdrożenia ustaleń ocenianego dokumentu,
4. analiza rozsądnych rozwiązań alternatywnych,
5. zaproponowanie działań mających na celu zapobieganie lub ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko,
6. zaproponowanie sposobów monitorowania skutków stosowania ocenianego dokumentu pod kątem ochrony środowiska.

Analizując funkcję prognozy oddziaływania na środowisko, należy mieć na uwadze cel *dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko*, wyrażony w art. 1:

- zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska,
- przyczynienie się do uwzględniania aspektów środowiskowych w przygotowaniu i przyjmowaniu planów i programów w celu wspierania zrównoważonego rozwoju.

Polskie przepisy (w ślad za wymaganiami prawa Unii Europejskiej) wskazują, że prognoza powinna zawierać **racjonalnie wymagane informacje**, z uwzględnieniem:

- obecnego stanu wiedzy i metod oceny,
- zawartości i poziomu szczegółowości planu lub programu,
- funkcji ocenianego dokumentu w procesie podejmowania decyzji,
- zakresu, w jakim niektóre sprawy mogą zostać właściwiej ocenione na różnych etapach tego procesu.

Dla określenia funkcji prognozy znamienne jest także art. 8 dyrektywy 2001/42/WE; wskazuje on, że ustalenia tego dokumentu powinny być uwzględnione w czasie przygotowania planu lub programu oraz przed jego przyjęciem lub poddaniem procedurze ustawodawczej, a także w dokumencie podsumowującym przebieg SOOŚ.

To oznacza, że w prognozie oddziaływania na środowisko muszą się znaleźć przede wszystkim te informacje, które mogą mieć wpływ na zapisy ocenianego dokumentu i na praktyczną realizację jego ustaleń - a zatem nie wszystkie, lecz tylko istotne, racjonalnie uzasadnione i mogące mieć realne przełożenie na treść dokumentu będącego przedmiotem SOOŚ. Dyrektywa wymaga przedstawienia w prognozie informacji skupiających się na kwestiach związanych wyłącznie ze **znaczącym** wpływem na środowisko.

Należy podkreślić, że przedstawiona w niniejszej prognozie ocena dokumentu strategicznego nie jest tożsama z udzieleniem choćby wstępnej zgody na realizację przedsięwzięć (m.in. inwestycji) i innych fizycznych ingerencji w środowisko.

1.2. Podstawa prawna

Zasadniczą podstawą prawną sporządzenia niniejszej prognozy oraz przeprowadzenia SOOŚ są przepisy prawa polskiego (ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, o udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, dalej: UOOŚ) i wspólnotowego (dyrektywa 2001/42/WE). Wynikają z nich m.in. następujące ustalenia:

1. przeprowadzenia strategicznej OOŚ wymagają projekty takich dokumentów, jak m.in. plany i programy dotyczące m.in. kierunków rozwoju oraz zagospodarowania przestrzennego (art. 3 ust. 2 dyrektywy 2001/42/WE, art. 46 UOOŚ),
2. w ramach strategicznej OOŚ sporządza się prognozę oddziaływania na środowisko (art. 5 dyrektywy 2001/42/WE, art. 51 UOOŚ),
3. prognoza oddziaływania na środowisko oraz dokument będący przedmiotem strategicznej OOŚ wymagają przeprowadzenia konsultacji ze społeczeństwem oraz odpowiednimi organami administracji (art. 6 dyrektywy 2001/42/WE, art. 54 UOOŚ),
4. procedura strategicznej OOŚ jest zintegrowana z procedurą oceny oddziaływania na obszar Natura 2000 (art. 55 ust. 2 UOOŚ, art. 6 ust. 3 dyrektywy 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory).

1.3. Zawartość

Zawartość niniejszej prognozy jest zgodna z art. 51 ust. 2 UOOŚ. Przepis ten wskazuje, że prognoza oddziaływania na środowisko powinna:

- 1) zawierać:
 - a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
 - b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
 - c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
 - d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
 - e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,
 - f) oświadczenie autora lub kierującego zespołem autorów o spełnieniu wymagań wymienionych w art. 74 ust.2 UOOŚ (załącznik do niniejszego dokumentu);

2) określać, analizować i oceniać:

- a. istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b. stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c. istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d. cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e. przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne - z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

3) przedstawiać:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Trzeba podkreślić, że przepisów określających zawartość prognozy nie można odczytywać w oderwaniu od przepisów określających jej funkcję; oznacza to, że dokument ten musi zawierać:

1) informacje racjonalnie wymagane, adekwatne do charakteru ocenianego dokumentu,

2) informacje, które mogą mieć faktyczne przełożenie na treść ocenianego dokumentu,

- a) - a więc nie wszystkie informacje, lecz tylko te, które można uznać za racjonalnie wymagane.

Warto również zaznaczyć, że rolą SOOŚ nie jest analiza stricte formalno-legislacyjna ocenianego dokumentu oraz zgodność z zasadami techniki prawodawczej.

Zakres i stopień szczegółowości niniejszej prognozy został uzgodniony w trybie art. 53 UOOŚ z:

- Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska we Wrocławiu (pismo z dnia 3 lipca 2025 r., znak: WSl.411.177.2025.KM),
- Dolnośląskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym we Wrocławiu (pismo z dnia 6 czerwca 2025 r., znak: ZNS.9022.4.42.2025.MŚ).

1.4. Metodyka

Prognoza składa się z merytorycznych bloków, które obejmują następujące zasadnicze elementy: charakterystyka ocenianego dokumentu, opis uwarunkowań strategicznych i środowiskowych mających znaczenie dla oceny Strategii, strategiczna ocena oddziaływań środowiskowych oraz katalog rekomendacji w zakresie udoskonalenia ocenianego dokumentu i monitorowania skutków jego wdrażania.

Materiałem wyjściowym do analizy był projekt Strategii przekazany wykonawcy niniejszej prognozy. Pierwszym zasadniczym krokiem analizy środowiskowej była analiza uwarunkowań prawnych i strategicznych mających znaczenie dla ocenianego dokumentu. Kolejnym działaniem było pozyskanie informacji o poszczególnych komponentach środowiska z dokumentów źródłowych o charakterze przekrojowym, danych opracowywanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (dalej: PMŚ) koordynowanego przez służby Inspekcji Ochrony Środowiska oraz danych o obszarach ochrony przyrody. Przeprowadzono kwerendę danych i analizę studialną dostępnych materiałów zawierających informacje na temat uwarunkowań środowiskowych.

Przy prowadzonych pracach wykorzystano dane o środowisku zawarte w opracowaniach planistycznych, dokumentach strategicznych i pracach studialnych. Uwzględniono ustalenia strategicznych ocen oddziaływania na środowisko oraz dokumentów strategicznych określających politykę ekologiczną. Przeanalizowano uwarunkowania wynikające z powszechnie dostępnych źródeł informacji o stanie środowiska i jego ochronie. Czynności te były prowadzone adekwatnie do charakteru i poziomu szczegółowości ustaleń ocenianego dokumentu.

Przy opisie uwarunkowań środowiskowych skupiono się na tych zagadnieniach tematycznych, które mają znaczenie dla oceny skutków realizacji analizowanego projektu Strategii (zgodnie z dyspozycją art. 51 ust. 2 pkt 2 lit. b UOOŚ, wedle którego prognoza oddziaływania na środowisko powinna określać stan środowiska wyłącznie na obszarach objętych przewidywanym i znaczącym oddziaływaniem) i które mogą mieć przełożenie na ustalenia SOOŚ. Takie podejście pozwoliło na zidentyfikowanie zasadniczych uwarunkowań środowiskowych mających merytoryczny związek z ustaleniami ocenianego dokumentu.

Wyniki tej oceny były wstępnym krokiem do weryfikacji ocenianego dokumentu pod kątem tego, czy jego ustalenia są adekwatne do uwarunkowań strategicznych i środowiskowych w zakresie objętym ustaleniami Strategii. Ustalenia te prowadzone były równolegle z oceną oddziaływań na środowisko, jakie będą się wiązały z praktycznym wdrażaniem ustaleń Strategii. Analizowano również opis skutków, które mogą wystąpić w przypadku odstąpienia od przyjęcia ocenianego dokumentu.

Kolejnym krokiem było sformułowanie rekomendacji odnośnie do uzupełnienia bądź zmiany treści ocenianego dokumentu. Działanie to zostało zintegrowane z zaproponowaniem rozwiązań eliminujących i minimalizujących negatywne oddziaływanie na środowisko. Następnym etapem było sformułowanie propozycji monitorowania skutków wdrażania ustaleń Strategii pod kątem ochrony środowiska.

Stopień szczegółowości treści niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko jest adekwatny do charakteru ustaleń ocenianego dokumentu. Oznacza to, że przeprowadzone analizy opierają się przede wszystkim na opisowej i jakościowej identyfikacji kluczowych oddziaływań, jakie mogą wystąpić w związku z praktycznym stosowaniem Strategii. Szczegółowa analiza konkretnych działań

i przedsięwzięć może być przeprowadzona jedynie na etapie postępowań administracyjnych (np. na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, decyzji udzielającej pozwolenia na budowę) oraz przy dokonywaniu zgłoszeń budowlanych.

2. Informacje o zawartości projektowanego dokumentu

2.1. Uwarunkowania prawne istotne dla ocenianego dokumentu

Przedmiotem niniejszej prognozy jest projekt Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego „WrOF 2050”. Analizowany dokument ma status strategii rozwoju ponadlokalnego, która opracowana została w oparciu o art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz art. 10 g ust. 1 ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Strategia „WrOF 2050” tworzona jest dla obszaru realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego (WrOF). ZIT i WrOF obejmują 19 gmin związanych Porozumieniem z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie zasad współpracy Stron Porozumienia przy programowaniu, wdrażaniu, finansowaniu, ewaluacji i koordynowaniu wspólnych przedsięwzięć, bieżącej obsłudze i rozliczeniach ZIT. Treść tego porozumienia przełożyła się na uchwałę Zarządu Województwa Dolnośląskiego 6140/VI/22 z dnia 14 listopada 2022 r. w sprawie wyznaczenia miejskich obszarów funkcjonalnych celem realizacji podejścia terytorialnego w ramach projektu programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska. Należy zaznaczyć, że WrOF będący przedmiotem niniejszej analizy ma zasięg mniejszy niż Wrocławski Obszar Funkcjonalny wskazany w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego (gdzie ustalono zasięg obejmujący 44 gminy). Projekt tego Planu podlegał SOOŚ¹.

Dla ustalenia charakteru prawnego ocenianej Strategii WrOF 2050 znaczenie ma także art. 34 ust. 6 pkt 3 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027. Zgodnie z tym przepisem, warunkiem realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (dalej: ZIT) jest m.in. opracowanie i uchwalenie do dnia 31 grudnia 2025 r. strategii rozwoju ponadlokalnego. Fakt ten ma istotne znaczenie dla przedmiotu SOOŚ - bowiem wskazuje na bezpośrednie powiązanie Strategii WrOF 2050 ze Strategią ZIT obejmującą ten sam obszar terytorialny.

ZIT to forma współpracy samorządów współfinansowana z funduszy Unii Europejskiej, wynikająca z ustaleń unijnego rozporządzenia 2021/1060² oraz ww. ustawy. ZIT pozwalają połączyć finansowanie z różnych osi priorytetowych jednego lub kilku programów operacyjnych do celów interwencji wielowymiarowych i międzysektorowych, zapewniając implementację zintegrowanej strategii dla określonego terytorium. ZIT to instrument wspierający rozwój terytorialny i promujący partnerski model współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego w miejskim obszarze funkcjonalnym.

¹ https://www.irt.wroc.pl/strona-128-projekt_planu_zagospodarowania.html (dostęp: 06.08.2025 r.)

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wspierania Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej

Strategia ZIT WrOF na lata 2021-2027 stanowi dokument „wejściowy” wobec Strategii WrOF 2050. Cele strategiczne obu dokumentów zasadniczo się pokrywają, różnice występują w rozmieszczeniu priorytetów między celami strategicznymi oraz ich rozwinieciu. Jest to szczególnie istotne w tym kontekście, że strategia ZIT już była poddana SOOŚ³ i ustalenia z przebiegu tej SOOŚ pozwoliły na stwierdzenie, że dokument ten jest zgodny ze strategicznymi celami w zakresie ochrony środowiska oraz że wdrożenie jego ustaleń nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko. Warto dodać, że projekty wynikające ze Strategii ZIT będą przeznaczone do dofinansowania z funduszy Unii Europejskiej w ramach programu *Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska* (FEDS) oraz w ramach programu *Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko* (FEnIKS). Programy te podlegały SOOŚ: zarówno FEDS⁴ jak i FEnIKS⁵. W związku z powyższym, projekty te będą podlegały ocenie na etapie rozpatrywania wniosków o ich dofinansowanie. Ocena ta będzie uwzględniała m.in. aspekty środowiskowe, w tym:

- wykazanie i zapewnienie zgodności z przepisami o ochronie środowiska i zasadą DNSH⁶,
- w stosunku do projektów FEDS: zgodność z „Kryteriami wyboru projektów w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027”⁷, które obejmują m.in. zachowanie i zastosowanie tzw. „zielonej i niebieskiej infrastruktury”, ochronę drzew w całym cyklu projektowym (w tym poprzez stosowanie standardów ochrony zieleni), rozwiązania z zakresu adaptacji do zmian klimatu oraz wymagania z zakresu efektywności energetycznej,
- zgodność m.in. ze „Szczegółowym Opiszem Priorytetów”⁸ programu FEnIKS.

Niezależnie od powyższego, dla zrozumienia istotnych uwarunkowań prawnych określających charakter ocenianego dokumentu, ważne jest podkreślenie następujących faktów:

1. Oceniany projekt Strategii „WrOF 2050” nie obniża rangi obowiązujących przepisów, planów, programów i strategii dotyczących ochrony środowiska.
2. Projekt Strategii „WrOF 2050” konsumuje ustalenia innych przyjętych i obowiązujących dokumentów strategicznych, np. planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, strategii rozwoju województwa dolnośląskiego i planu rozwoju infrastruktury transportowej w województwie dolnośląskim. Dokumenty te podlegały odrębnym SOOŚ.

³ <https://zitwrof.pl/strategia-zintegrowanych-inwestycji-terytorialnych-wroclawskiego-obszaru-funkcjonalnego-2021-2027-strategia-zit-wrof/> (dostęp: 06.08.2025 r.)

⁴ <https://bip.dolnyslask.pl/a,128117,przyjecie-programu-fundusze-europejskie-dla-dolnego-slaska-2021-2027-wraz-z-prognoza-oddziaływania-n.html> (dostęp: 06.08.2025 r.)

⁵ <https://www.feniks.gov.pl/strony/dowiedz-sie-wiecej-o-programie/prognoza-oddziaływania-na-srodowisko/> (dostęp: 06.08.2025 r.)

⁶ z ang. „do no significant harm”, tj. „nie czyni poważnych szkód” celom środowiskowym wskazanym w art. 9 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje: a) łagodzenie zmian klimatu, b) adaptacja do zmian klimatu, c) zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich, d) przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, e) zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola, f) ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów

⁷ <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/dokumenty/szczegolowy-opis-priorytetow-programu-fundusze-europejskie-dla-dolnego-slaska-2021-2027/> (dostęp: 06.08.2025 r.)

⁸ <https://www.feniks.gov.pl/strony/dowiedz-sie-wiecej-o-programie/prawo-i-dokumenty/szczegolowy-opis-priorytetow-dla-programu-fundusze-europejskie-na-infrastrukture-klimat-srodowisko-2021-2027/> (dostęp: 06.08.2025 r.)

Oceniany projekt Strategii „WrOF 2050” będzie wdrażany równolegle z dokumentami programowymi, z których wynikają działania na rzecz ochrony środowiska, w tym m.in.:

1. programy ochrony środowiska (wojewódzki, powiatowe i gminne),
2. programy ochrony powietrza,
3. programy ochrony środowiska przed hałasem,
4. plany adaptacji do zmian klimatu,
5. wojewódzki plan gospodarki odpadami,
6. dokumenty określające zasady planowania przestrzennego,
7. plany zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000,
8. audyt krajobrazowy,
9. plan zarządzania ryzykiem powodziowym, plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza, plan przeciwdziałania skutkom suszy.

2.2. Ustalenia ocenianego dokumentu

Wrocławski Obszar Funkcjonalny (WrOF) położony jest w południowo-zachodniej Polsce w województwie dolnośląskim. Zalicza się do niego 19 gmin:

- gmina Wrocław (miasto na prawach powiatu)
- w powiecie wrocławskim: Gmina Długołęka, Gmina Czernica, Gmina Kąty Wrocławskie, Gmina Kobierzyce, Gmina Siechnice, Gmina Sobótka, Gmina Żórawina.
- w powiecie oleśnickim: Miasto Oleśnica, Gmina Oleśnica, Gmina Dobroszyce;
- w powiecie oławskim: Miasto Oława, Gmina Oława, Gmina Jelcz–Laskowice;
- w powiecie średzkim: Gmina Miękinia;
- w powiecie trzebnickim: Gmina Oborniki Śląskie, Gmina Trzebnica, Gmina Wisznia Mała, Gmina Zawonia,

Charakterystykę środowiska WrOF przedstawiono w rozdziale V niniejszej prognozy.

Strategia „WrOF 2050” przedstawia syntetyczną diagnozę uwarunkowań (w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej) oraz określa wyzwania rozwojowe. Na tej bazie formułuje ona wizję i misję WrOF. Ich realizacji mają służyć cele strategiczne i operacyjne oraz przypisane im kierunki rozwoju (przedstawiono je w tabeli 1. na kolejnej stronie niniejszej prognozy).

Dokument nie wskazuje przewidywanych do realizacji „przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko”⁹.

⁹ „Przedsięwzięciami mogącymi znacząco oddziaływać na środowisko”, których ramy mógłby wyznaczać projekt Strategii, są przedsięwzięcia wymienione w art. 59 ust. 1 pkt 1 i 2 ww. ustawy, które zostały wymienione w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839 ze zm.).

Tabela 1. Cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań ocenianej Strategii „WrOF 2050”

Cele operacyjne	Kierunki rozwoju
Cel strategiczny 1. Wysoka jakość życia oraz zapewnione możliwości rozwoju i aktywności mieszkańców	
1.1. Włączająca polityka społeczna.	1.1.1. Stałe diagnozowanie potrzeb społecznych oraz zasobów systemu pomocy społecznej w ujęciu WrOF oraz odpowiednie dostosowanie i doskonalenie systemu, w tym w odniesieniu do zasobów ludzkich, rzeczowych i finansowych. 1.1.2. Wzmocnienie sieci współpracy systemu pomocy społecznej WrOF, w tym poprzez stałe konferencje, fora wymiany doświadczeń, wizyty studyjne, kontakty osobiste, platformy online do wymiany wiedzy i doświadczeń pomiędzy instytucjami. 1.1.3. Wspieranie i realizacja działań na rzecz systemu pomocy społecznej i jego adaptacji do zmieniających się uwarunkowań. 1.1.4. Wsparcie i wdrażanie rozwiązań sprzyjających deinstytucjonalizacji świadczenia usług pomocy społecznej, w tym zwiększenie dostępności usług. 1.1.5. Integrowanie usług i infrastruktury pomocy społecznej na poziomie WrOF, służącej poprawie dostępu oraz efektywności wykorzystania zasobów systemu pomocy społecznej. 1.1.6. Rozwijanie komplementarnego, kompleksowego i trwałego w ujęciu terytorialnym WrOF systemu pomocy społecznej, zapewniającego dobrą dostępność do usług społecznych, w tym opiekuńczych, a także tworzenie i rozwijanie sieci ośrodków wsparcia. 1.1.7. Rozwijanie kwalifikacji kadr pomocy społecznej. 1.1.8. Wspieranie i realizacja działań z zakresu pomocy społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób szczególnie zagrożonych wykluczeniem: osób z niepełnosprawnościami, dzieci i młodzieży z pieczy zastępczej, osób starszych, osób z zaburzeniami psychicznymi, osób w kryzysie bezdomności.
1.2. Aktywni i zaangażowani mieszkańcy.	1.2.1. Wspieranie i prowadzenie działań na rzecz aktywności osób starszych i z niepełnosprawnościami, w tym przy zaangażowaniu partnerów społecznych. 1.2.2. Systematyczne wdrażanie standardów dostępności w odniesieniu do usług i przestrzeni publicznych. 1.2.3. Wspieranie aktywności zawodowej osób starszych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz promowanie zalet zatrudnienia osób starszych. 1.2.4. Wspieranie integracji społeczno-kulturalnej osób i grup z różnych kręgów narodowych i kulturowych, w tym budowanie społecznej akceptacji wśród środowisk lokalnych dla osób i grup wielonarodowych i wielokulturowych. 1.2.5. Wspieranie rozwoju inicjatyw społecznych, organizacji pozarządowych, liderów społecznych, centrów aktywności społecznych oraz realizowanych przez sektor społeczny działań, w tym poprzez sieci współpracy różnych poziomów i w różnych obszarach tematycznych.

Cele operacyjne	Kierunki rozwoju
	1.2.6. Doskonalenie sposobów prowadzenia komunikacji i konsultacji społecznych w procesach konsultowania i podejmowania decyzji przez samorządy WrOF oraz wymiana doświadczeń i dobrych praktyk w tym zakresie. 1.2.7. Wspieranie i organizowanie wydarzeń sportowych i kulturalnych, które integrują różne grupy wiekowe i kulturowe.
1.3. Zdrowi mieszkańcy.	1.3.1. Wspieranie dostępności do oferty opieki zdrowotnej oraz rozwoju infrastruktury opieki zdrowotnej. 1.3.2. Wspieranie profilaktyki zdrowotnej oraz programów i działań prozdrowotnych, w tym w zakresie zdrowia psychicznego. 1.3.3. Wspieranie i rozwój infrastruktury sportu i rekreacji na rzecz aktywnego trybu życia i zachowania zdrowia. 1.3.4. Wspieranie i rozwój oferty sportu i rekreacji, w tym przy współpracy z sektorem społecznym oraz środowiskami sportowymi i naukowymi. 1.3.5. Upowszechnianie i promowanie zdrowego stylu życia, w tym aktywności fizycznej.
1.4. Dobry dostęp do szerokiej oferty mieszkań.	1.4.1. Wspieranie i kreowanie rozwiązań w ujęciu WrOF na rzecz poprawy dostępności i jakości rynku mieszkań społecznych, w tym rozwijanie sieci mieszkań treningowych i wspomaganych. 1.4.2. Kształtowanie i wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa w zakresie potrzeb mieszkaniowych poprzez politykę ukierunkowaną na pobudzenie komercyjnego sektora mieszkaniowego. 1.4.3. Podnoszenie standardów, stanu technicznego oraz funkcjonalności społecznych i komunalnych zasobów mieszkaniowych, w tym na obszarach zdegradowanych, na rzecz jakości zamieszkiwania, adaptacji do zmian klimatu i transformacji energetycznej. 1.4.4. Wspieranie i kształtowanie rozwiązań, sprzyjających rozwojowi funkcjonalnych samowystarczalnych stref mieszkaniowych, posiadających dobre skomunikowanie, dostęp do komunikacji publicznej, dostęp do usług publicznych i bytowych oraz terenów zieleni i przestrzeni wspólnych.
1.5. Silna tożsamość i atrakcyjna oferta kulturalna.	1.5.1. Wspieranie i prowadzenie działań na rzecz poprawy dostępności do oferty kultury. 1.5.2. Zwiększenie atrakcyjności zróżnicowanej oferty kulturalnej, w tym poprzez organizowanie wydarzeń rangi krajowej i międzynarodowej. 1.5.3. Integrowanie działań instytucji kultury WrOF oraz innych podmiotów branży rozrywkowej w zakresie tworzenia oferty programowej oraz wzmocnienie współpracy przy jej promocji. 1.5.4. Wspieranie lokalnych i regionalnych programów edukacji o historii i dziedzictwie kulturowym. 1.5.5. Wspieranie działalności oraz podnoszenie jakości oferty instytucji kultury i organizacji społecznych popularyzujących dziedzictwo kulturowe.

Cele operacyjne	Kierunki rozwoju
	1.5.6. Wspieranie i zachowanie materialnego i niematerialnego zasobu dziedzictwa kulturowego, w tym obiektów zabytkowych, tradycji, wydarzeń, oraz inicjatyw społecznych wzmacniających lokalną tożsamość i międzypokoleniową transmisję wartości.
1.6. Atrakcyjne, dostępne przestrzenie publiczne oraz usługi publiczne.	1.6.1. Transformowanie miast w kierunku „smart city” - zwiększenie atrakcyjności, funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznych oraz efektywności zarządzania infrastrukturą miast. 1.6.2. Wdrażanie koncepcji „smart village” (inteligentna wieś, inteligentne obszary wiejskie) – wdrażanie i wykorzystywanie technologii cyfrowych, sztucznej inteligencji i innowacji dla poprawy jakości życia, polepszenia standardu i dostępności usług publicznych i lepszego wykorzystania zasobów lokalnych oraz podnoszenia poziomu bezpieczeństwa. 1.6.3. Nadanie nowych funkcji społecznych, gospodarczych, środowiskowych zdegradowanym lub zaniedbanym przestrzeniom publicznym, z uwzględnieniem zrównoważonego zarządzania zielenią oraz rozwoju terenów wspólnotowych. 1.6.4. Kształtowanie inkluzywnych przestrzeni publicznych, przyjaznych dzieciom, osobom starszym, ze szczególnymi potrzebami oraz innym grupom narażonym na wykluczenie, w tym rozwój infrastruktury wspierającej aktywność fizyczną, zdrowy styl życia, integrację społeczną. 1.6.5. Rozwijanie lokalnych centrów usługowych zgodnie z ideą miasta 15-minutowego (dostęp do głównych celów pieszo, rowerem lub transportem publicznym w miastach, osiedlach wrocławskich i pozamiejskich koncentracjach ludności). 1.6.6. Poprawa dostępności i jakości usług opieki nad dziećmi do lat 3.
Cel strategiczny 2. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka, nauka, edukacja	
2.1. Innowacyjna i atrakcyjna oferta edukacyjna.	2.1.1. Kształtowanie spójnego i atrakcyjnego systemu edukacji. 2.1.2. Poprawa jakości i dostępności wychowania przedszkolnego, oraz edukacji poziomu podstawowego, średniego. 2.1.3. Wsparcie rozwoju kompetencji, umiejętności i wiedzy osób dorosłych, ukierunkowane na podnoszenie aktywności zawodowej, promocja idei kształcenia się przez całe życie. 2.1.4. Promocja i wzmocnienie prestiżu kształcenia ponadpodstawowego i wyższego. 2.1.5. Wspieranie rozwoju kreatywności i przedsiębiorczości wśród dzieci i młodzieży, w tym w ramach edukacji formalnej i nieformalnej oraz przy wsparciu kultury.
2.2. Efektywna gospodarka.	2.2.1. Wspieranie rozwoju kompetencji i wiedzy w zawodach przyszłości. 2.2.2. Wspieranie oraz tworzenie ram do inicjowania współpracy biznesu, nauki, kształcenia, pozwalających rozwijać innowacyjne i konkurencyjne rozwiązania komercyjne i publiczne.

Cele operacyjne	Kierunki rozwoju
	2.2.3. Wsparcie rozwoju istniejących oraz nowych przedsiębiorstw. 2.2.4. Wsparcie procesu integracji i kooperacji przedsiębiorców – wspieranie samorządności gospodarczej, klastrów i giełd kooperacji. 2.2.5. Zastosowanie inteligentnych rozwiązań w sferze usług publicznych, sprzyjających konkurencyjności gospodarki, np. związanych z cyfryzacją i sztuczną inteligencją. 2.2.6. Wykorzystanie kapitału kreatywnego sektora usług publicznych, kultury, sektora społecznego do tworzenia i wdrażania konkurencyjnych i innowacyjnych usług. 2.2.7. Wsparcie i promocja WrOF, jako obszaru rozwoju innowacyjnej gospodarki.
2.3. Zrównoważona funkcja gospodarcza.	2.3.1. Wsparcie rozwoju funkcji gospodarczych na obszarze WrOF przy uwzględnieniu lokalnych i ponadlokalnych uwarunkowań, w tym dostępności transportowej i powiązań funkcjonalnych oraz lokalnych specjalizacji. 2.3.2. Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej na obszarze WrOF, przy uwzględnieniu lokalnych i ponadlokalnych atutów oraz rozwijanie współpracy pomiędzy samorządami w zakresie promocji inwestycyjnej WrOF. 2.3.3. Wsparcie i kreowanie rozwiązań sprzyjających kształceniu na potrzeby rynku pracy, w tym podnoszenie atrakcyjności kształcenia ponadpodstawowego we WrOF. 2.3.4. Rozwijanie infrastruktury technicznej, transportowej, energetycznej, telekomunikacyjnej i teleinformatycznej dedykowanej funkcji gospodarczej. 2.3.5. Wdrażanie rozwiązań z zakresu usług publicznych dedykowanych przedsiębiorcom, które poprawią konkurencyjność i efektywność prowadzenia działalności gospodarczej, np. w zakresie dostępu do publicznych baz danych, obsługi przedsiębiorców, inwestorów. 2.3.6. Dążenie do samowystarczalności energetycznej WrOF poprzez wspieranie rozwoju zdolności produkcyjnych energii w oparciu o zasoby obszaru, w tym przy wykorzystaniu OZE. 2.3.7. Zwiększenie zdolności do magazynowania energii. 2.3.8. Wsparcie tworzenia spółdzielni i klastrów energetycznych WrOF, ukierunkowane na dywersyfikację źródeł energii oraz obniżenie kosztów energii i wspieranie lokalnego rozwoju. 2.3.9. Wsparcie konkurencyjności rolnictwa, w tym: rozwoju lokalnych i regionalnych powiązań pomiędzy producentami rolnymi a konsumentami, rozwoju produktów lokalnych, regionalnych i ekologicznych, kanałów sprzedaży bezpośredniej. 2.3.10. Wsparcie rolników w zachowaniu wartości produkcyjnych, zasobności i żyzności gleb, przy współpracy z samorządem rolniczym oraz podmiotami doradczymi.

Cele operacyjne	Kierunki rozwoju
2.4. Rozwinięta funkcja turystyczna.	2.4.1. Wzmocnienie i podtrzymanie współpracy uczestników branży turystycznej, w tym samorządów WrOF w zakresie rozwoju zintegrowanej oferty turystycznej oraz oferty uzupełniającej. 2.4.2. Wspieranie rozwoju nowych oraz istniejących atrakcji turystycznych, wykorzystujących bogactwo przyrodnicze oraz kulturowe. 2.4.3. Rozwój infrastruktury turystycznej, poprawiającej dostęp do miejsc atrakcyjnych turystycznie. 2.4.4. Rozwijanie sieciowych produktów i oferty turystycznej WrOF, w tym turystyki aktywnej, kulturowej, zwiększających atrakcyjność turystyczną. 2.4.5. Wspieranie rozwoju turystyki biznesowej, przy wykorzystaniu potencjału Wrocławia oraz gmin WrOF. 2.4.6. Wykorzystanie lokalnych i regionalnych produktów i usług do rozwoju funkcji turystycznej WrOF, np. poprzez tworzenie wsi tematycznych. 2.4.7. Nadanie nowych funkcji dla obiektów dziedzictwa kulturowego, przemysłowego, w tym zabytków, służących rozwojowi turystyki. 2.4.8. Promocja oferty turystycznej, zarówno do wewnątrz, jak też na zewnątrz, ukierunkowana na zwiększenie zainteresowania turystów ofertą w ujęciu całego WrOF.
Cel strategiczny 3: Wysoki stopień zachowania środowiska naturalnego i adaptacja do zmian	
3.1. Dobry stan środowiska.	3.1.1. Wspieranie i prowadzenie działań na rzecz poprawy i utrzymania czystego powietrza, w tym poprzez wymianę źródeł ciepła, zmniejszanie emisyjności obiektów i zużycia energii w budynkach publicznych, jak i prywatnych. 3.1.2. Wspieranie i prowadzenie działań na rzecz zwiększania udziału energii pochodzącej z odnawialnych źródeł. 3.1.3. Wspieranie i prowadzenie działań na rzecz poprawy akustyki środowiska, oraz wdrażanie rozwiązań organizacyjnych i technicznych służących ograniczeniu hałasu. 3.1.4. Wspieranie i prowadzenie działań chroniących przed zanieczyszczeniem światłem. 3.1.5. Poprawa efektywności i skuteczności prowadzonej gospodarki odpadami, w tym wspieranie działań z zakresu gospodarki obiegu zamkniętego. 3.1.6. Budowanie społecznej świadomości i akceptacji dla budowy instalacji przetwarzania odpadów. 3.1.7. Wdrażanie rozwiązań skutecznej i bezpiecznej utylizacji odpadów komunalnych i niebezpiecznych. 3.1.8. Współpraca ponadlokalna i wielosektorowa w zakresie przeciwdziałania zanieczyszczeniom i skażeniom środowiska.

Cele operacyjne	Kierunki rozwoju
	3.1.9. Prowadzenie proekologicznych kampanii edukacyjnych skierowanych do różnych grup odbiorców, w tym oszczędzania zasobów naturalnych i energii. 3.1.10. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodno-ściekowej, w tym budowa nowych ujęć wodnych, stacji uzdatniania wody, sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, oczyszczalni ścieków. 3.1.11. Ochrona wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, przemysłowych i rolniczych, w tym wód III i IV rzędu, poprzez wdrażanie odpowiednich technologii oczyszczania ścieków oraz edukację społeczną. 3.1.12. Promowanie i realizacja działań sprzyjających oszczędzaniu zasobów wody i obiegu zamkniętego wody.
3.2. Spójność przyrodnicza i wysoka bioróżnorodność.	3.2.1. Zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej, w tym terenów zieleni, zachowanie istniejących naturalnych i półnaturalnych terenów zieleni, w tym łąk, charakteryzujących się wysokim poziomem bioróżnorodności, preferując gatunki rodzime. 3.2.2. Zachowanie, tworzenie, wzmocnienie potencjału ekologicznego korytarzy ekologicznych, w tym dążenie do utworzenia zielonego ringu wokół Wrocławia. 3.2.3. Utrzymanie istniejących form ochrony przyrody oraz powoływanie nowych, służących utrzymaniu różnorodności biologicznej oraz renaturyzacji ekosystemów zdegradowanych. 3.2.4. Projektowanie i wdrażanie rozwiązań, które ukierunkowane są na zachowanie różnorodności biologicznej, w tym w oparciu o współpracę pomiędzy samorządami, instytucjami ochrony przyrody, nadleśnictwami i organizacjami ekologicznymi, przy zaangażowaniu mieszkańców. 3.2.5. Budowanie społecznej akceptacji i wrażliwości na kwestie ochrony przyrody i bioróżnorodności, organizowanie lokalnych akcji angażujących mieszkańców w działania na rzecz ochrony środowiska i przyrody. 3.2.6. Wspieranie zachowania potencjału ekologicznego lasów, systemów rolno-leśnych i obszarów rolniczych, zachowanie naturalnych zbiorników wody oraz terenów podmokłych, przeciwdziałanie zmniejszaniu powierzchni lasów oraz fragmentacji siedlisk leśnych na obszarze WrOF.
3.3. Mitygacja, dekarbonizacja i adaptacja do zmian klimatu.	3.3.1. Wspieranie i projektowanie kompleksowych i komplementarnych rozwiązań technicznych i opartych na naturze (NBS), służących adaptacji do zmian klimatu, np. w odniesieniu do infrastruktury technicznej, zarządzania wodą, zarządzania terenami miejskimi, prowadzeniem gospodarki rolnej, w tym w oparciu o miejskie plany adaptacji do zmian klimatu. 3.3.2. Współpraca ponadlokalna i wielosektorowa oraz instytucjonalna przy projektowaniu i wdrażaniu przedsięwzięć i rozwiązań służących zwiększaniu odporności na zmiany klimatu. 3.3.3. Budowanie społecznej świadomości i akceptacji dla działań związanych z mitygacją, dekarbonizacją i adaptacją do zmian klimatu.

Cele operacyjne	Kierunki rozwoju
	3.3.4. Wzmacnianie naturalnej odporności krajobrazu i przeciwdziałanie skutkom suszy na obszarze WrOF oraz ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych, poprzez ochronę terenów zieleni, terenów podmokłych, renaturyzację cieków wodnych, przywracanie i tworzenie mokradł, zwiększanie potencjału retencyjnego, rozwój małej retencji, błękitno-zielonej infrastruktury, właściwą gospodarkę rolną.
Cel strategiczny 4: Funkcjonalna i bezpieczna przestrzeń do życia	
4.1. Funkcjonalny system transportowy.	4.1.1. Poprawa standardu i jakości komunikacji publicznej, w tym między innymi poprzez zakup nowoczesnych, nisko i zeroemisyjnych środków transportu, wykorzystywanie innowacyjnych technologii i rozwiązań w systemach transportowych. 4.1.2. Wzmocnienie potencjału i atrakcyjności komunikacji publicznej poprzez rozbudowę infrastruktury transportu publicznego, takiej jak np.: zintegrowane węzły przesiadkowe, parkingi Park & Ride, Bike & Ride, wysepki, przystani, pętle i zatoki. 4.1.3. Wspieranie modernizacji i przebudowy wrocławskiego węzła kolejowego, który stanie się osią mobilności wewnętrznej WrOF oraz rozwój kolei aglomeracyjnej, w szczególności poprzez dostosowanie przepustowości poszczególnych linii kolejowych do pełnej obsługi planowanych przewozów aglomeracyjnych i wewnątrz miejskich. 4.1.4. Wspieranie działań podmiotów transportowych na rzecz rozwoju kolei aglomeracyjnej oraz wspólnej taryfy biletowej. 4.1.5. Wykorzystanie potencjału Portu Lotniczego we Wrocławiu oraz wspieranie działań na rzecz skomunikowania lotniska z transportem kolejowym, efektywniejszą komunikacją publiczną w celu rozwoju funkcji transportowych i logistycznych WrOF. 4.1.6. Wspieranie multimodalnych rozwiązań transportowych w oparciu o potencjał WrOF, przy uwzględnieniu potrzeb społecznych i gospodarczych. 4.1.7. Poszerzenie możliwości i poprawa warunków transportu i komunikacji, w tym pomiędzy poszczególnymi gminami WrOF oraz z otoczeniem zewnętrznym, z uwzględnieniem rozwoju funkcji mieszkaniowych i gospodarczych. 4.1.8. Wspieranie i prowadzenie działań na rzecz efektywniejszego zarządzania transportem, z dążeniem do zrównoważenia samochodowego ruchu. 4.1.9. Rozwijanie zintegrowanego systemu tras rowerowych na obszarze WrOF oraz zielonej sieci dróg rowerowych i pieszych, np. wzdłuż rzek, linii kolejowych, biegnących przez tereny zieleni. 4.1.10. Prowadzenie i wspieranie działań na rzecz uzupełnienia układu drogowego na obszarze WrOF, w tym dotyczących budowy obwodnic oraz dokończenia ringu Wrocławia. 4.1.11. Poprawa standardu i stanu technicznego układu drogowego, w tym również dróg lokalnych, dróg dla rowerów, ciągów pieszych itp.

Cele operacyjne	Kierunki rozwoju
	4.1.12. Planowanie systemu transportowego w sposób niepowodujący utrudnień w korzystaniu z pozostałych środków systemu transportowego, m.in. tworzenie bezkolizyjnych skrzyżowań transportu kolejowego z systemem drogowym.
4.2. Zintegrowane planowanie przestrzenne.	4.2.1. Rozwijanie współpracy i wymiany informacji jednostek samorządu terytorialnego tworzących WrOF, w zakresie zagospodarowania przestrzennego, z dążeniem do prowadzenia wspólnej polityki przestrzennej. 4.2.2. Uwzględnienie w politykach przestrzennych samorządów potencjałów, potrzeb i wspólnych celów rozwojowych WrOF.
4.3. Zwiększone bezpieczeństwo oraz wzmocniona obrona cywilna.	4.3.1. Prowadzenie wspólnych działań promocyjnych, edukacyjnych i integracyjnych dotyczący wiedzy i umiejętności zachowania się w sytuacji zagrożeń i kryzysów. 4.3.2. Doskonalenie komunikacji społecznej i instytucjonalnej w sytuacjach zagrożeń i kryzysów, celem szybkiego i skutecznego reagowania na sytuacje kryzysowe. 4.3.3 Prowadzenie wspólnych działań w zakresie poprawy bezpieczeństwa publicznego, w tym w obszarze porządku publicznego, ochrony mienia publicznego, bezpieczeństwa w ruchu drogowym. 4.3.4. Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa mieszkańców korzystających z przestrzeni i miejsc publicznych poprzez działania inwestycyjne, prewencyjne i organizacyjne. 4.3.5. Zwiększenie odporności WrOF na kryzysy np. klęski żywiołowe, pandemie, czy inne zagrożenia, przy współpracy między różnymi instytucjami, organizacjami i służbami, które działają na rzecz bezpieczeństwa, w tym w zakresie infrastruktury krytycznej, czy rozwoju i funkcjonowania systemów informacyjno-ostrzegawczych oraz zapewnienia transportu odpornego na sytuacje kryzysowe. 4.3.6. Wspieranie bezpieczeństwa energetycznego, zapewniającego bieżące i przyszłe zapotrzebowania na energię przez gospodarkę, sektor publiczny i mieszkańców. 4.3.7. Zapewnienie dostępu do wody pitnej oraz wspieranie i promowanie bezpieczeństwa żywnościowego, w tym dostępności fizycznej i ekonomicznej oraz zdrowej żywności. 4.3.8. Wzmocnienie odporności na cyberataki, podnoszenie świadomości i kompetencji w zakresie cyberbezpieczeństwa.

Źródło: Projekt Strategii „WrOF 2050”

Oceniany dokument określa również model struktury funkcjonalno-przestrzennej WrOF (docelowy układ elementów składowych przestrzeni WrOF), w tym: strukturę sieci osadniczej, obszary o kluczowych funkcjach dla rozwoju WrOF, system powiązań przyrodniczych, główne korytarze i elementy sieci transportowych oraz główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej. Ważne jest podkreślenie, że projekt Strategii „WrOF 2050” nie wprowadza w tym zakresie nowych ustaleń, lecz agreguje (z adekwatną generalizacją) obowiązujące studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego 19 gmin wchodzących w skład WrOF. Główne ustalenia w tym zakresie przedstawiono w ocenianym dokumencie na dwóch mapach, które przedstawiono również w niniejszej prognozie (Mapa. 1 i 2).

Projekt Strategii „WrOF 2050” formułuje ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej. Ponadto, oceniany dokument określa Obszary Strategicznej Interwencji (OSI). OSI stanowią tereny specyficznej koncentracji działań wynikających z celów i kierunków Strategii „WrOF 2050” w wymiarze przestrzennym. OSI można podzielić na problemowe (wynikające ze zidentyfikowanych na etapie diagnozy strategicznej problemów oraz wyzwań funkcjonowania i rozwoju WrOF) i rozwojowe (miejsca koncentracji obiektów i usług rangi ponadlokalnej, koncentracji rozwoju ponadlokalnych działań inwestycyjnych, w tym mieszkaniowych oraz indywidualnych przedsięwzięć inwestycyjnych o charakterze obszarowym, określonych w części projektowej strategii). OSI o charakterze problemowym to „OSI 1. Dolina Odry i głównych dopływów (Oławy, Ślęzy, Bystrzycy, Widawy)”. Wyznaczono również 2 OSI problemowe: „OSI 2. Węzeł kolejowo-lotniczy” oraz „OSI 3. Pasma i ośrodki rozwojowe”, który ma stanowić „kręgosłup” układu osadniczego WrOF prowadząc do koncentracji zabudowy i funkcji towarzyszących na obszarach z dobrym dostępem do wydajnego transportu zbiorowego i do ośrodka metropolitalnego. Wyznaczone (w projekcie dokumentu) OSI przedstawiono na mapie. 3.

Oceniany dokument przedstawia rozbudowane analizy wykazujące spójność jego ustaleń z następującymi planami, programami i strategiami: Strategia ZIT, Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030, Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030, Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry, Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych, Plan przeciwdziałania skutkom suszy i Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry.

Istotną częścią projektu Strategii „WrOF 2050” jest opis systemu zarządzania Strategią. Określa on zasady wdrażania i monitoringu, ramy finansowe i źródła finansowania oraz wytyczne dla dokumentów wykonawczych (głównie dla strategii rozwoju poszczególnych gmin). W rozdziale dotyczącym zarządzania określono również oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia i przypisane im wartości bazowe (na 2023 r.) i docelowe.

Mapa 1. System osadniczy WrOF na tle dominujących funkcji przeznaczenia terenu (model struktury funkcjonalno-przestrzennej według projektu Strategii „WrOF 2050”).

Hierarchia ośrodków

- ośrodek wojewódzki
- ośrodek lokalny I stopnia
- ośrodek lokalny II stopnia
- ośrodek lokalny III stopnia

Strefy urbanizacji

- ▭ strefa zurbanizowana Wrocławia
- ▭ strefa dużej dynamiki urbanizacji
- ▭ strefa umiarkowanej dynamiki urbanizacji

- ▭ strefa eksurbanizacji

- ➔ kierunki przemieszczania ludności

Strefy funkcji dominujących

- ▭ obszary mieszkaniowe
- ▭ obszary aktywności gospodarczej
- ▭ obszary usługowe
- ▭ obszary rolnicze
- ▭ obszary zieleni

- ▭ wody powierzchniowe

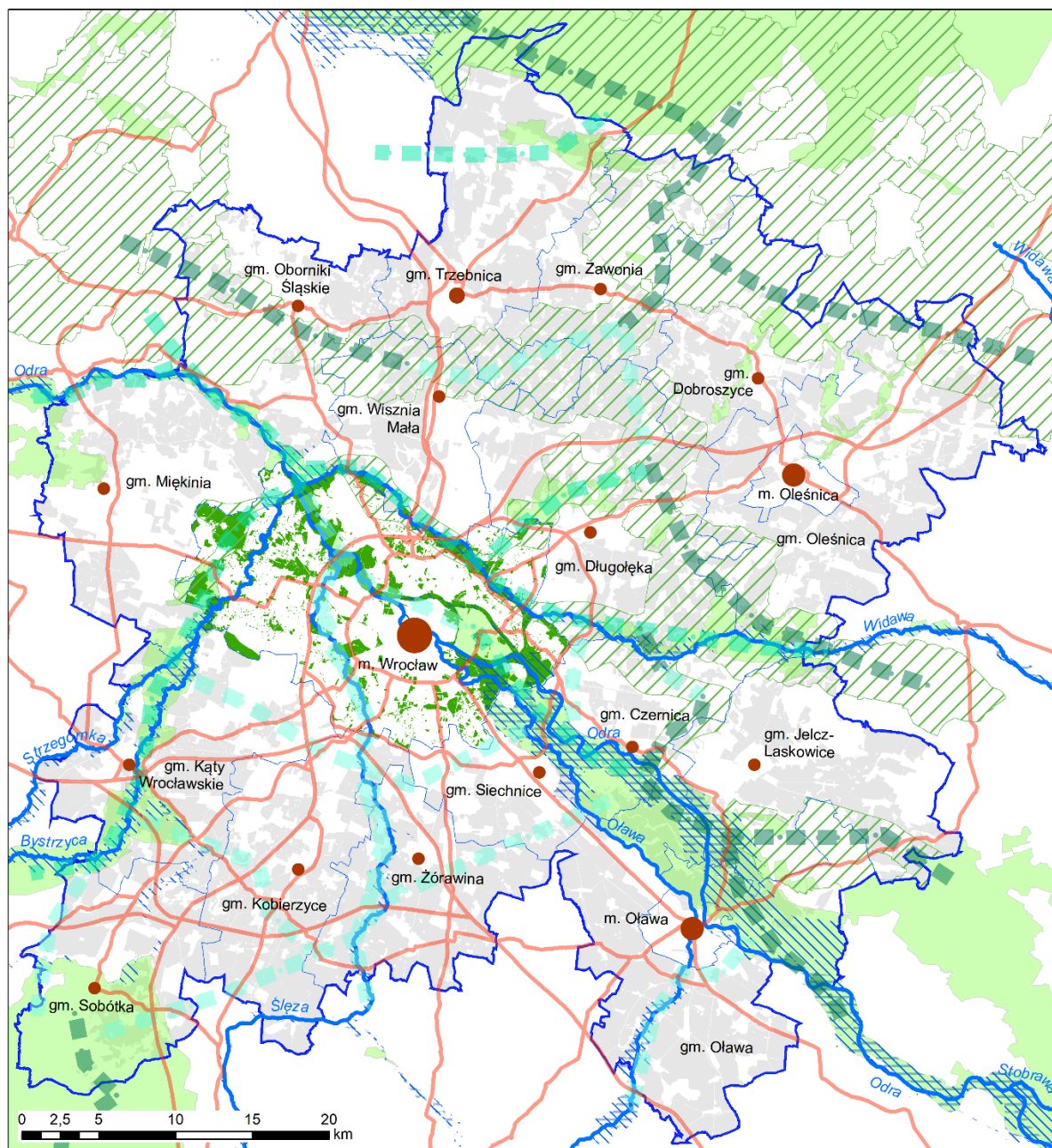
- ▭ obszary inne

Pozostałe oznaczenia

- główne korytarze kolejowe
- główne korytarze drogowe
- ▭ granica WrOF
- ▭ granice gmin

Źródło: Projekt Strategii „WrOF 2050”

Mapa 2. System powiązań przyrodniczych WrOF (model struktury funkcjonalno-przestrzennej według projektu Strategii „WrOF 2050”).

obszary ochrony

- obszary wysokiej ochrony
- korytarze ekologiczne
- gleby wysokich klas
- system zielono-błękitnej infrastruktury Wrocławia

powiązania ekologiczne

- do utrzymania
- do wzmocnienia
- do odbudowy

obszary zagrożenia powodziowego

- prawdopodobieństwo Q1%
- prawdopodobieństwo Q10%

system korytarzy

- korytarze systemu Odry
- główne korytarze drogowe

pozostałe oznaczenia

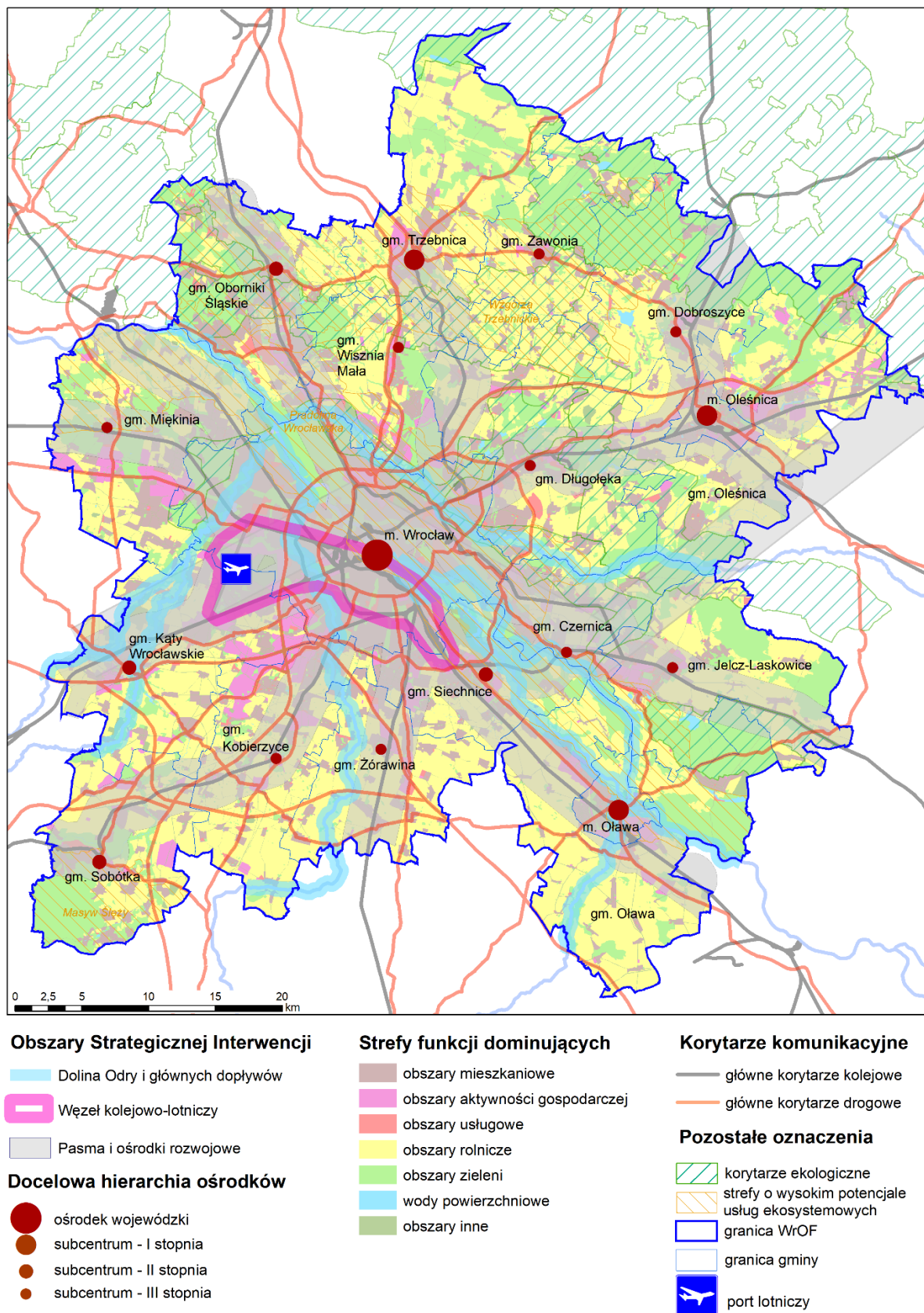
- granica WrOF
- granice gmin

hierarchia ośrodków

- ośrodek wojewódzki
- ośrodek lokalny I stopnia
- ośrodek lokalny II stopnia
- ośrodek lokalny III stopnia

Źródło: Projekt Strategii „WrOF 2050”

Mapa 3. Obszary Strategicznej Interwencji o znaczeniu ponadlokalnym we WrOF (według projektu Strategii „WrOF 2050”).

Źródło: Projekt Strategii „WrOF 2050”

3. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu wspólnotowym, krajowym i regionalnym

3.1. Polityka Unii Europejskiej

Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego

Podstawowym dokumentem określającym cele ochrony środowiska na szczeblu Unii Europejskiej jest Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego. VIII Program został przygotowany przez Komisję Europejską i przyjęty przez Parlament Europejski i Radę w dniu 06.04.2022 r. Ma on na celu przyspieszenie transformacji ekologicznej w kierunku neutralnej dla klimatu, zrównoważonej, nietoksycznej, zasobooszczędnej, bazującej na energii ze źródeł odnawialnych, odpornej i konkurencyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym w sposób sprawiedliwy, równy i sprzyjający włączeniu społecznemu, a także ochronę, odbudowę i poprawę stanu środowiska, między innymi poprzez powstrzymanie i odwrócenie procesu utraty różnorodności biologicznej. Stanowi on podstawę osiągnięcia celów środowiskowych i klimatycznych określonych w Agendzie 2030 ONZ i jej celach zrównoważonego rozwoju, a także celów, do osiągnięcia których dąży się na mocy wielostronnych umów środowiskowych i porozumień klimatycznych.

Określono w nim priorytetowe cele dla UE i państw członkowskich:

1. ograniczenie emisji gazów cieplarnianych oraz jednocześnie wzmocnienie ich pochłaniania przez naturalne pochłaniacze w Unii, aby osiągnąć unijny cel redukcji emisji gazów cieplarnianych do 2030 r.;
2. stałe postępy we wzmacnianiu i uwzględnianiu zdolności przystosowawczych, w tym na podstawie podejść ekosystemowych, wzmacnianiu odporności i adaptacji oraz ograniczaniu podatności środowiska, społeczeństwa i wszystkich sektorów gospodarki na zmianę klimatu, a jednocześnie skuteczniejsze zapobieganie klęskom żywiołowym związanym z klimatem i pogodą oraz zwiększanie gotowości na nie;
3. dążenie do gospodarki dobrobytu, która oddaje planecie więcej niż z niej czerpie, oraz przyspieszenie przejścia na nietoksyczną gospodarkę o obiegu zamkniętym, w której wzrost ma charakter regeneracyjny, zasoby wykorzystuje się w sposób efektywny i zrównoważony oraz stosuje się hierarchię postępowania z odpadami;
4. dążenie do osiągnięcia zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń, w tym w odniesieniu do szkodliwych substancji chemicznych, aby uzyskać nietoksyczne środowisko, w tym powietrze, wodę, glebę, również w odniesieniu do zanieczyszczenia świetlnego i zanieczyszczenia hałasem, oraz ochrona zdrowia i dobrostanu ludzi, zwierząt i ekosystemów przed zagrożeniami i negatywnymi skutkami związanymi ze środowiskiem;
5. ochrona, zachowanie i przywrócenie różnorodności biologicznej w środowisku lądowym i morskim oraz różnorodności biologicznej wód śródlądowych na obszarach chronionych i poza nimi poprzez, między innymi, zatrzymanie i odwrócenie procesu utraty różnorodności biologicznej oraz poprawę stanu ekosystemów i ich funkcji oraz świadczonych przez nie usług, a także poprzez poprawę stanu środowiska, zwłaszcza powietrza, wody i gleby, jak również poprzez zwalczanie pustoszczenia i degradacji gleby;

6. promowanie środowiskowych aspektów zrównoważoności i znaczne ograniczenie największych presji środowiskowych i klimatycznych związanych z produkcją i konsumpcją unijną, w szczególności w obszarze energii, przemysłu, budownictwa i infrastruktury, mobilności, turystyki, handlu międzynarodowego i systemu żywnościowego.

Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030

Europejska Strategia Bioróżnorodności do 2030 r. pod nazwą „Przywracanie przyrody do naszego życia” została opublikowana przez Komisję Europejską w dniu 20 maja 2020 r. Strategia zapowiada odbudowę różnorodności biologicznej Europy z korzyścią dla ludzi, klimatu i planety. Główne cele nowej Strategii to:

1. Ustanowienie obszarów chronionych na co najmniej 30% powierzchni lądowej i 30% powierzchni morskiej Europy
2. Odtworzenie zdegradowanych ekosystemów na lądzie i na morzu poprzez wzrost produkcji w systemie rolnictwa ekologicznego i zwiększenie liczby elementów krajobrazu rolniczego przyjaznych przyrodzie
3. Zatrzymanie i odwrócenie trendu spadkowego populacji zapylaczy
4. Zmniejszenie użycia i ryzyka związanego ze stosowaniem pestycydów o 50% do 2030 r.
5. Odtworzenie (do 2030 r.) co najmniej 25 000 km europejskich rzek poprzez przywrócenie do stanu swobodnego przepływu
6. Zasadzenie 3 miliardów drzew
7. Odblokowanie 20 mld Euro rocznie na różnorodność biologiczną z różnych źródeł, w tym funduszy UE oraz funduszy krajowych i prywatnych. Zagadnienia dotyczące kapitału naturalnego i różnorodności biologicznej zostaną włączone do praktyk biznesowych
8. Osiągnięcie przez Unię Europejską wiodącej pozycji na świecie w walce z globalnym kryzysem różnorodności biologicznej. Komisja zmobilizuje wszystkie narzędzia działań zewnętrznych i partnerstwa międzynarodowe na rzecz ambitnych nowych globalnych ram różnorodności biologicznej ONZ na konferencji stron Konwencji o różnorodności biologicznej w 2021 r.

Strategia UE w zakresie adaptacji do zmian klimatu

W dniu 24.02.2021 r. Komisja Europejska opublikowała nową Strategię w zakresie przystosowania do zmiany klimatu pn. „Budując Europę odporną na zmianę klimatu”. Dokument przedstawia zasadnicze kierunki dla działań dostosowawczych, które powinny być podejmowane przez poszczególne państwa UE. Strategia zwraca uwagę m.in. na konieczność podjęcia działań adaptacyjnych, przede wszystkim w obszarach o szczególnej wrażliwości na zmiany klimatu. Strategia koncentruje się na trzech kluczowych celach:

1. Wspieranie działań państw członkowskich: Komisja zachęca wszystkie państwa członkowskie do przyjęcia kompleksowych strategii adaptacyjnych.
2. Prowadzenie działań polegających na wspieraniu adaptacji w kluczowych sektorach wrażliwych, takich jak rolnictwo, rybołówstwo i polityka spójności oraz zapewnieniu, że europejska infrastruktura stanie się bardziej odporna na zmiany klimatu.
3. Podejmowanie świadomych decyzji na wszystkich szczeblach decyzyjnych poprzez uzupełnienie braków w wiedzy na temat adaptacji.

3.2. Dokumenty krajowe

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.)

14 lutego 2017 r. Rada Ministrów przyjęła Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), która stanowi instrument elastycznego zarządzania głównymi procesami rozwojowymi w kraju. Łączy w sobie wymiar strategiczny z operacyjnym: wskazuje niezbędne działania oraz instrumenty realizacyjne - projekty flagowe i strategiczne, zapewniające jej wdrożenie.

Jednym z celów Strategii jest wzrost efektywności środowiskowego potencjału rozwoju, pozwalający na użytkowanie go dla zaspokojenia aktualnych potrzeb rozwojowych i wzrostu jakości życia oraz zachowania zasobów rozwojowych dla przyszłych pokoleń. Oczekiwane rezultaty działań obejmują stopniowe zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, zwiększenie ilości retencjonowanej wody do 15-20%, poprawę stanu jednolitych części wód, poprawę jakości zarządzania obszarami Natura 2000, zmniejszenie konfliktogenności ochrony zasobów przyrodniczych oraz wykorzystanie surowcowe odpadów komunalnych. Wśród kierunków interwencji Strategia wymienia m.in.:

1. zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód,
2. likwidację źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
3. zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego (tu jednym z działań jest „Dostosowanie norm systemu planowania i zagospodarowania przestrzeni oraz wprowadzenie zmian w zarządzaniu obszarami poddanymi ochronie w celu zmniejszenia naturalnej konfliktogenności ochrony wartości wysoko cenionych”),
4. ochronę gleb przed degradacją.

Polityka Ekologiczna Państwa 2030 - strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej

16 lipca 2019 r. Rada Ministrów przyjęła Politykę Ekologiczną Państwa 2030, która jest jedną z podstaw prowadzenia polityki ochrony środowiska w Polsce, a także jedną z dziewięciu strategii, stanowiących fundament zarządzania rozwojem kraju. W systemie dokumentów strategicznych PEP2030 stanowi doprecyzowanie i operacjonalizację zapisów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, dlatego też główny cel PEP2030, tj. „Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców”, został przeniesiony wprost ze Strategii. Cele horyzontalne PEP2030 to:

- Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa.
- Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

Cele szczegółowe PEP2030 sformułowano następująco:

1. Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.
2. Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska.
3. Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych

Cele szczegółowe będą realizowane poprzez kierunki interwencji:

- Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód,
- Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb,
- Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej,
- Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,
- Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa,
- Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT,
- Przeciwdziałanie zmianom klimatu,
- Adaptacja do zmian klimatu oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych,
- Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji,
- Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

Rada Ministrów przyjęła w dniu 29.10.2013 r. „Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA). Dokument ten wskazuje cele i kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć w najbardziej wrażliwych sektorach i obszarach w okresie do roku 2020. Celem głównym SPA jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Mają temu służyć następujące cele:

Cel 1. **Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska.**

Cel 2. **Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich.**

Cel 3. **Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu.**

Cel 4. **Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu.**

Cel 5. **Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.**

Cel 6. **Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.**

3.3. Dokumenty regionalne i wojewódzkie

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 jest najważniejszym dokumentem strategicznym w województwie, gdyż wyznacza cele strategiczne, cele operacyjne i kluczowe kierunki działań realizowane na terenie województwa. Dokument został przyjęty uchwałą nr L/1790/18 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 20 września 2018 r.

Strategia rozwoju województwa jest dokumentem własnym samorządu wojewódzkiego, dzięki czemu organizowanie zadań można uznać za racjonalne. Ważną cechą strategii rozwoju województwa jest jej walor informacyjny. Poprzez dokument strategiczny społeczeństwo, podmioty gospodarcze i instytucje są informowane o celach rozwojowych przyjętych przez samorządowe władze regionu. Podstawą strategii rozwoju województwa jest założenie maksymalnego wykorzystania rozeznaczonych wewnętrznych zasobów oraz potencjału miejscowych podmiotów oraz korzyści usytuowania geograficznego.

W Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego sformułowano 5 celów strategicznych:

1. Efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu,
2. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych,
3. Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego,
4. Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego,
5. Wzmocnienie przestrzennej spójności regionu.

Zagadnienia związane z ochroną środowiska przypisano głównie do celu nr 4, gdzie cele operacyjne określono następująco:

1. Poprawa stanu środowiska,
2. Racjonalne wykorzystanie walorów i zasobów środowiska,
3. Ochrona przed klęskami żywiołowymi,
4. Wspieranie produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz wspieranie bezpieczeństwa energetycznego,
5. Ochrona obiektów i terenów dziedzictwa kulturowego,
6. Rozwój gospodarki cyrkularnej.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego

Uchwałą nr XIX/482/20 z dnia 16 czerwca 2020 r. Sejmik Województwa Dolnośląskiego przyjął „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego”. Plan wskazuje, że strategiczne cele polityki przestrzennej województwa będą realizowane poprzez dedykowane im kierunki rozwoju; te cele i kierunki przedstawiono w tabeli 2.

Tabela 2. Cele i kierunki polityki przestrzennego zagospodarowania województwa dolnośląskiego

Cele	Kierunki
Cel 1. Zapewnienie warunków zrównoważonego i równomiernego rozwoju społeczno – gospodarczego poprzez funkcjonalne kształtowanie hierarchicznej sieci osadniczej gwarantującej dostęp do usług i rynku pracy	Kierunek 1.1. Wzmocnienie potencjału ośrodka wojewódzkiego i ośrodków regionalnych poprzez integrację z ich obszarami funkcjonalnymi.
	Kierunek 1.2. Zapobieganie peryferyzacji ośrodków i obszarów zagrożonych marginalizacją.
	Kierunek 1.3. Zwiększenie konkurencyjności inwestycyjnej województwa poprzez wyznaczenie obszarów optymalnej lokalizacji nowych inwestycji.
	Kierunek 1.4. Zwiększenie dostępności przestrzeni i usług publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami.
Cel.2 Racjonalny i zrównoważony sposób wykorzystania zasobów środowiska przyrodniczego, kulturowego krajobrazu	Kierunek 2.1. Stworzenie spójnego regionalnego systemu ochrony przyrody, funkcjonującego w ramach struktur krajowych i europejskich.
	Kierunek 2.2. Wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego i krajobrazu.
	Kierunek 2.3. Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska.
Cel.3 Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom przez struktury przestrzenne odporne na zmiany klimatu, zagrożenia naturalne i pochodzące z działalności człowieka.	Kierunek 3.1. zapewnienie warunków dla rozwoju infrastruktury energetycznej oraz racjonalnego rozwoju energetyki odnawialnej opartej na wykorzystaniu naturalnych uwarunkowań regionu.
	Kierunek 3.2. zapewnienie warunków dla wyposażenia terenów zurbanizowanych w urządzenia i systemy umożliwiające dostarczanie wody i odbiór ścieków oraz zagospodarowanie odpadów
	Kierunek 3.3. Zapewnienie warunków dla rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej.
	Kierunek 3.4. Zmniejszenie uciążliwości przewozu towarów masowych.
	Kierunek 3.5. Ograniczenie negatywnych skutków ekstremalnych zjawisk naturalnych – powodzi i suszy.
	Kierunek 3.6. Ograniczenie negatywnych skutków działalności człowieka zagrażających zdrowiu i bezpieczeństwu mieszkańców (zanieczyszczenie powietrza, zanieczyszczenie i nadmierne wykorzystanie zasobów wody, hałas).
Cel 4. Dobra dostępność transportowa i sprawne systemy infrastruktury transportowej.	Kierunek 4.1. Zwiększenie dostępności zewnętrznej w ramach sieci TEN-T.
	Kierunek 4.2. Integracja działań w ramach głównych korytarzy drogowych o kluczowym i strategicznym znaczeniu z punktu widzenia rozwoju województwa.

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego

Wojewódzki Program Ochrony Środowiska Województwa Dolnośląskiego na lata 2022 - 2025 z perspektywą do roku 2029

Dokument został przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Dolnośląskiego nr XLVII/939/22 z dnia 14 lipca 2022 r. Wyznaczono w nim 11 celów strategicznych wojewódzkiej polityki ochrony środowiska:

1. Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu.
2. Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców województwa ponadnormatywnym hałasem, zwłaszcza emitowanym przez środki transportu drogowego.
3. Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym
4. Osiągnięcie celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych przy zapewnieniu ochrony przed niedoborami wody i powodzią
5. Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej.
6. Ochrona gleb przed negatywnym działaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu oraz kontynuacja badań gleb na terenach bezpośrednio zagrożonych zanieczyszczeniami w województwie.
7. Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa.
8. Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi.
9. Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu.
10. Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.
11. Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców województwa.

Każdemu z ww. celów przypisano kierunki i działania.

Należy pamiętać, że ustalenia wojewódzkiego programu ochrony środowiska mają przełożenie na powiatowe i gminne programy ochrony środowiska.

4. Analiza zgodności ocenianego dokumentu z polityką ochrony środowiska

Prognoza oddziaływania na środowisko powinna m.in.

1. zawierać informacje o powiązaniach ocenianego dokumentu z innymi dokumentami,
2. określać ustanowione cele ochrony środowiska (istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu) oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.

Ze względu na to, że wskazane w poprzednim rozdziale dokumenty określające politykę ekologiczną zawierają wiele różnorodnych ustaleń w zakresie ochrony poszczególnych komponentów środowiska, dla potrzeb niniejszej prognozy dokonano syntetycznej konsolidacji strategicznych celów w zakresie ochrony środowiska. W wyniku takiej analizy, sformułowano następujące zagregowane kluczowe cele środowiskowe:

- Powstrzymanie utraty różnorodności biologicznej i degradacji funkcji ekosystemu oraz przywrócenie ich w możliwie największym stopniu.
- Powstrzymanie pogarszania stanu wód oraz osiągnięcie ich dobrego stanu.
- Utrzymanie oraz poprawa komfortu i jakości życia ludzi.
- Przeciwdziałanie degradacji gleb.
- Ograniczanie emisji zanieczyszczeń do atmosfery i poprawa lub utrzymanie poziomów jakości powietrza, niestanowiących zagrożenia dla zdrowia ludzkiego i środowiska naturalnego.
- Przeciwdziałanie zmianom klimatu i ograniczanie negatywnych skutków tych zmian, w tym - adaptacja do zmian klimatycznych.
- Ochrona klimatu akustycznego oraz ograniczanie emisji hałasu.
- Zrównoważone gospodarowanie zasobami naturalnymi, w tym dywersyfikacja źródeł energii i stały dynamiczny rozwój odnawialnych źródeł energii.
- Ochrona i odbudowa wartości krajobrazowych.
- Ochrona i ograniczanie negatywnego wpływu na zabytki i dobra materialne.
- Rozwój gospodarki zasobooszczędnej, niskoemisyjnej i niskoodpadowej.

Analizowany projekt Strategii „WrOF 2050” uwzględnia cele strategiczne dotyczące ochrony środowiska, gospodarki wodnej i adaptacji do zmian klimatycznych. Nie zidentyfikowano kolizji pomiędzy strategicznymi ustaleniami polityk środowiskowych a treścią ocenianego dokumentu, ponieważ projekt ten:

1. uwzględnia istniejące uwarunkowania środowiskowe,
2. uwzględnia strategiczne cele w zakresie ochrony środowiska i adaptacji do zmian klimatu,
3. nie zawiera elementów kolidujących z celami polityki środowiskowej.

Przy ocenie projektu Strategii „WrOF 2050” pod kątem zgodności z polityką ochrony środowiska należy pamiętać, że jej ustalenia będą wdrażane równolegle ze stosowaniem innych przepisów dotyczących np. ochrony obszarów cennych przyrodniczo, budowy na terenach szczególnego zagrożenia powodziowego, zapewnienia zgodności z warunkami technicznymi w budownictwie. Aby pozytywna ocena pozostała aktualna na etapie praktycznego wdrażania Strategii „WrOF 2050”,

niezbędne jest zadbanie o wysoki poziom dbałości o ochronę środowiska na etapie prowadzonych postępowań administracyjnych.

W ramach prac nad niniejszą prognozą uwzględniono informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych przyjętych dokumentów powiązanych z projektem dokumentu będącego przedmiotem SOOŚ. Dokonano analizy prognoz dla innych programów i strategii powiązanych z ocenianym dokumentem, m.in.:

1. Prognozy oddziaływania na środowisko dla Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030.
2. Prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu aktualizacji planu gospodarowania wodami oraz dla projektu planu zarządzania ryzykiem powodziowym.
3. Prognozy oddziaływania na środowisko projektu dokumentów wojewódzkich: strategii rozwoju województwa, wojewódzkiego planu zagospodarowania przestrzennego, planu rozwoju infrastruktury transportowej w województwie dolnośląskim, wojewódzkiego programu ochrony środowiska, programu ochrony środowiska przed hałasem, Strategii Energetycznej Dolnego Śląska i in.
4. Prognozy oddziaływania na środowisko dla dokumentów programujących dystrybucję funduszy Unii Europejskiej (FEDS, FENIKS).
5. Prognozy oddziaływania na środowisko dla Strategii ZIT WrOF na lata 2021-2027.

W niniejszej prognozie uwzględniono informacje zawarte w ww. prognozach. Na tej podstawie stwierdzono, że nie zawierają one ustaleń merytorycznych mogących mieć przełożenie na treść niniejszej prognozy (w szczególności pod kątem możliwości konkretyzacji ustaleń i wniosków). Oczywiście z wielu prognoz wynikają ustalenia o ogólnym charakterze, tzn. wskazują one, że praktyczna realizacja celów strategicznych zawartych w planach i programach powinna być zgodna z wymaganiami zrównoważonego rozwoju oraz spełniać prawne wymagania ochrony środowiska. Te oczywiste wnioski są przełożone na ustalenia ocenianej Strategii „WrOF 2050” i są również zawarte w dalszej części niniejszej prognozy - ponieważ wskazane w niej projekty będą musiały spełniać rygorystyczne wymagania technicznych kryteriów kwalifikacji warunkujących zgodność z zasadą zrównoważonego rozwoju (zob. r. II.1 niniejszej prognozy).

Ponadto stwierdzono, że wykorzystane prognozy nie określają wytycznych dla innych dokumentów strategicznych oraz konkretnych wskazówek co do monitorowania oddziaływania wpływu ustaleń innych dokumentów na środowisko. Natomiast wnioski wyrażone w powyższych dokumentach wskazały, że oceniane dokumenty odzwierciedlają zapisy krajowych i unijnych aktów prawnych, umów międzynarodowych oraz dokumentów strategicznych odnoszących się do ochrony środowiska. Wykazano w nich także, że cele przyjęte w programach i strategiach w większości pozytywnie lub obojętnie oddziałują na poszczególne komponenty środowiska. Analizowany projekt Strategii „WrOF 2050” pozostaje zgodny z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla, co uprawnia do wyprowadzenia wniosku, że również ustalenia prognoz oddziaływania na środowisko będą do siebie zbliżone.

Oczywistym jest, że część spośród ustaleń wynikających z projektu Strategii „WrOF 2050” może być realizowana na terenach, na których obowiązują ustalenia studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. W dokumentach tych mogą być wyznaczone tereny zezwalające na realizację przedsięwzięć wpisujących się w ustalenia Strategii „WrOF 2050”. Dokumenty te co do zasady poddawane są

SOOŚ. Przegląd dokumentacji tych ocen pozwala na stwierdzenie, że w ramach prognozy wskazano na dopuszczalność wprowadzenia ustaleń wynikających z ocenianych dokumentów. Rozważając możliwość bardziej szczegółowego wykorzystania ustaleń tych ocen dla celów niniejszej prognozy, należy uwzględnić następujące fakty:

1. w odniesieniu do Strategii „WrOF 2050”, nie jest określona lokalizacja i charakterystyka przedsięwzięć mających realizować ustalenia Strategii (choć wiadomym jest, że projekty będą realizowane na terenie WrOF);
2. prognozy oddziaływania na środowisko są wykonywane według zróżnicowanych metodyk, z różnym aparatem pojęciowym, mają zróżnicowany stopień szczegółowości oraz odnoszą się do stanu środowiska w różnych przedziałach czasowych;
3. obecnie nie ma w Polsce kompleksowego systemu monitorowania wszystkich presji istniejących i potencjalnych pod kątem ich wpływu na środowisko i skutków w środowisku; istniejący system Państwowego Monitoringu Środowiska (oraz systemy pozyskiwania wiedzy o stanie przyrody w obszarach chronionych) uwzględniają wyłącznie dane o stanie środowiska, jednak zazwyczaj nie jest to powiązane z danymi o presjach wpływających na ten stan; najlepiej rozwinięte pod tym względem są systemy zarządzania hałasem (w największych miastach oraz przy głównych drogach i liniach kolejowych - czyli w ramach map akustycznych) oraz emisją zanieczyszczeń do powietrza (w odniesieniu do tych przypadków generujących konieczność opracowania programów ochrony powietrza).

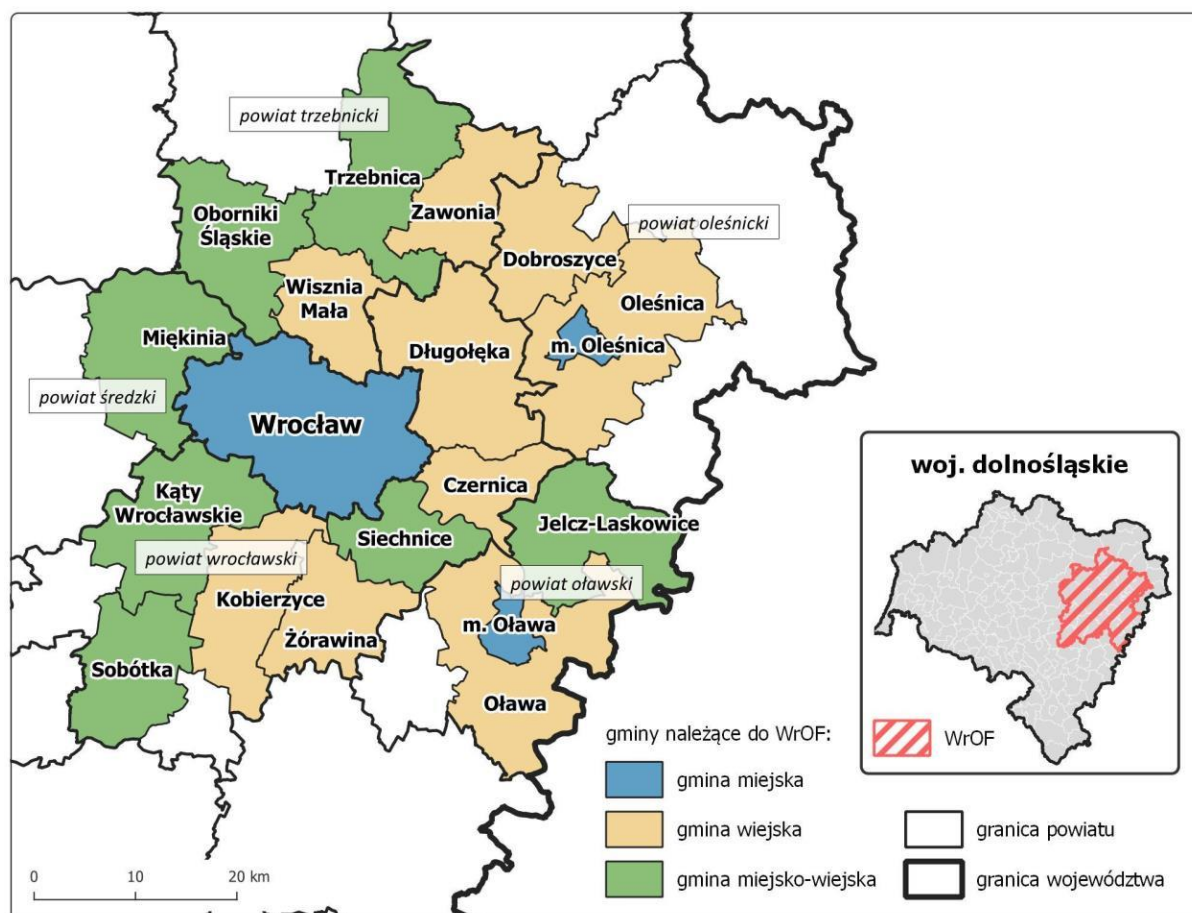
Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, że na obecnym etapie rozwoju systemu ocen oddziaływania na środowisko nie ma możliwości przeprowadzenia bardziej szczegółowej analizy ustaleń innych ocen strategicznych w sposób mogący mieć przełożenie na wyciągnięcie miarodajnych wniosków mających znaczenie dla oceny i wdrażania ocenianego dokumentu.

5. Analiza uwarunkowań środowiskowych

5.1. Położenie

WrOF obejmuje 19 gmin województwa dolnośląskiego. Położenie gmin względem granic WrOF i granic powiatów w odniesieniu do granic województwa dolnośląskiego przedstawiono na mapie 4.

Mapa 4. Lokalizacja i podział administracyjny WrOF

Źródło: Strategia ZIT WrOF

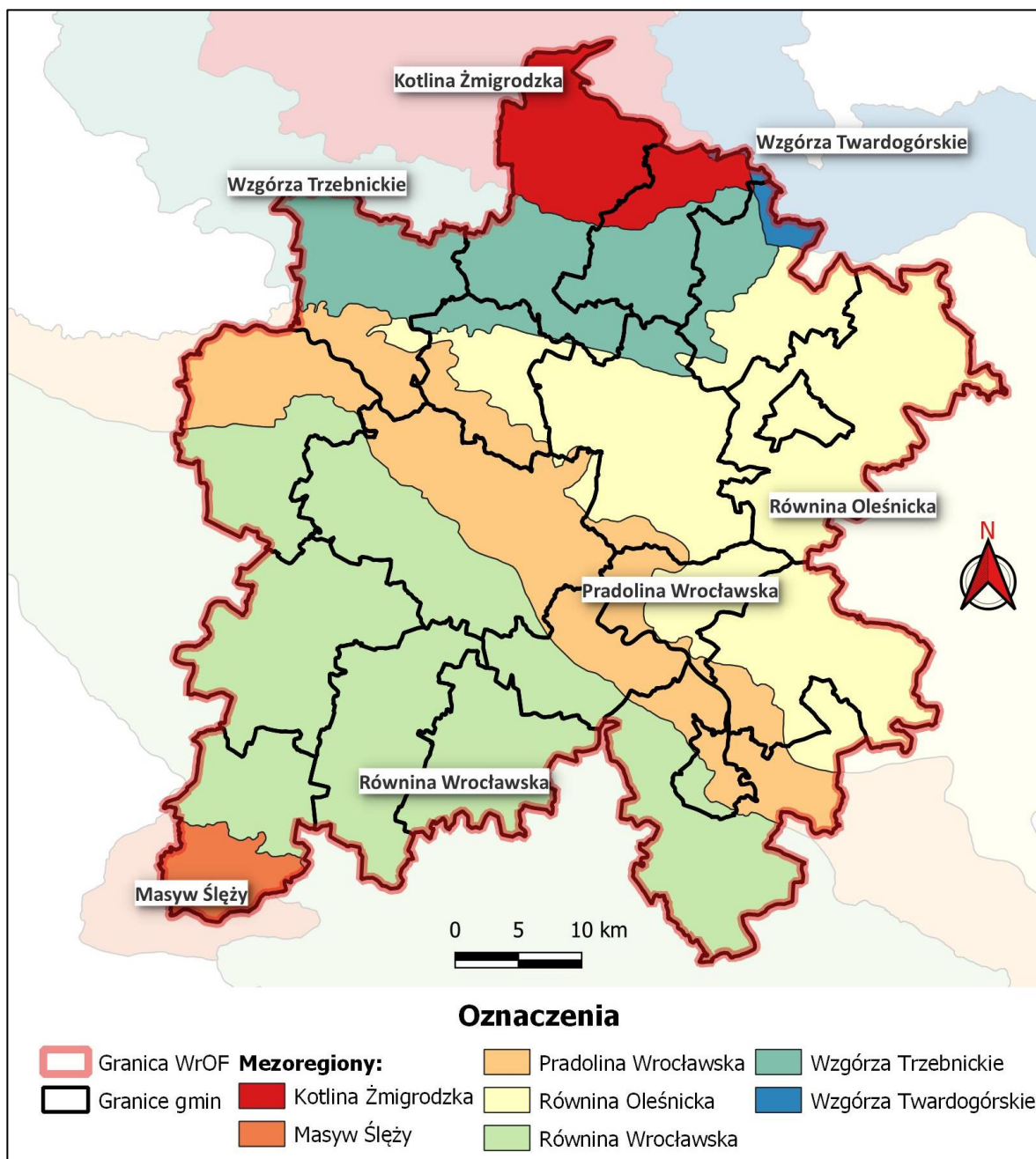
Na terenie Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego można wyróżnić 3 wykształcone obszary koncentracji osadnictwa: Wrocław wraz z pasem gmin przyległych oraz miasto Oława wraz z najbliższym otoczeniem należącym do gminy wiejskiej Oława, a także równoleżnikowy pas w rejonie Trzebnicy i Oleśnicy. W ostatnich dekadach, zwłaszcza w ostatnich latach, dochodzi jednocześnie do gwałtownego rozrostu struktur osadniczych, szczególnie na pograniczu Wrocławia i gmin sąsiednich. Mieszkańców przybywa we wszystkich gminach WrOF (oprócz miasta Oleśnica), jednak najszybszy przyrost notuje się w położonych na zachód, południe i wschód od granic Wrocławia gminach: Miekinia, Kąty Wrocławskie, Kobierzyce, Żórawina, Siechnice, Czernica i Długołęka.

Analizowany teren charakteryzuje się zróżnicowanymi walorami przyrodniczymi, krajobrazowymi. Dominuje typowo nizinny charakter ukształtowania terenu, jednak należy odnotować urozmaicenie rzeźby terenu w południowo-zachodniej części WrOF (na terenie gminy Sobótka, gdzie wznosi się

Masyw Ślęży). Charakterystyczne jest również występowanie w północnej części WrOF wzgórz morenowych o znacznym nachyleniu oraz wąwozów o stromych stokach (w rejonie Trzebnicy, Zawoni i Obornik Śląskich).

Pod względem rejonizacji fizycznogeograficznej, WrOF obejmuje 7 mezoregionów odzwierciedlających zróżnicowanie krajobrazu (zob. Mapa. 5), głównie w podprovincji „Niziny Środkowopolskie”, jedynie południowo-zachodnia część (masyw Ślęży) obejmuje podprovincję „Sudety z Przedgórzem Sudeckim”.

Mapa 5. Mezoregiony w zasięgu WrOF

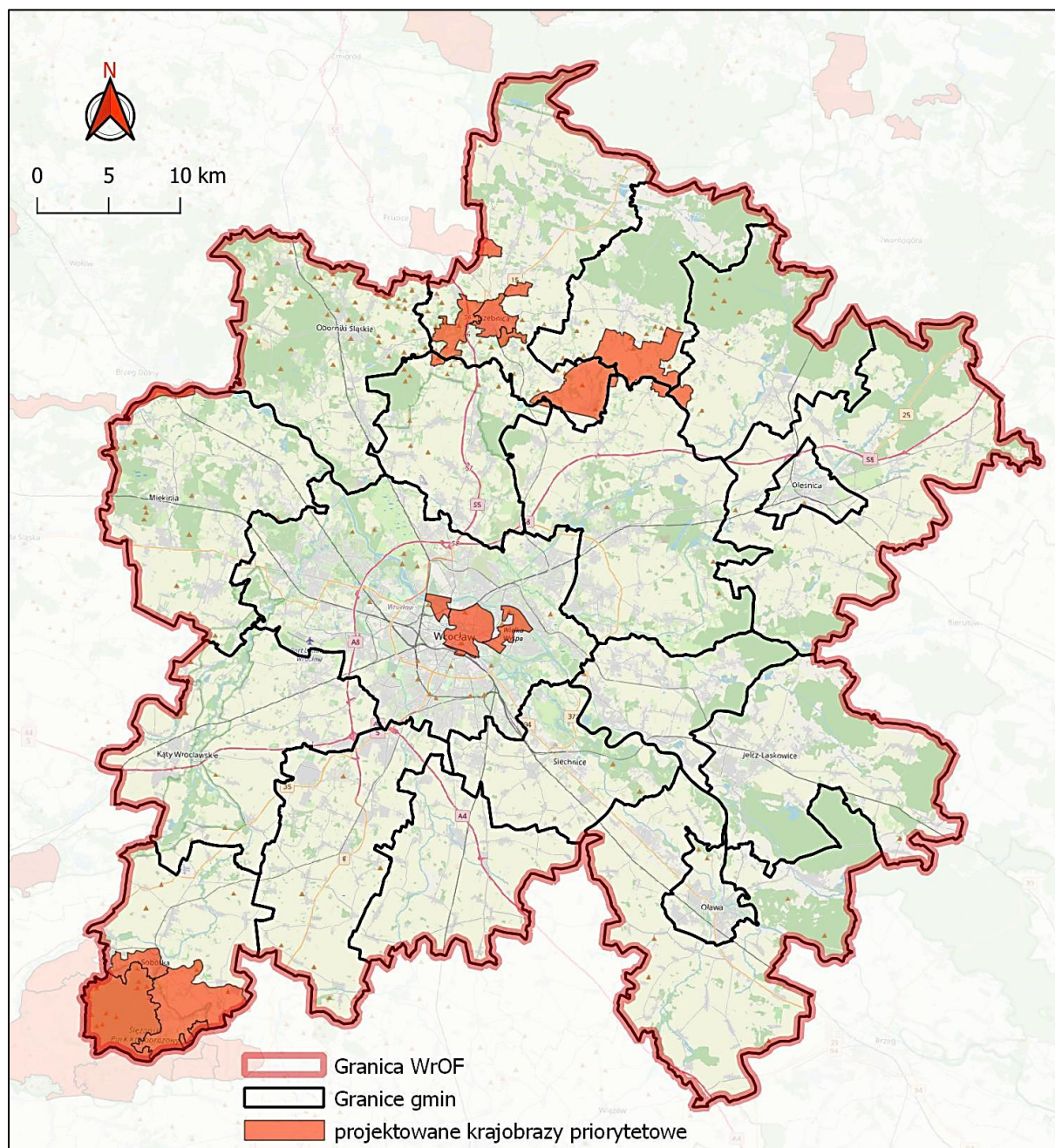
Źródło: dane geoprzestrzenne z projektu audytu krajobrazowego województwa dolnośląskiego, marzec 2025

Aspekty krajobrazowe zostaną uszczegółowione w powstającym „Audycie Krajobrazowym”, który docelowo będzie przyjęty przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego (obecnie znany jest tylko

projekt tego dokumentu). W audycie wskazane będą m.in. zagrożenia dla możliwości zachowania obszarów i obiektów o cennych walorach krajobrazowych. Określone zostaną tu również m.in. rekomendacje dotyczące kształtowania i ochrony krajobrazów priorytetowych oraz wybranych form ochrony przyrody i krajobrazu.

Projekt tego audytu wskazuje, że na terenie WrOF zaproponowano ustanowienie krajobrazów priorytetowych - szczególnie cennych dla społeczeństwa ze względu na swoje wartości przyrodnicze, kulturowe, historyczne, architektoniczne, urbanistyczne, ruralistyczne lub estetyczno-widokowe. Ich lokalizację przedstawiono na mapie. 6.

Mapa 6. Proponowane krajobrazy priorytetowe (według projektu Audytu krajobrazowego województwa dolnośląskiego) w zasięgu WrOF

Źródło: dane geoprzestrzenne z projektu audytu krajobrazowego województwa dolnośląskiego, marzec 2025

Na obszarze WrOF występują bogate i różnorodne zasoby dziedzictwa kulturowego, które stanowią jego wyróżnik oraz potencjał dla funkcji turystycznej. Wrocław stanowi centralny ośrodek turystyczny WrOF. Tu zlokalizowana jest też największa liczba zabytków będących atrakcjami turystycznymi, w tym o znaczeniu ponadregionalnym oraz międzynarodowym (np. Hala Stulecia uznana za obiekt światowego dziedzictwa UNESCO).

WrOF cechuje gęsta sieć drogowa z wysoką dostępnością komunikacyjną. Przez obszar przebiegają drogi o znaczeniu międzynarodowym, krajowym, regionalnym. Układ szkieletowy dróg, uznać należy za dobrze rozwinięty, planowane są również dalsze prace nad infrastrukturą drogową, np. przebieg autostrady A4 (wariant rozbudowy lub wariant budowy) czy budowa obwodnic m.in. Oławy oraz Trasy Swojczyckiej.

Do kluczowych przyszłych inwestycji drogowych należy zaliczyć rozbudowę autostrady A4, budowę drogi ekspresowej S5 na odcinku Sobótka (S8) – Świdnica – Bolków (S3) oraz drogi ekspresowej S8 na odcinku Boboszków (gr. państwa) – Kłodzko – Wrocław (Magnice).

Ważnym elementem połączeń komunikacyjnych są również: Port Lotniczy we Wrocławiu (dobrze skomunikowany z siecią drogową i transportem publicznym) oraz porty wodne na Odrze (których potencjał nie jest w pełni wykorzystany ze względu na szeroką degradację infrastruktury żeglugi śródlądowej).

5.2. Charakterystyka społeczno - gospodarcza

Według ocenianego dokumentu, liczba mieszkańców WrOF w oparciu o dane GUS jest niedoszacowana. Dane MPWiK Wrocław odnośnie zużycia wody wskazują, że we Wrocławiu jest ok. 850 tys. mieszkańców. Opracowanie demograficzne Uniwersytetu Wrocławskiego wskazuje na ok. 900 tys. mieszkańców.

WrOF jest jednym z najatrakcyjniejszych do życia obszarów kraju, co przejawia się wzrostem liczby mieszkańców. Na przestrzeni lat 2013 - 2023 populacja wzrosła o 12,4%. Jest to trend odwrotny wobec regionalnego i krajowego, który charakteryzuje spadek liczby ludności. Prognozuje się, iż w perspektywie 2050 r. liczba ludności WrOF wzrośnie o kolejne 200- 300 tys. osób; mieszkać tu będzie około 1,25 mln osób.

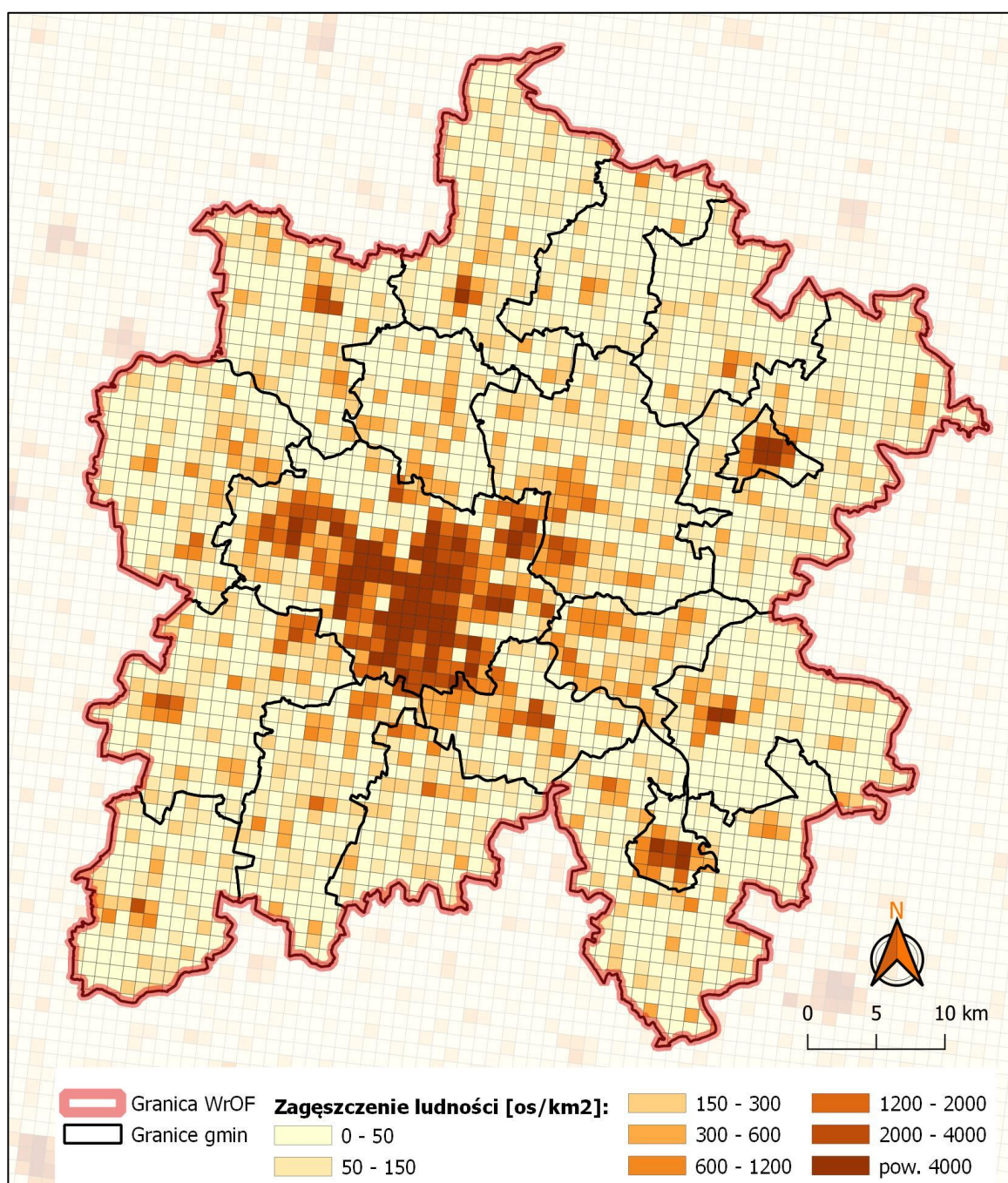
Na mapie nr 7 przedstawiono rozmieszczenie gęstości zaludnienia w podziale na siatkę kwadratów o boku 1 km, w których zawarto informację o liczbie ludności (według spisu powszechnego wykonanego w 2021 r. przez Główny Urząd Statystyczny).

Funkcja gospodarcza jest głównym generatorem codziennych przemieszczeń ludności w obrębie WrOF. Miejscami docelowymi przyjezdnych są najczęściej: Wrocław, gmina Kobierzyce, gmina Kąty Wrocławskie, gmina Jelcz-Laskowice oraz miasto Oława. Natomiast najwięcej osób wyjeżdża z Wrocławia, gmin: Długołęka, Siechnice, Kąty Wrocławskie i Czernica. WrOF charakteryzuje się wysokim potencjałem konkurencyjności gospodarki, w której kluczowym zasobem są kadry. Konkurencyjność kształtują ponadto innowacje, sieci współpracy, relacje biznesowe oraz powiązania komunikacyjne.

Rolę najważniejszego ośrodka handlowo-usługowego w całej metropolii wrocławskiej pełni zdecydowanie centrum Wrocławia. Istotne funkcje usługowo-handlowe rozwijają się również na obrzeżach Wrocławia, np. na styku z gminą Kobierzyce, Długołęka czy też Wisznia Mała. Szczególną

rolę subcentrum usługowego o znaczeniu ponadlokalnym, zwłaszcza dla południowej części WrOF, pełni kompleks handlowy w Bielanych Wrocławskich (gmina Kobierzyce). We WrOF znajduje się wiele dawnych i nowych stref przemysłowych, przy czym większy rozwój tej funkcji ma miejsce poza granicami Wrocławia. W niektórych gminach wyznaczono rozległe strefy przemysłowe, szczególnie w gminach Kobierzyce, Kąty Wrocławskie, Długołęka i Miękinia. Działalność logistyczna i magazynowa rozwija się przeważnie w powiązaniu z nowymi strefami przemysłowymi, w pobliżu autostrady A4, głównych dróg, węzłów drogowych i Portu Lotniczego Wrocław-Strachowice. WrOF posiada jedno z najlepszych w kraju warunków dla funkcjonowania rolnictwa. Wpływ na to ma przede wszystkim występowanie wysokiej jakości gleb, które wymagają szczególnej ochrony.

Mapa 7. Gęstość zaludnienia według spisu powszechnego GUS z 2021 r.

Źródło: dane geoprzestrzenne Głównego Urzędu Statystycznego

5.3. Główne źródła antropopresji

Wśród głównych źródeł antropopresji na środowisko w rejonie objętym analizą należy wymienić przede wszystkim:

1. postępujący wzrost zabudowy i przekształcenia terenu - co powoduje fragmentację krajobrazu, ubytek obszarów o cennych walorach przyrodniczych i pogorszenie warunków w zakresie usług ekosystemowych, np. zwiększenie stopnia zasklepienia terenu pogarsza warunki retencyjne (zwłaszcza na terenach miejskich i podmiejskich) oraz mikroklimatyczne, a także większą emisję zanieczyszczeń związanych z ogrzewaniem i ruchem pojazdów mechanicznych;
2. zabudowę komunikacyjną (drogi, linie kolejowe) i przemysłową, która stanowi źródło emisji hałasu, zanieczyszczeń i energii do środowiska, a także wpływa na zmianę krajobrazu oraz kształtuje reżim hydrologiczny i hydrogeologiczny;
3. niski stopień skanalizowania terenów mieszkalnych nienależących do większych ośrodków miejskich oraz problemy w zapewnieniu odpowiedniego systemu oczyszczania ścieków w miejscowościach turystycznych;
4. niską emisję - tj. emisję pyłów i szkodliwych gazów na niskiej wysokości, pochodzących z ruchu pojazdów oraz indywidualnych źródeł energii cieplnej;
5. oddziaływania związane z rolnictwem - m.in. nawożenie, używanie środków ochrony roślin, niedobór elementów krajobrazowych mających znaczenie dla ochrony bioróżnorodności (np. zadrzewienia śródpolne), emisja zanieczyszczeń pyłowych do powietrza w związku z pracami polowymi.

Niezależnie od powyższego, na stan środowiska wpływ mają także zmiany i presje o charakterze regionalnym i globalnym, takie jak np. zmiana klimatu, przemieszczanie zanieczyszczeń powietrza na dalekie odległości, depozycja zanieczyszczeń z atmosfery, pojawianie się gatunków inwazyjnych oraz gatunków obcych zagrażających rodzimej florze i faunie.

5.4. Wody powierzchniowe

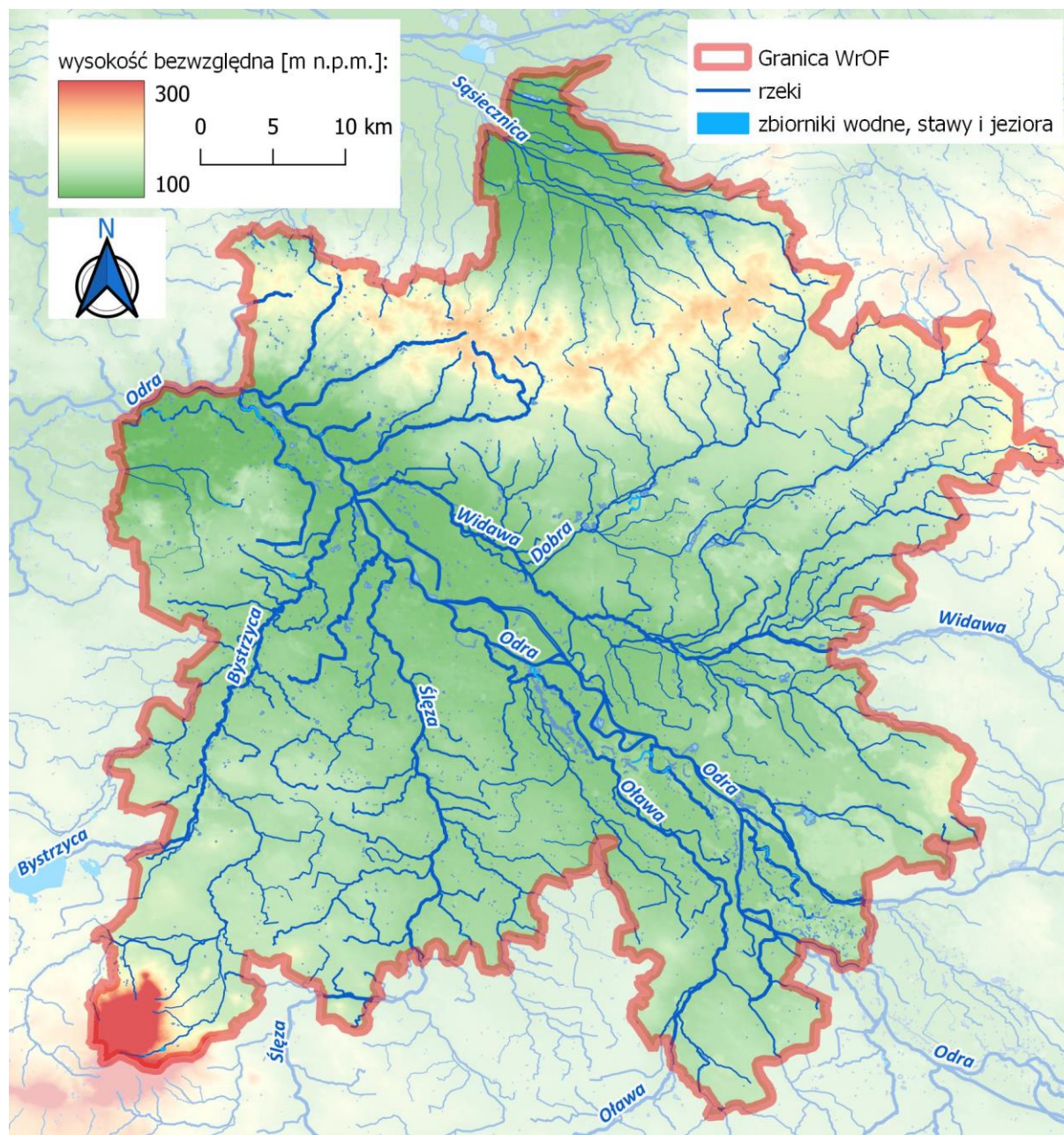
Zróźnicowanie geomorfologiczne powierzchni ziemi na terenie WrOF wraz z siecią hydrograficzną przedstawiono na mapie 8.

Analizowany obszar położony jest w dorzeczu Odry. Obszar cechuje rozwinięta i w miarę równomiernie rozmieszczona sieć hydrograficzna. Główne rzeki przepływające przez WrOF to Odra, Bystrzyca, Ślęza, Widawa, Oława i Dobra. Na terenie WrOF nie ma istotnych zbiorników wodnych mających regionalne znaczenie w kształtowaniu reżimu hydrologicznego wód powierzchniowych.

Według ustaleń obowiązującego planu gospodarowania wodami (dalej: PGW) na obszarze dorzecza Odry, WrOF położony jest w zlewni 77 jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych; JCWP znajdujące się na terenie WrOF przedstawiono w tabeli 3. Celem środowiskowym dla każdej z JCWP jest: nie pogorszenie stanu JCWP oraz osiągnięcie dobrego stanu wód (dobry stan/potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny), za wyjątkiem przypadków złagodzenia wartości celu środowiskowego dla poszczególnych wskaźników zanieczyszczeń.

Najbardziej aktualna ocena stanu JCWP (oceny są wykonywane w cyklu 3-letnim) jest zaprezentowana w PGW i odnosi się do badań z lat 2016-2021 (bardziej aktualne dane odnoszą się wyłącznie do poszczególnych lat – a więc mają charakter orientacyjny i nieostateczny). W większości przypadków stan ww. JCWP jest zły, a główną przyczyną takiej sytuacji jest zanieczyszczenie rzek wskutek odprowadzania ścieków oraz spływów powierzchniowych z terenów rolniczych, zurbanizowanych i przemysłowych. Duże znaczenie ma również depozycja zanieczyszczeń z atmosfery, przekształcenia hydromorfologiczne oraz zaburzenia reżimu hydrologicznego. Ogólne ustalenia w tym zakresie są przedstawione w obowiązującym akcie prawnym – tj. w PGW.

Mapa 8. Ukształtowanie terenu i sieć hydrograficzna terenu

Źródło: Mapa Podziału Hydrograficznego Polski oraz numeryczny model terenu Europejskiej Agencji Środowiska

Tabela 3. Zlewnie rzecznych JCWP znajdujące się na terenie WrOF

Lp.	Nazwa JCWP	Kod JCWP
1.	Oleszna	RW600003133629
2.	Czarna Woda od źródła do Sulistrowickiego Potoku	RW600003134659
3.	Świnka	RW600009133438
4.	Gnojna	RW600009133449
5.	Witówka	RW600009133452
6.	Zielona	RW6000091334899
7.	Brochówka	RW600009133492
8.	Cieniawa	RW6000091336329
9.	Sławka	RW6000091336569
10.	Czarna Sławka	RW6000091336589
11.	Żurawka	RW600009133669
12.	Domastawka	RW600009133674
13.	Kasina	RW600009133689
14.	Grzmiąca	RW600009134589
15.	Młynówka	RW6000091345929
16.	Barnica	RW6000091346749
17.	Gniła	RW6000091346769
18.	Niestusz	RW6000091348989
19.	Karczycki Potok	RW600009134929
20.	Radakówka	RW60000913496
21.	Oleśnica od źródła do Boguszyckiego Potoku	RW60000913667
22.	Dobra od źródła do Jagodnej	RW600009136833
23.	Sąsiecznica od źródła do Głębokiego Rowu	RW60000914419
24.	Kościelna	RW600010133129
25.	Psarski Potok	RW600010133161
26.	Smortawa od źródła do Pijawki	RW600010133239
27.	Dopływ spod Celiny	RW600010133254
28.	Dopływ z Michałowic	RW6000101332749
29.	Bystrzycki Kanał	RW600010133289
30.	Kanał Zakrzowski	RW600010133474
31.	Trzciana	RW60001013392

Lp.	Nazwa JCWP	Kod JCWP
32.	Widawa do Czarnej Widawy	RW600010136139
33.	Jagodnik	RW600010136169
34.	Smolna	RW600010136367
35.	Świerzna	RW600010136389
36.	Leniwka	RW600010136549
37.	Mielnica	RW600010136849
38.	Topór	RW600010136869
39.	Przytęk	RW60001013688
40.	Ława	RW60001013729
41.	Lubniówka	RW6000101374
42.	Strużnia	RW60001013752
43.	Jodłówka	RW600010137554
44.	Średzka Woda do Jeziorki	RW60001013767
45.	Średzka Woda od Jeziorki do ujścia	RW600010137699
46.	Jezierzyca do Rowu Stawowego	RW600010139671
47.	Prądnia	RW60001014329
48.	Krępica	RW60001014369
49.	Sowina	RW60001014389
50.	Głęboki Rów	RW60001014449
51.	Strużyna	RW600010144549
52.	Brzeźnica	RW60001014469
53.	Struga	RW60001014489
54.	Krępa	RW60001014529
55.	Smortawa od Pijawki do Odry	RW600011133299
56.	Kanał Psarski Potok - przerzut wody z Nysy Kłodzkiej do Oławy	RW6000111334699
57.	Oława od Pogródki do ujścia	RW600011133499
58.	Ślęza od Księginki do ujścia	RW60001113369
59.	Czarna Woda od Sulistrowickiego Potoku do Bystrzycy	RW60001113469
60.	Strzegomka od Pełcznicy do Bystrzycy	RW600011134899
61.	Bystrzyca od zb. Mietków do ujścia	RW600011134999
62.	Widawa od zb. Michalice do Oleśnicy	RW60001113659
63.	Oleśnica od Boguszyckiego Potoku do Widawy	RW600011136699

Lp.	Nazwa JCWP	Kod JCWP
64.	Dobra od Jagodnej do Widawy	RW600011136899
65.	Widawa od Oleśnicy do ujścia	RW60001113699
66.	Sąsiecznica od Głębokiego Rowu do Baryczy	RW6000111449
67.	Odra od Kościelnej do granic Wrocławia	RW600012133371
68.	Odra w granicach Wrocławia	RW60001213399
69.	Odra od Bystrzycy do Baryczy	RW6000121399
70.	Otocznica	RW600015133189
71.	Młynówka Jelecka	RW600015133329
72.	Dopływ z Kotowic	RW60001513334
73.	Ługowina	RW6000151338
74.	Graniczna	RW60001513649
75.	Kanał Graniczny	RW600015136769
76.	Uchodza	RW600015137552
77.	Jeziorka do Nowego Rowu	RW600015137681

Źródło: dane geoprzestrzenne Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

5.5. Wody podziemne

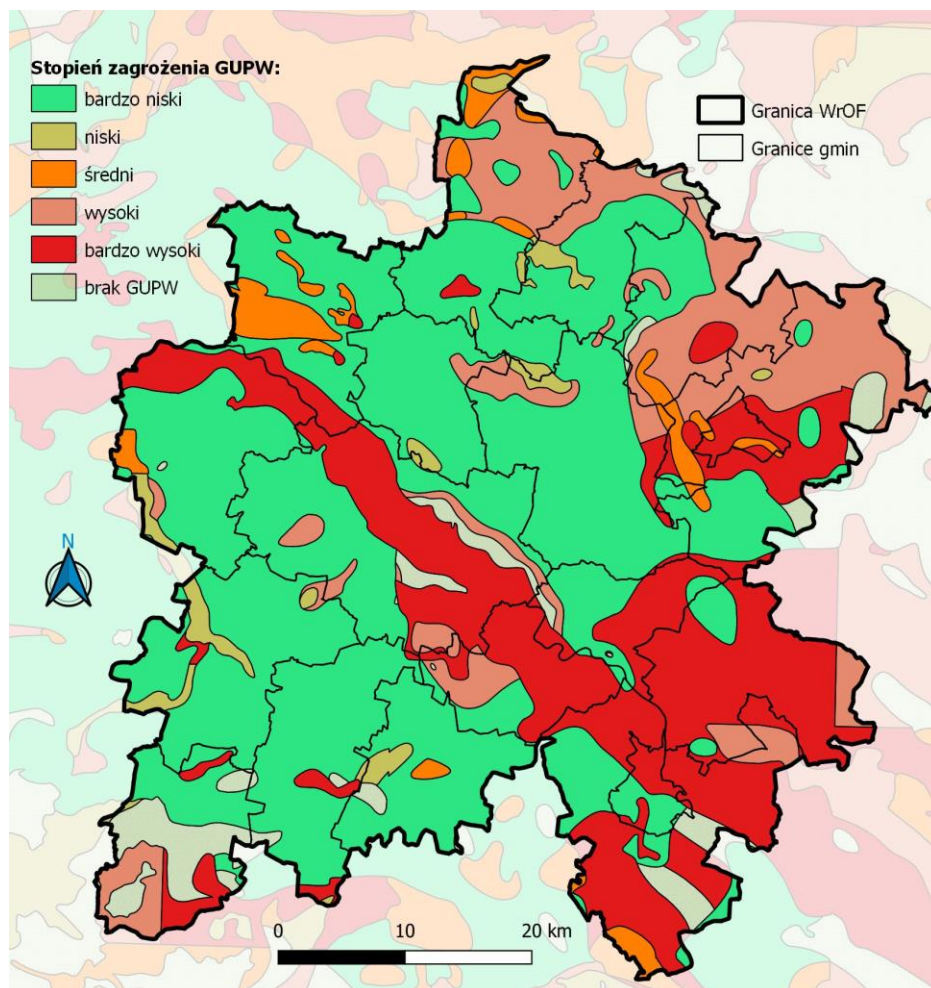
Mapa Hydrogeologiczna Polski (opracowana przez Państwowy Instytut Geologiczny) wskazuje, że na terenie WrOF występują główne użytkowe poziomy wodonośne (GUPW), które w znacznej części obszaru cechują się wysokim stopniem zagrożenia. Stopień ten jest zależny przede wszystkim od takich cech, jak: podatność na zanieczyszczenie, izolacja od powierzchni terenu, głębokość występowania wód podziemnych i rodzaj ośrodka wodonośnego. Pod uwagę brane są również czynniki zewnętrzne, takie jak np. istnienie ognisk zanieczyszczeń na powierzchni ziemi. W oparciu o dane pozyskane z ww. Mapy, kierując się informacjami zawartymi w pracy pn. „Charakterystyka wód podziemnych zgodnie z zapisami załącznika II.2 Ramowej Dyrektywy Wodnej” (Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy, 2013), na mapie 9. przedstawiono dane o stopniu zagrożenia GUPW.

Analizowany teren jest zlokalizowany w granicach 6 jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) oznaczonych numerami: 79, 80, 95, 96, 108, 109. Według danych Państwowego Monitoringu Środowiska za 2022 r. (najbardziej aktualne dane z cyklu monitorowania stanu JCWPd) stan ilościowy i chemiczny tych JCWPd jest dobry. Celem środowiskowym dla tych JCWPd jest utrzymanie dobrego stanu oraz nie pogarszanie stanu obecnego.

W granicach WrOF występują 4 Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP): nr 303 – Pradolina Barycz – Głogów, nr 319 – Prochowice - Środa Śląska, nr 320 – Pradolina rzeki Odra (S Wrocław), nr 322 – Zbiornik Oleśnica. Nie ustanowiono dla nich obszarów ochronnych.

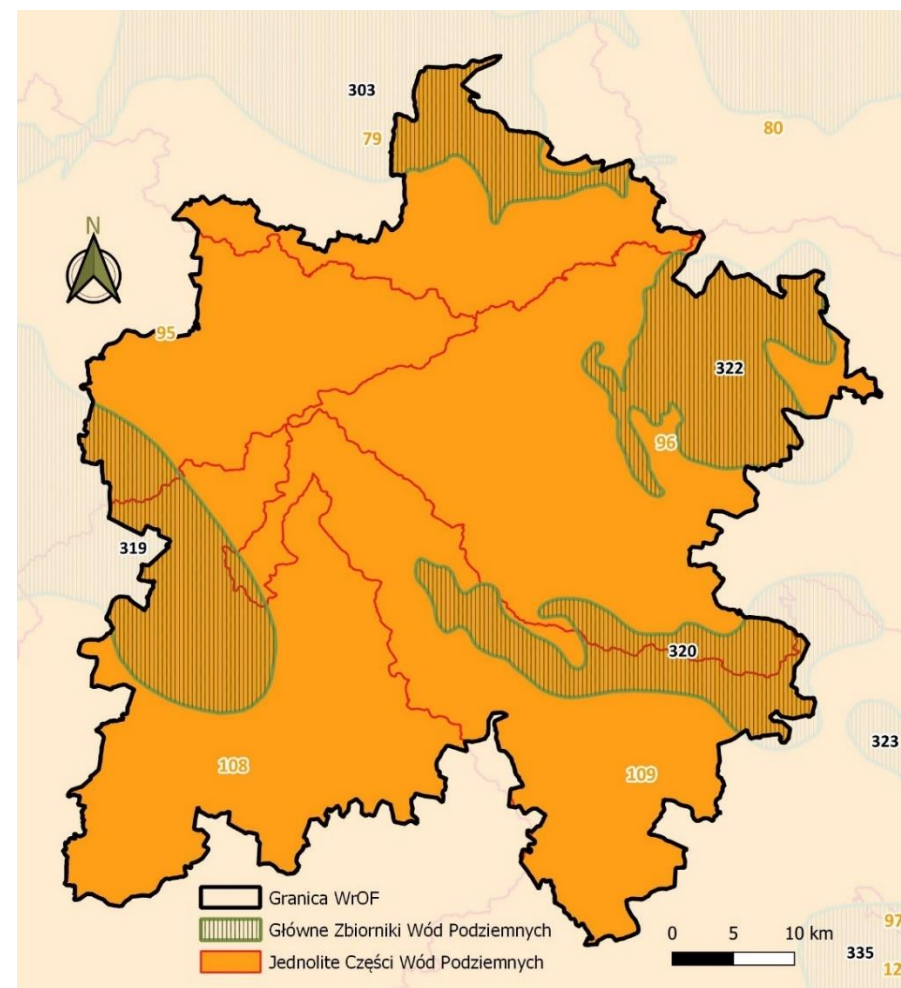
Położenie WrOF względem JCWPd i GZWP przedstawiono na mapie 10.

Mapa 9. Stopień zagrożenia Głównych Użytkowych Poziomów Wodonośnych w WrOF

Źródło: dane geoprzestrzenne zawarte w pracy pn. „Charakterystyka wód podziemnych zgodnie z zapisami załącznika II.2 Ramowej Dyrektywy Wodnej” (PIG-PIB 2013)

Mapa 10. GZWP i JCWPd w granicach WrOF

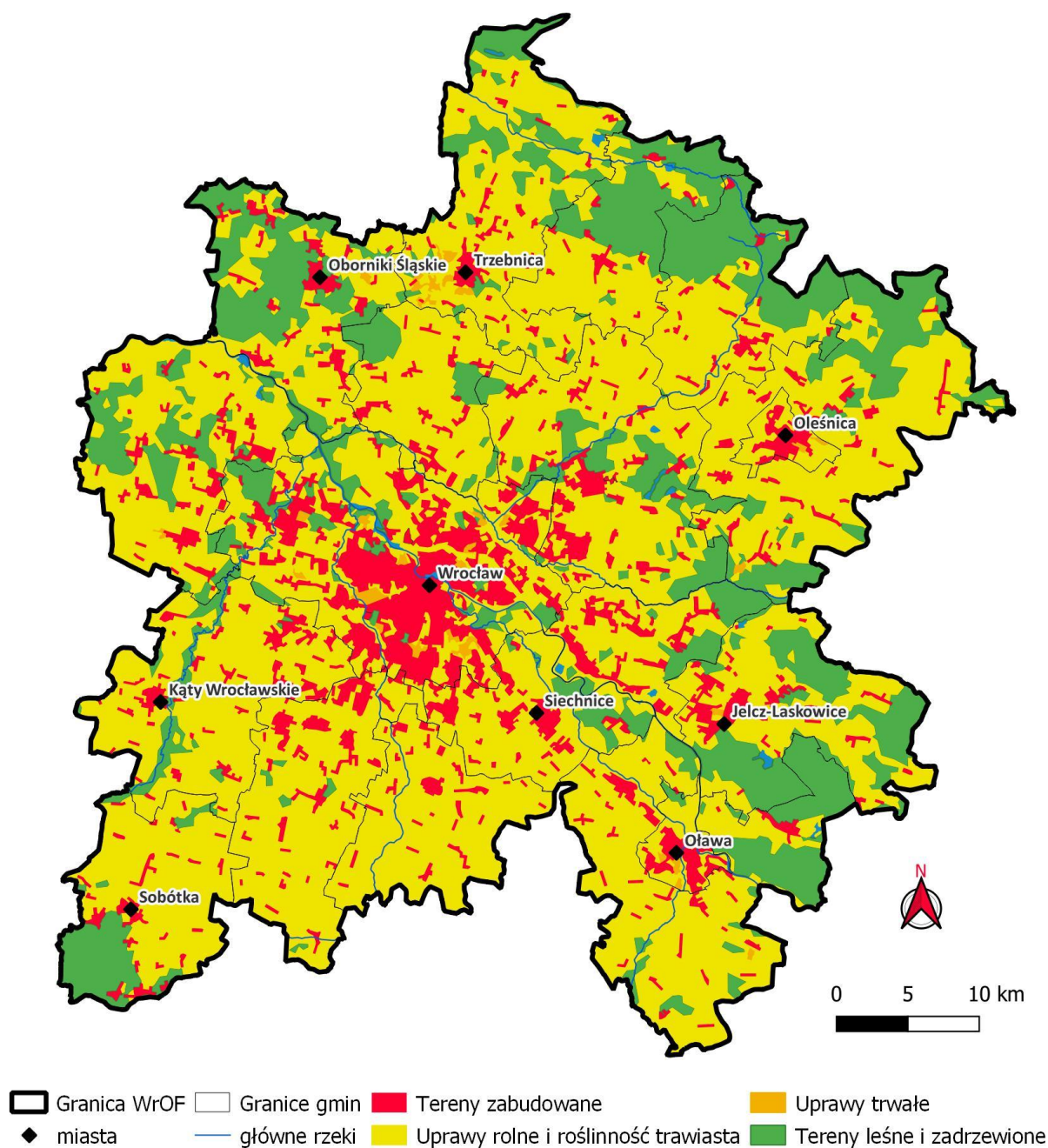

Źródło: dane geoprzestrzenne Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego

5.6. Powierzchnia ziemi i uwarunkowania geologiczne

Na terenie WrOF występuje znaczne zróżnicowanie sposobu zagospodarowania powierzchni ziemi. Centralna część obszaru jest zajęta przez aglomerację wrocławską o bardzo wysokim stopniu zabudowy. W południowo-wschodniej, południowo-zachodniej, północno-wschodniej i południowo-zachodniej części obszaru WrOF widoczna jest duża lesistość, a na pozostałym terenie występuje dominujący udział terenów rolniczych. Zgeneralizowane zobrazowanie formy użytkowania gruntów przedstawiono na mapie 11.

Mapa 11. Dominujące formy zagospodarowania terenu w granicach WrOF

Źródło: Baza Danych Obiektów Ogólnogeograficznych

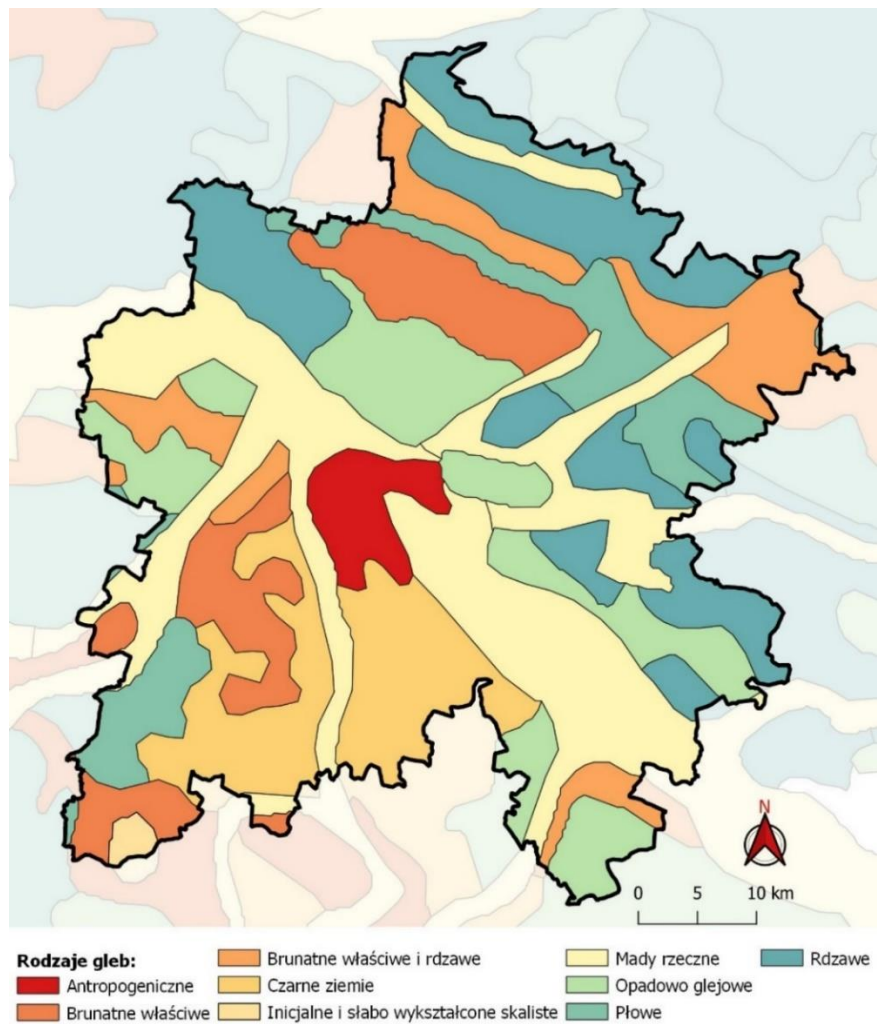
Teren WrOF cechuje niska lesistość. Lasy występują głównie na północy i wschodzie obszaru oraz w rejonie Masywu Ślęży, w mniejszym zakresie wzdłuż dolin Odry i Bystrzycy. Południowa i południowo-zachodnia część WrOF oraz znaczące tereny na północny wschód od Wrocławia są niemal bezleśne, co wiąże się m.in. z uprawami rolnymi. Wskaźnik pokrycia lasami wynosi 44% w gminie Dobroszyce, 38% w gminie Zawonia, 33% w gminie Jelcz-Laskowice, natomiast 0,5% w mieście Oleśnica i 0,75% w gminie Żórawina, a we Wrocławiu niewiele ponad 5%.

Największy stopień przekształcenia powierzchni ziemi występuje na obszarach zabudowanych. Zabudowa spowodowała, że istotnym zmianom uległy tu: spływ powierzchniowy wód opadowych oraz ich transpiracja do atmosfery i infiltracja w glebie. Udział powierzchni uszczelnionej i powierzchni zielonych w zagospodarowaniu terenu gmin WrOF ma duże znaczenie dla ich wrażliwości obszarów miejskich na zmiany klimatu. Tereny biologicznie czynne obniżają temperaturę powierzchni i temperaturę powietrza, poprawiają wilgotność powietrza oraz znacznie zwiększają retencję krajobrazową wody, zapobiegając podtopieniom i poprawiając mikroklimat. Tereny mieszkalne o najmniejszym udziale zieleni to osiedla mieszkaniowe wielorodzinne w obszarach o gęstej zabudowie (głównie centra miast) oraz tereny z funkcją transportową i usługowo-przemysłową. Najniższy udział zieleni charakteryzuje tereny przemysłowe i składowe. Na terenach miejskich wartość przyrodniczą posiadają wszystkie tereny zielone, takie jak lasy, parki, ogrody działkowe, zieleńce, zadrzewienia, a także ciek i zbiorniki wodne wraz z ich przybrzeżną strefą biologiczną. Wartość botaniczną posiadają także pasy i kępy zadrzewień oraz zakrzaczeń przydrożnych, śródpolnych i nadrzecznych (na szczególną uwagę zasługują zwłaszcza te usytuowane nad brzegiem cieków wodnych). Cenne pod kątem przyrodniczym są również obiekty zieleni kulturowej: zieleń parkowa, parki przypałacowe, aleje drzew i cmentarze. Z uwagi na funkcje ekosystemowe przyrody (funkcja retencyjna, mikroklimatyczna, krajobrazowa, rekreacyjna), istotną kwestią jest zarówno ochrona (zachowanie) tych elementów przyrodniczych, jak i rozwój wszelkich form zieleni (w tym: zieleni ulicznej i osiedlowej, żywopłotów, zieleni cmentarnej, alei drzew, zadrzewień śródpolnych, zielonych ścian i in.).

Gleby na obszarze WrOF są dość zróżnicowane i dają różnorodne warunki do uprawy i hodowli. W dolinie Odry dominują gleby aluwialne, w tym mady, związane z osadzającą (sedymentacyjną) działalnością wód. Obszar na południe od doliny Odry jest częścią „pasa lessowego” ciągnącego się od południowej Rosji, przez Ukrainę, Wyżynę Lubelską, Małopolskę, Płaskowyż Głubczycki, Przedgórze Sudeckie aż po Saksonię. Obejmuje żyzne gleby o znacznym udziale kompleksów pszennych: bardzo dobrego i dobrego (II i III klas bonitacyjnych). Pas gleb o uziarnieniu pyłowo-gliniastym rozciąga się także wzdłuż linii maksymalnego zasięgu zlodowacenia Warty na Równinie Oleśnickiej i Wzgórzach Trzebnickich. Zróżnicowanie gleb na obszarze analizowanych powiatów przedstawiono na mapie 12. (w oparciu o dane The European Soil Data Centre oraz mapy „Gleby - klasyfikacja genetyczna”, Białousz Stanisław, Atlas Rzeczypospolitej Polskiej, 1997 r.). Na terenach zajętych przez zabudowę grunty zostały zdegradowane. Można się spodziewać, że w związku ze stopniowym zwiększaniem obszaru zabudowanego gleb zdegradowanych będzie przybywać. Tereny miast i wsi od wielu lat znajdują się pod wpływem antropopresji związanej głównie z wprowadzeniem zabudowy mieszkaniowej, przemysłowej i komunikacyjnej. W zabudowanej części analizowanego obszaru gleby podlegają przekształceniom mechanicznym, hydrologicznym, geochemicznym i fizyko-chemicznym. Gleby takich terenów cechuje niska wilgotność, wyższe stężenie zanieczyszczeń oraz mniej korzystna struktura i własności fizyczne.

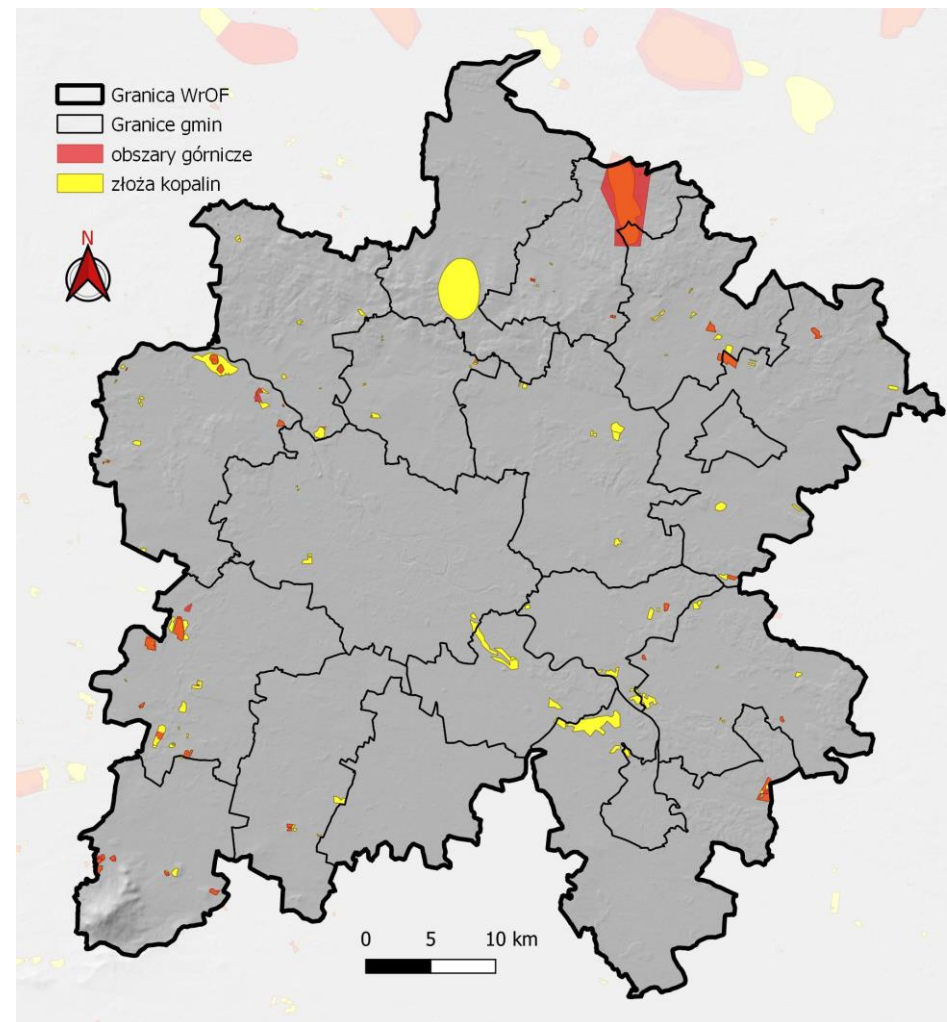
Obszar WrOF jest zróżnicowany pod kątem geologicznym. Najliczniej udokumentowane są złoża takich kopalin, jak piaski i żwiry, niemniej znaczenie mają także inne surowce: gazy ziemne (złoże Czeszów), wody lecznicze (Trzebnica) oraz kamienie łamane i bloczne. Lokalizację złóż i towarzyszących im obszarów górniczych przedstawiono na mapie. 13.

Mapa 12. Zróżnicowanie gleb na obszarze WrOF

Źródło: The European Soil Data Centre

Mapa 13. Złoże kopalin i obszary górnicze na obszarze WrOF

Źródło: dane Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego

5.7. Uwarunkowania przyrodnicze

Obszar WrOF charakteryzują się dużą różnorodnością i bogactwem środowiskowym. Środowisko przyrodnicze na terenie WrOF jest zróżnicowane przestrzennie. Z uwagi na walory przyrodnicze w znacznej części WrOF ustanowiono prawne formy ochrony przyrody; przestrzenne rozmieszczenie obszarów chronionych przedstawiono na mapie 14.

Do najistotniejszych prawnych form ochrony należy zaliczyć w szczególności:

1. 9 rezerwatów przyrody: Góra Ślęża, Grodzisko Ryczyńskie, Jodłowice, Kanigóra, Las Bukowy w Skarszynie, Łacha Jelcz, Łąka Sulistrowicka, Zabór, Zwierzyniec;
2. 3 parki krajobrazowe (PK): PK Doliny Baryczy, PK Doliny Bystrzycy, Ślężański PK (wraz z otuliną);
3. Obszar chronionego krajobrazu Wzgórza Trzebnickie;
4. 22 użytki ekologiczne;
5. 15 obszarów wchodzących w skład europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000:
 - a) obszary specjalnej ochrony ptaków: Grądy Odrzańskie PLB020002, Łęgi Odrzańskie PLB020008;
 - b) specjalne obszary ochrony siedlisk: Przeplatki nad Bystrycą PLH020055, Lasy Grędzińskie PLH020081, Dolina Widawy PLH020036, Łęgi Odrzańskie PLH020018, Masyw Ślęzy PLH020040, Ostoja nad Baryczą PLH020041, Lasy Barucickie PLH160009, Dolina Oleśnicy i Potoku Boguszyckiego PLH020091, Kumaki Dobrej PLH020078, Łęgi nad Bystrycą PLH020103, Stawy w Borowej PLH020045, Skoroszowskie Łąki PLH020093, Grądy w Dolinie Odry PLH020017.

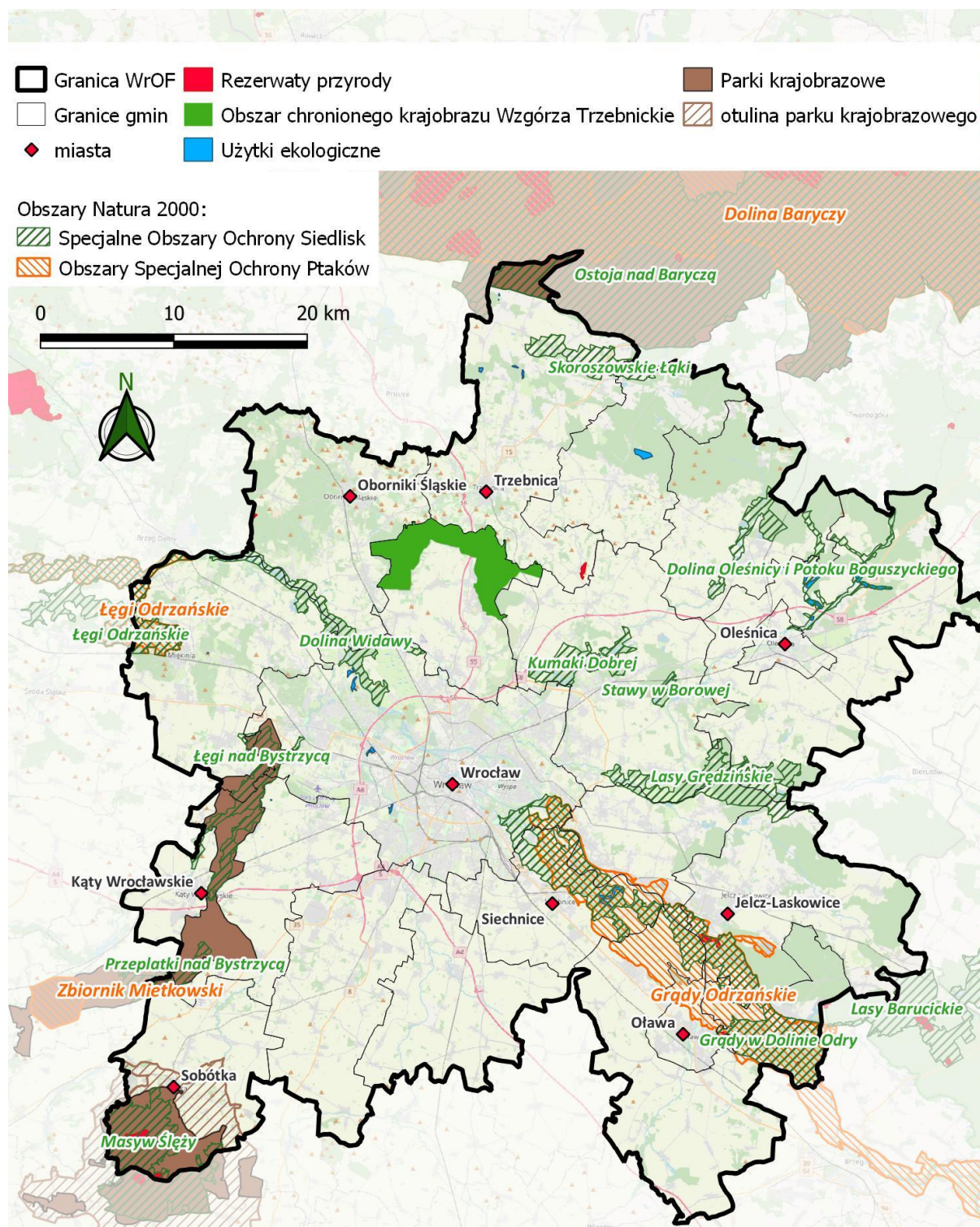
Należy również wspomnieć o Szczytnickim Zespole Przyrodniczo – Krajobrazowym, który formalnie figuruje w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody (prowadzonym przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska), niemniej zgodnie z analizą formalno - prawną zamieszczoną w orzeczeniu Samorządowego Kolegium Odwoławczego we Wrocławiu z dnia 8 września 2020 roku (sygnatura SKO 4122/77/20), ustalono iż nie obowiązuje *uchwała nr XV/483/99 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 9 grudnia 1999 r. w sprawie wprowadzenia ochrony indywidualnej w drodze uznania za zespół przyrodniczo-krajobrazowy części Śródmieścia we Wrocławiu w granicach wyznaczonych przez Starą Odrę od zachodu, Kanat Żeglowny od północy i od północnego wschodu, od południa - Kanat Opatowicki i rzekę Odrę* ustanawiająca Szczytnicki Zespół Przyrodniczo – Krajobrazowy. Utrata mocy przedmiotowej uchwały nastąpiła w wyniku wejścia w życie art. 11 *ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2001 r. Nr 3, poz. 21).

Zasady ochrony ww. obszarów i pomników przyrody są zapisane w kilkudziesięciu aktach prawnych. Nadrzędnym aktem prawnym jest ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, ale w trybie przepisów tej ustawy opracowywane są: plany ochrony, plany zadań ochronnych, zadania ochronne oraz uchwały i rozporządzenia powołujące obszary lub wprowadzające zasady zarządzania ochroną przyrody na tych obszarach. Rozbudowany katalog zakazów i zasad ochrony dopuszcza w wielu przypadkach możliwość zastosowania zwolnień i wyjątków¹⁰. Zgodność działań i przedsięwzięć z ww. zakazami i zasadami powinna być przedmiotem analiz na etapie postępowań

¹⁰ w tym - dla inwestycji celu publicznego

administracyjnych i rozpatrywania zgłoszeń (budowlanych i wodnoprawnych oraz zgłoszeń instalacji), co wynika wprost z przepisów o ochronie środowiska, gospodarce wodnej i z przepisów budowlanych. Analogiczne zasady odnoszą się do ustaleń planistycznych wynikających z aktów określających zasady planowania przestrzennego.

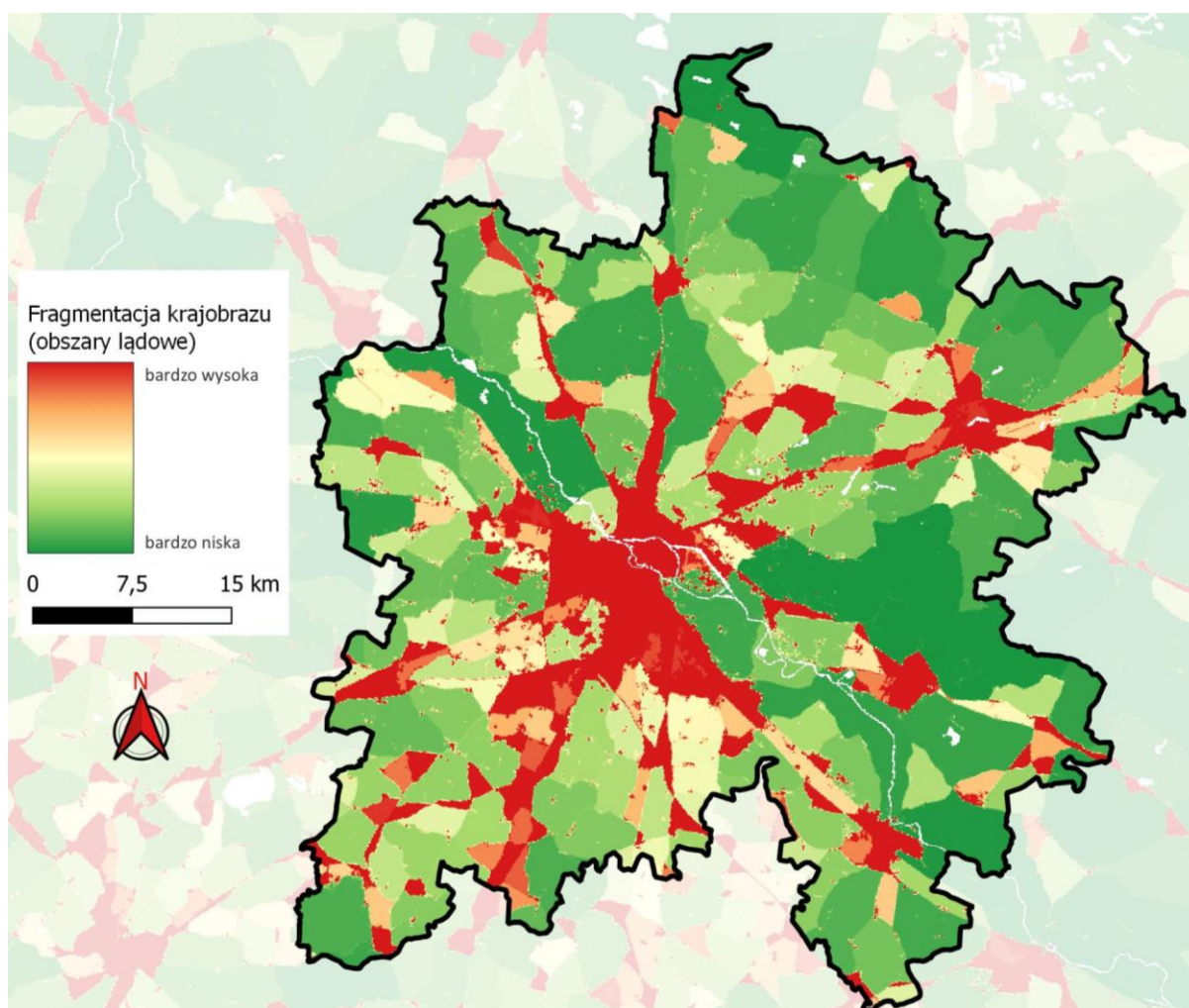
Mapa 14. Lokalizacja WrOF względem głównych obszarowych form ochrony przyrody

Źródło: dane geoprzestrzenne Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska

Krajobraz przyrodniczy WrOF charakteryzuje się zróżnicowanym stopniem defragmentacji krajobrazu. Zjawisko to zobrazowano na mapie 15. w oparciu o dane Europejskiej Agencji Środowiska z 2018 r.¹¹ przedstawiające stopień, w jakim ruch między różnymi częściami krajobrazu jest przerywany przez obecność terenów zabudowanych ze szczególnym uwzględnieniem infrastruktury drogowej. Konsekwencją fragmentacji krajobrazu jest zwiększona izolacja płatów ekosystemów, która zrywa połączenia strukturalne oraz zmniejsza odporność i zdolność siedlisk do świadczenia różnych usług ekosystemowych. Trzeba podkreślić, że zachowanie funkcjonalności korytarzy ekologicznych powinno mieć charakter wielopoziomowy, jest to bowiem aspekt niezwykle istotny dla jakości funkcjonowania ekosystemów.

Mapa 15. Fragmentacja krajobrazu w obszarze WrOF [zielone kolory oznaczają mniejszy stopień defragmentacji, ciemniejszy kolor - większą defragmentację generowaną przez infrastrukturę miejską i transportową - czyli mniejszą zdolność terenu do pełnienia funkcji korytarzy ekologicznych]

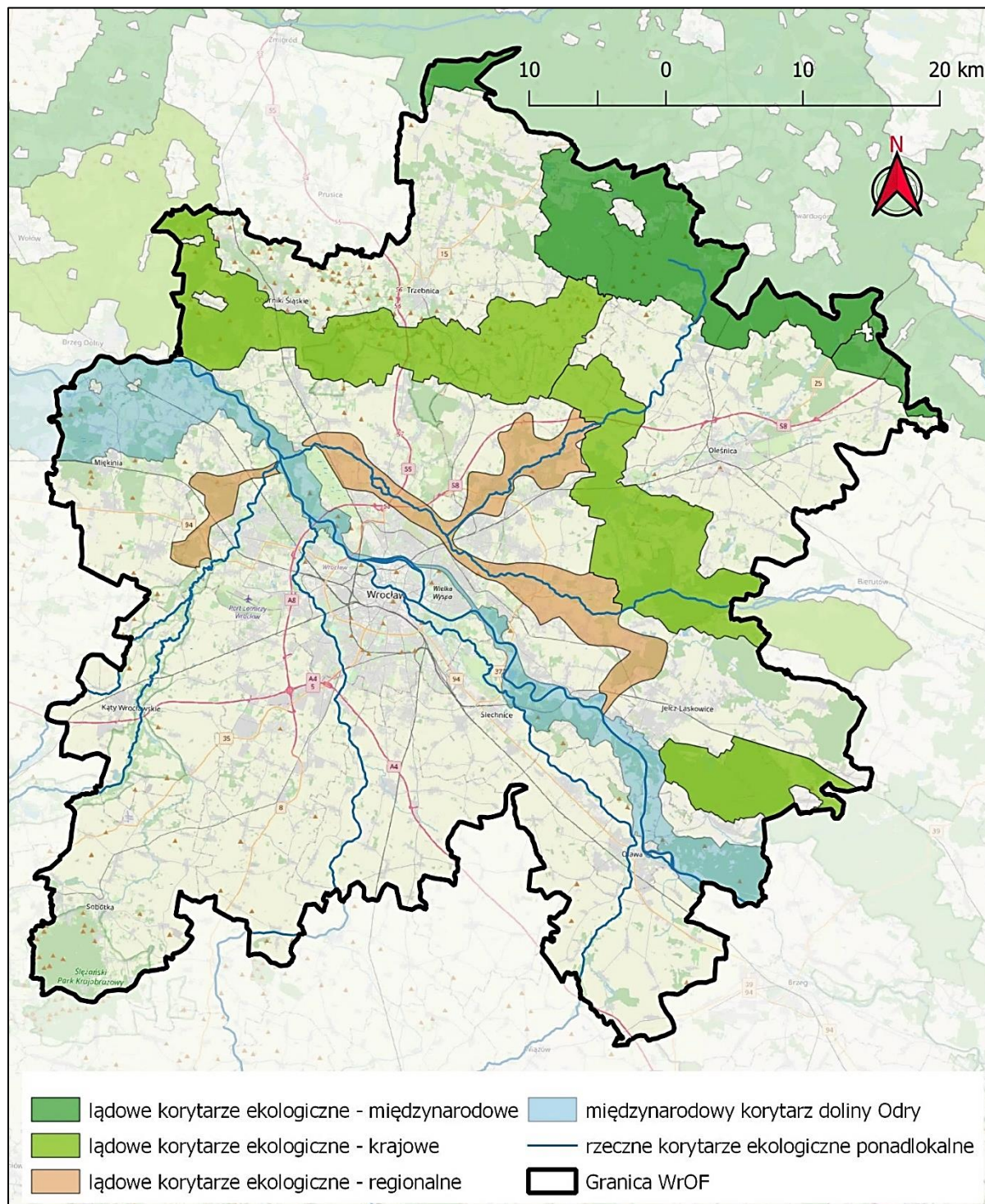

Źródło: dane geoprzestrzenne Europejskiej Agencji Środowiska

¹¹ <https://sdi.eea.europa.eu/catalogue/srv/eng/catalog.search#/metadata/67110f21-39cb-48be-878e-d08b64a72256>
(dostęp: 06.08.2025 r.)

Ważne informacje o przebiegu korytarzy ekologicznych (wodnych i lądowych) w granicach WrOF przedstawiono w obowiązującym planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego. Zobrazowanie tych ustaleń w odniesieniu do WrOF przedstawiono na mapie 16.

Mapa 16. Lokalizacja WrOF względem lądowych i rzecznych korytarzy ekologicznych

Źródło: dane geoprzestrzenne Instytutu Rozwoju Regionalnego

Zróżnicowanie warunków abiotycznych determinuje warunki bytowania roślin i zwierząt o różnorodnych wymaganiach siedliskowych i decyduje o zróżnicowaniu gatunkowym flory i fauny. Miarą zróżnicowania warunków ekosystemowych jest m.in. ukształtowanie terenu, sposób jego zagospodarowania i zróżnicowanie pokrywy glebowej, a także m.in. zróżnicowany stopień lesistości. Najcenniejsze przyrodniczo obszary WrOF to obszary o zróżnicowanym ukształtowaniu geomorfologicznym, kompleksy leśne i łąkowe, doliny rzeczne o przyrodniczym zagospodarowaniu oraz zbiorniki wodne. Na terenie obszarów zabudowanych największą wartość przyrodniczą posiadają wszystkie tereny zielone (takie jak lasy, parki, ogrody działkowe, zieleńce, zadrzewienia), a także ciek i zbiorniki wodne wraz z ich obudową biologiczną. Wartość florystyczną posiadają pasy i kępy zadrzewień (oraz skupiska krzewów) przydrożnych, śródpolnych i nadrzecznych (na szczególną uwagę zasługują zwłaszcza te usytuowane nad brzegiem cieków wodnych). Istotne pod kątem krajobrazowym są również obiekty zieleni kulturowej: zieleń parkowa, aleje drzew i cmentarze. Z uwagi na funkcje ekosystemowe przyrody na terenach zabudowanych (funkcja retencyjna, mikroklimatyczna, krajobrazowa, rekreacyjna), istotna jest ochrona tych elementów przyrodniczych oraz rozwój wszelkich form zieleni (w tym: zieleni ulicznej i osiedlowej, żywopłotów, zieleni cmentarnej, alei drzew, zadrzewień śródpolnych, zielonych ścian i in.).

Do najistotniejszych zagrożeń przyrody na terenie WrOF można zaliczyć antropogeniczne przekształcenia środowiska wskutek zwiększania obszarów zabudowy (w tym: tworzenie nowej zabudowy mieszkaniowej, przemysłowej i komunikacyjnej), intensywnej eksploatacji zasobów leśnych oraz zmian klimatu.

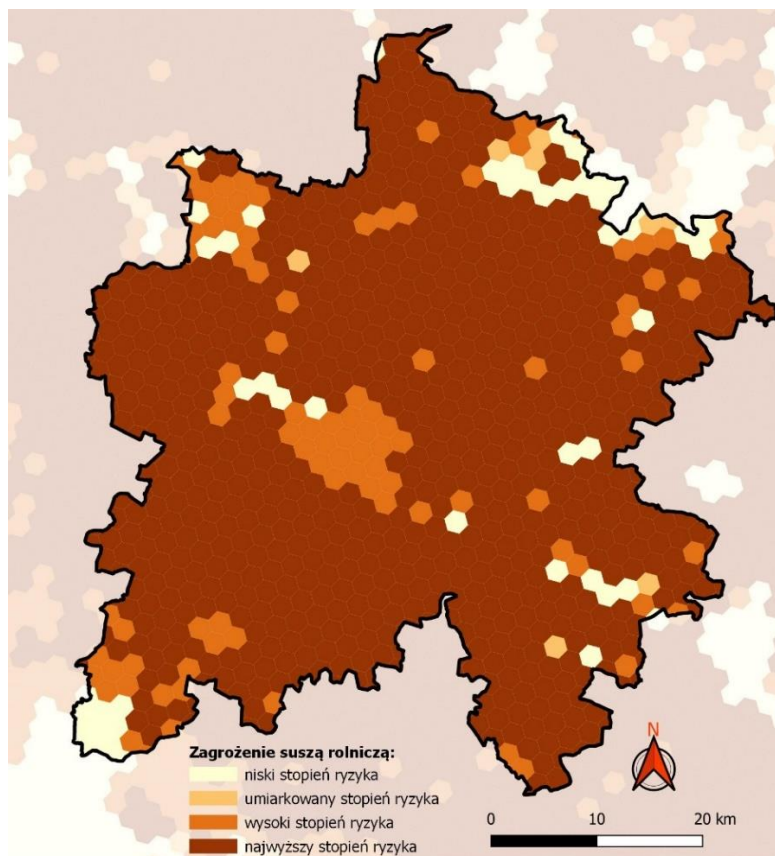
5.8. Ryzyko wystąpienia suszy, podtopień i powodzi

W związku z obserwowanymi zmianami klimatu w Polsce wzrasta zagrożenie wystąpienia suszy atmosferycznej, będącej długotrwałym okresem bezdeszczowym. Tereny WrOF doświadczają coraz dłuższych okresów suszy atmosferycznej, rolniczej, hydrologicznej i hydrogeologicznej, a co za tym idzie - niedoborów wody. W ramach prac towarzyszących przygotowaniu projektu Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy przeprowadzono diagnozę występowania ww. rodzajów suszy oraz sporządzono analizę zagrożenia wszystkimi typami suszy. Wyniki ustaleń dot. suszy rolniczej¹² wskazują, że w granicach WrOF zagrożenie suszą rolniczą jest bardzo wysokie; susza hydrogeologiczna może być problemem w północnej, południowej i centralnej części obszaru. Przestrzenne rozmieszczenie stopnia zagrożenia suszą rolniczą i hydrogeologiczną przedstawiono na mapach 17a-b.

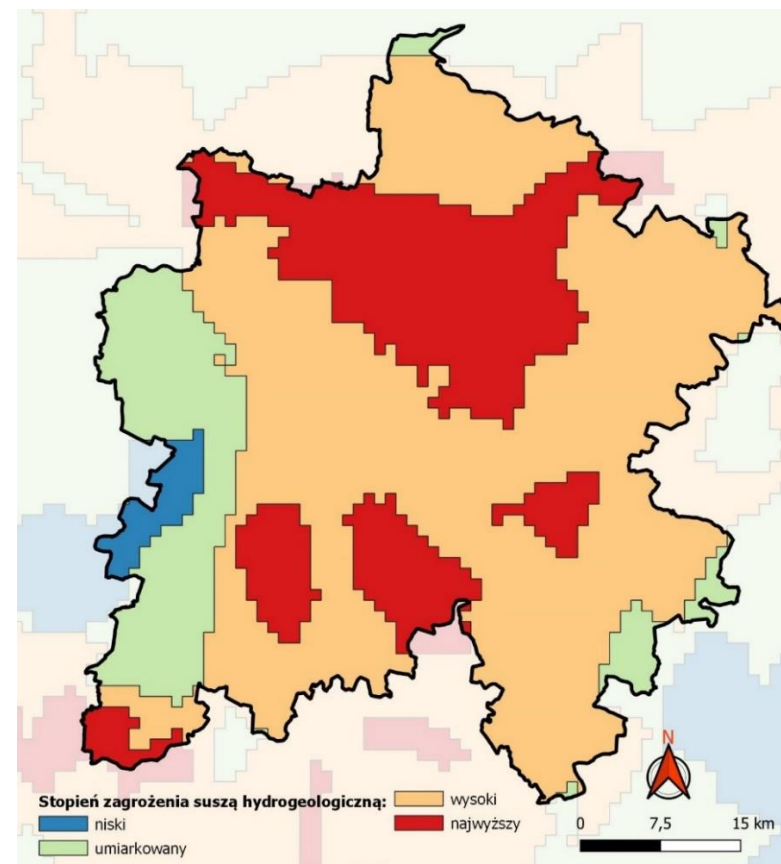
¹²susza rolnicza - to wypadkowa wskaźników roślinnych charakteryzujących ich fenologię oraz niezrealizowanego (przez deficyt opadów) zapotrzebowania na wodę w fazach okresu wegetacyjnego. Warunkiem zaistnienia suszy rolniczej jest wystąpienie zmian w stanie roślinności, tj. wystąpienia objawów stresu wodnego, spadku w biomasy i ograniczeń plonowania. Jest bezpośrednią konsekwencją wydłużającej się suszy atmosferycznej.

Mapa 17. Zróżnicowanie stopnia zagrożenia suszą rolniczą na obszarze WrOF.

a) przestrzenny rozkład stopnia zagrożenia suszą rolniczą

b) przestrzenny rozkład stopnia zagrożenia suszą hydrogeologiczną

Źródło: Stolarska M., Łukasiewicz G. Opracowanie projektu planu przeciwdziałania skutkom suszy uwzględniając podział kraju na obszary dorzeczy. Podzadanie 1.4: Identyfikacja obszarów zagrożonych suszą, z uwzględnieniem potrzeb wodnych użytkowników i środowiska naturalnego, wraz z analizą rozkładu przestrzennego występowania zjawiska suszy oraz ich hierarchizacja pod kątem wdrożenia działań łagodzących skutki suszy. WIND-HYDRO, Warszawa, 2020

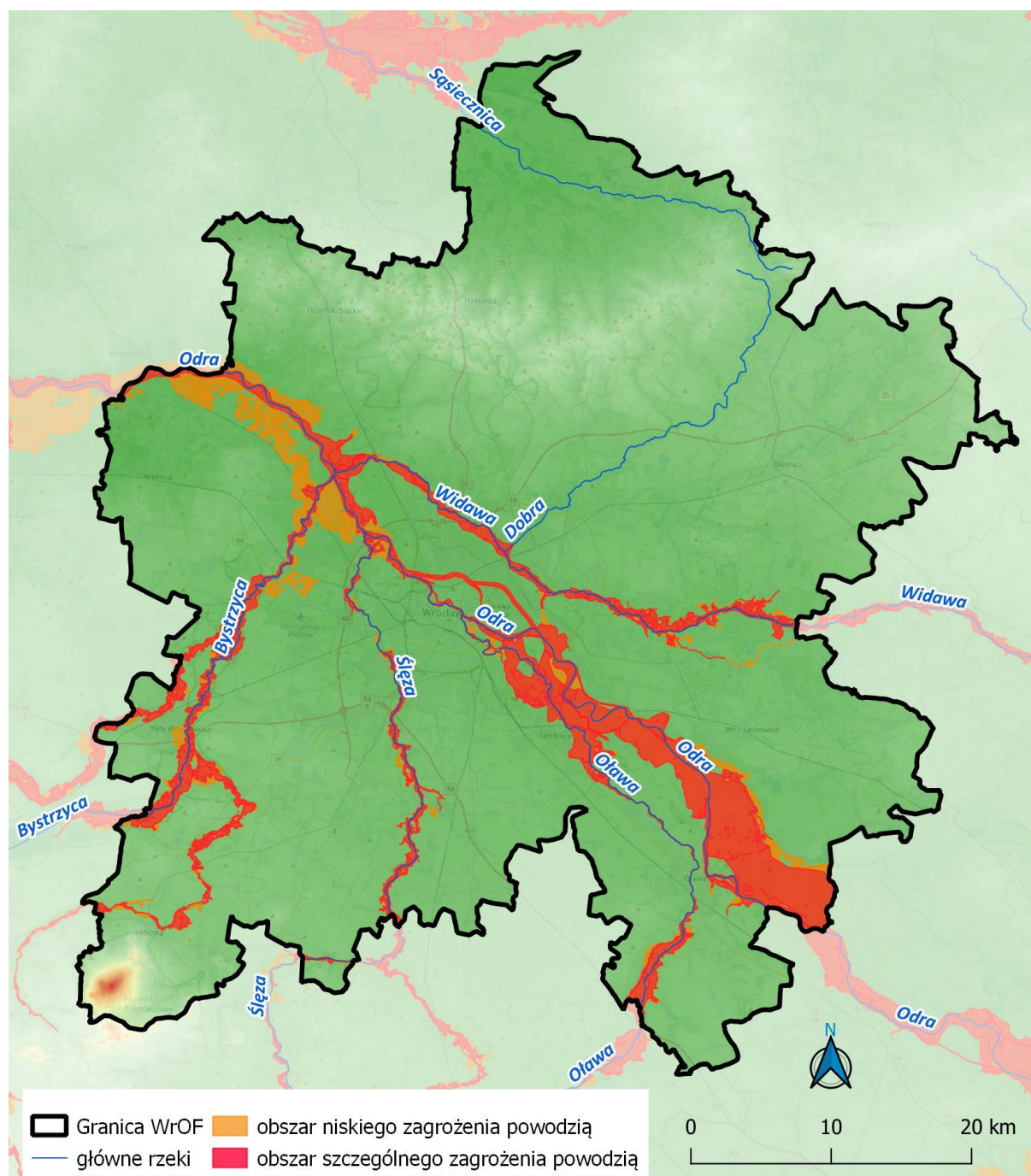
Według aktualnych (2022 r.) map zagrożenia powodziowego, które opracowano dla potrzeb obowiązujących Planów Zarządzania Ryzykiem Powodziowym, na terenie WrOF występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie (raz na 10 lat), średnie oraz niskie (raz na 500 lat). Na mapie 18. przedstawiono rozmieszczenie ww. obszarów. Zdiagnozowane zagrożenie powodziowe występuje przede wszystkim od rzek Odra, Bystrzyca, Oława, Ślęza i Widawa. Obszary problemowe związane z wysokim stopniem ryzyka powodziowego na terenach zabudowanych występują w gminach: Oława (miasto), Oława (gmina wiejska), Jelcz-Laskowice, Czernica, Wrocław, Długotłęka, Wisznia Mała, Miękinia i Kąty Wrocławskie. Ponadto, możliwe jest występowanie podtopień w sąsiedztwie dolin rzecznych, które mogą nastąpić na skutek podniesienia się zwierciadła wód podziemnych. Zasięg ten nie zawsze pokrywa się ze strefą zalewów wód powierzchniowych (powodzi).

Należy dodać, że zasięgi obszarów zagrożonych powodzią wyznaczono na podstawie badań modelowych wykonanych dla głównych cieków - a zatem aktualnie ustalone zasięgi nie wykluczają możliwości wystąpienia podobnych zjawisk w obrębie mniej istotnych rzek i potoków (choć ich zasięg jest z pewnością mniej istotny). Trzeba też mieć na uwadze ryzyko wystąpienia podtopień ze spływu powierzchniowego, które mogą wystąpić przy intensywnych lub długotrwałych opadach deszczu, zwłaszcza w rejonach o dużym stopniu zasklepienia powierzchni terenu i bez dostatecznie rozbudowanej kanalizacji deszczowej i rozwiązań z zakresu retencji wód. Przywołane mapy zagrożenia powodziowego nie uwzględniają ww. rodzajów powodzi. Ponadto, ww. mapy nie uwzględniają przekształceń terenu dokonanych po wykonaniu map zagrożenia powodziowego oraz sytuacji awaryjnych (np. zniszczenie wału przeciwpowodziowego lub uszkodzenie urządzeń hydrotechnicznych).

Są to ważne argumenty przemawiające za zasadnością retencjonowania wód opadowych i roztopowych oraz wskazujące na konieczność podejmowania działań adaptacyjnych stanowiących adekwatną odpowiedź na ryzyko występowania suszy atmosferycznej oraz na postępujące zmiany klimatu.

W odniesieniu do obszarów szczególnego zagrożenia powodzią należy wskazać, że przyszłe dokumenty określające zasady zagospodarowania przestrzennego (oraz decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu) muszą uwzględniać ustalenia *rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej oraz Ministra Inwestycji i Rozwoju z dnia 24 stycznia 2019 r. w sprawie zakresu wymagań oraz warunków dla planowanej zabudowy oraz planowanego zagospodarowania terenów położonych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią oraz sposobu ich ustalania*. Ustalenia dot. zabudowy i zagospodarowania terenu położonego na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią wymagają uzgodnienia z Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie w trybie art. 166 ust. 2 *ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne*. Według art. 166 ust. 10 ww. ustawy, uzgodnienia tego odmawia się, jeżeli planowana zabudowa lub planowane zagospodarowanie terenu stanowią zagrożenie dla ochrony zdrowia ludzi, środowiska i dóbr kultury, naruszają funkcjonowanie infrastruktury krytycznej, utrudniają zarządzanie ryzykiem powodziowym oraz kolidują z ustaleniami planu zarządzania ryzykiem powodziowym.

Mapa 18. Rozmieszczenie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią na terenie WrOF

Źródło: dane geoprzestrzenne Map Zagrożenia Powodziowego

5.9. Uwarunkowania akustyczne

Głównym źródłem hałasu jest ruch na drogach publicznych. Ciągły wzrost ilości zarejestrowanych pojazdów powoduje, że hałas drogowy bywa istotną uciążliwością dla mieszkańców. Lokalne znaczenie mają również kolejowe i przemysłowe źródła hałasu.

Aktualne ustalenia programów ochrony środowiska przed hałasem na terenie województwa dolnośląskiego (bazujące na ustaleniach wynikających z map akustycznych, przy czym mapy te są wykonywana tylko dla wąskiej liczby dróg i linii kolejowych o najwyższym natężeniu ruchu) wskazują,

że w obszarze WrOF dochodzi do przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu komunikacyjnego. Programy te formułują zakres działań niezbędnych do ograniczenia uciążliwości akustycznych.

Warto zaznaczyć, że nie tylko mierzony, ale i subiektywnie odczuwalny przez mieszkańców poziom hałasu związany z funkcjonowaniem zakładów przemysłowych, transportem samochodowym lub urządzeniami wentylacyjnymi i klimatyzacyjnymi może być uznany za niekorzystny i uciążliwy, nawet jeśli dane monitoringowe nie wskazują na przekraczanie dopuszczalnych standardów jakości środowiska (m.in. z tego powodu, że przy sprawdzaniu, czy te standardy są zachowane, muszą być zachowane ściśle określone warunki środowiska dotyczące m.in. wilgotności lub prędkości wiatru).

5.10. Klimat i jakość powietrza

Klimat WrOF jest kształtowany przez wiele czynników, takich jak położenie geograficzne, ukształtowanie terenu oraz czynniki antropogeniczne. WrOF położony jest w strefie klimatu umiarkowanego przejściowego, a jej klimat jest ściśle związany z klimatem Europy i Polski. Odznacza się on znaczną zmiennością warunków pogodowych, wynikającą z napływu mas powietrza o różnych właściwościach termiczno-wilgotnościowych. Podobnie jak w przypadku całego obszaru Polski, w regionie Wrocławia oraz innych gmin we WrOF w ciągu roku przeważają adwekcje mas powietrza polarno-morskiego z sektora zachodniego.

Zmiany klimatu są coraz bardziej widoczne w ostatnich latach, co przede wszystkim objawia się wzrostem temperatury powietrza i zwiększeniem intensywności opadów (i dotkliwości ich skutków). Zabudowa miejska modyfikuje czynniki meteorologiczne w stosunku do obszarów położonych na otwartych przestrzeniach. Zarówno podwyższenie temperatury jak i obniżenie bezpośredniego promieniowania słonecznego z uwagi na zanieczyszczenie powietrza a także modyfikacja kierunków i siły wiatru poprzez zabudowę wielkogabarytową to czynniki, które należy uwzględnić w planowaniu zabudowy. Lokalizacja zabudowy modyfikująca przepływ powietrza winna uwzględniać zarówno jego możliwy wzrost i tym samym dyskomfort użytkowników przestrzeni jak i zbyt duże zahamowanie przepływu powietrza i pogorszenie warunków przewietrzania terenu.

Według prognoz zmian klimatu, w perspektywie roku 2050 można się spodziewać następujących zmian:

1. Do roku 2050 roku przewidziane jest zwiększenie się liczby dni z temperaturą upalnych (dni z temperaturą maksymalną $>30^{\circ}\text{C}$) w ciągu roku oraz zwiększenie się liczby fal upałów (minimum 3 dni z temperaturą maksymalną $>30^{\circ}\text{C}$) w ciągu roku.
2. Przewidywane jest zmniejszenie liczby dni mroźnych (dni z temperaturą maksymalną powietrza $<0^{\circ}\text{C}$) w ciągu roku, prognozowany jest również nieznaczny spadek liczby fal chłodu wyrażonych jako okresy o długości przynajmniej 3 dni z temperaturą minimalną $<-10^{\circ}\text{C}$ a także wzrost wartości temperatury minimalnej okresu zimowego.
3. Liczba dni z przymrozkiem w ciągu roku ulegnie zmniejszeniu, w szczególności zmniejszy się ilość okresów z przymrozkiem, trwających przynajmniej 5 dni. Prognozowane jest zmniejszenie się liczby dni z przejściem temperatury przez 0°C oraz niewielki spadek liczby dni z temperaturą powietrza 5°C do $2,5^{\circ}\text{C}$ i opadem atmosferycznym w ciągu roku (zagrożenie gołoledzią).

4. Prognozowane jest znaczące zmniejszenie się wartości indeksu stopniodni dla temperatury średnio dobowej $<17^{\circ}\text{C}$ oraz nieznaczne zwiększenie wartości indeksu stopniodni dla temperatury średnio dobowej $>27^{\circ}\text{C}$, co oznacza zmniejszone zapotrzebowanie na energię w miesiącach zimowych i zwiększonym w miesiącach letnich.
5. Prognozowane jest zwiększenie się liczby dni z temperaturą średniodobową $>10^{\circ}\text{C}$, co jest wskaźnikiem wydłużenia okresu wegetacyjnego.
6. Przewidywany jest wzrost zarówno liczby dni z opadem, jak i wysokość rocznej sumy opadów atmosferycznych w horyzoncie do roku 2050, na co będzie miała wpływ wysokość opadów zwłaszcza chłodnej pory roku.
7. Wystąpienie opadu ekstremalnego w horyzoncie do roku 2050 wzrasta, co wyraża się zwiększoną liczbą dni z opadem $\geq 10\text{ mm}$ i $\geq 20\text{ mm}$.
8. Do roku 2050 prognozuje się wzrost długości okresów bezopadowych z wysoką temperaturą powietrza ($>25^{\circ}\text{C}$) oraz wzrost liczby takich okresów w ciągu roku.

Spośród wielu zagrożeń wynikających z prognozowanych zmian klimatu, szczególne znaczenie mają powodzie, niedobory wody i susze, a także krótkoterminowe zjawiska: fale upałów i gwałtowne występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych (zwłaszcza wichury oraz nawalne opady deszczu i związane z tym skutki). Zmiany klimatu sprowadzać się będą do zmiany sezonowych sum opadów, z jednoczesnym wzrostem sum opadów w zimie i spadkiem - w lecie. Szczególnie niebezpieczne jest prognozowane nasilenie się częstotliwości i gwałtowności występowania zjawisk ekstremalnych i w konsekwencji ich niekorzystnych skutków. Wyniki analizy scenariuszy klimatycznych wskazują m.in. na następujące tendencje:

- wyraźna tendencja wzrostowa średniej temperatury, co już bywa odzwierciedlone w innych wskaźnikach, np. wydłużenie termicznego okresu wegetacyjnego, mniejsza liczba dni z temperaturą minimalną mniejszą od 0°C , wzrost liczby dni z temperaturą maksymalną wyższą od 25°C , krótszy okres zalegania śniegu;
- tendencje dotyczące opadów wskazują na zwiększenie opadów jesiennych, zimowych i wiosennych oraz zmniejszenie sumy opadów letnich, przy czym zmianom wartości średnich będą towarzyszyły zmiany częstości występowania zjawisk ekstremalnych prawdopodobnie o większym natężeniu.

W odniesieniu do jakości powietrza atmosferycznego Główny Inspektorat Ochrony Środowiska corocznie dokonuje oceny zanieczyszczenia powietrza dwutlenkiem siarki, dwutlenkiem azotu, tlenkiem węgla, benzenem i ozonem oraz pyłem zawieszonym PM₁₀, PM_{2,5} i zanieczyszczeniami oznaczanymi w pyłe PM₁₀: ołowiem, arsenem, kadmem, niklem i benzo(a)pirenem. Oceny te dokonywane są w odniesieniu do obszarów kraju zwanych strefami. Dla celów takiej oceny województwo dolnośląskie podzielone zostało na strefy; WrOF przynależy do strefy dolnośląskiej oraz strefy 'Aglomeracja Wrocławska'. Dane za 2024 r. odnoszące się do tych stref wskazują, że strefa dolnośląska została zaklasyfikowana jako klasa C (najniższa) ze względu na ponadnormatywne zanieczyszczenie pyłem PM₁₀, ozonem, arsenem i benzo(a)pirenem (zawartym w pyłe zawieszonym PM₁₀); strefa 'Aglomeracja Wrocławska' została zaklasyfikowana jako klasa C wyłącznie ze względu na zanieczyszczenie ozonem.

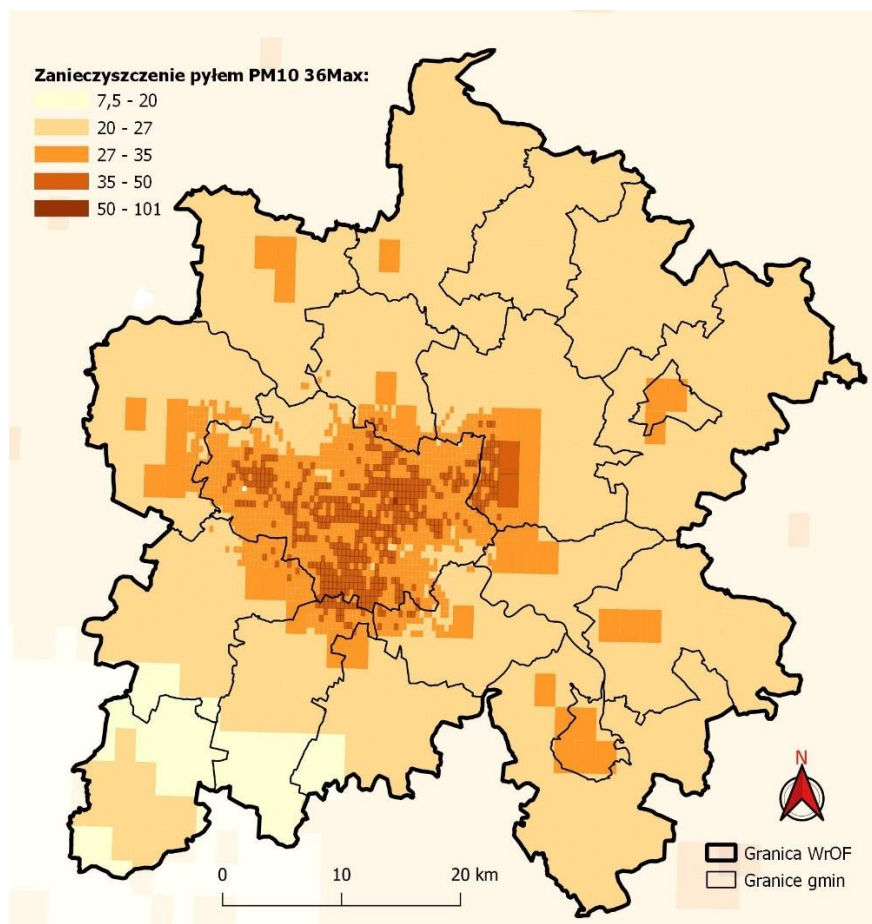
O poziomie emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego na i z obszaru WrOF, podobnie jak i w strukturze całego województwa, decydują trzy główne kategorie źródeł:

- źródła punktowe – emisja zorganizowana z sektorów gospodarki obejmujących: energetykę, ciepłownictwo i przemysł,
- rozproszone źródła komunalno-bytowe - niska emisja z indywidualnie ogrzewanych gospodarstw domowych, najczęściej z obszarów o zwartej zabudowie opalanych węglem kamiennym, zanieczyszczająca powietrze pyłem drobnym: PM10 i PM2,5 a także benzo(a)pirenem zawartym w pyle,
- transport drogowy, czyli emisja liniowa – która ma udział w zanieczyszczeniu powietrza tlenkami azotu, a najwyższa jej koncentracja ma miejsce w rejonach dróg o największym natężeniu ruchu.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy nakłada dwie normy, jeśli chodzi o pył zawieszony PM10. Pierwsza dotyczy stężenia średniorocznego - maksymalne dopuszczalne średnie roczne stężenie pyłu PM10 w powietrzu to $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Ustanowiona została również norma dla stężenia średniodobowego - $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$, z zaznaczeniem, że w przeciągu roku może wystąpić maksymalnie 35 dni, kiedy norma dla średniego stężenia dobowego może zostać przekroczona. Ocena jakości powietrza w obrębie Unii Europejskiej w zakresie zanieczyszczenia pyłem PM10 opiera się właśnie o te dwie normy: średnie roczne stężenie nie może przekraczać $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$, a w ciągu roku nie może być więcej niż 35 dni, kiedy to stężenie średniodobowe było wyższe niż $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Badania modelowe Państwowego Monitoringu Środowiska za 2023 r. wskazują, że na znacznej części WrOF (głównie w aglomeracji wrocławskiej) są przekroczone dopuszczalne poziomy zawartości pyłów PM10 w powietrzu atmosferycznym. Stopień zanieczyszczenia pyłem PM10 w odniesieniu do ponadnormatywnego stężenia średniodobowego występującego przez ponad 35 dni w roku (czyli: rozkład przestrzenny stężenia PM10, wyrażony jako 36-te maksymalne stężenie średnie dobowe) przedstawiono graficznie na rycinie nr 19. Natomiast na mapie 20. przedstawiono przestrzenne zróżnicowanie zanieczyszczenia powietrza benzo(a)pirenem.

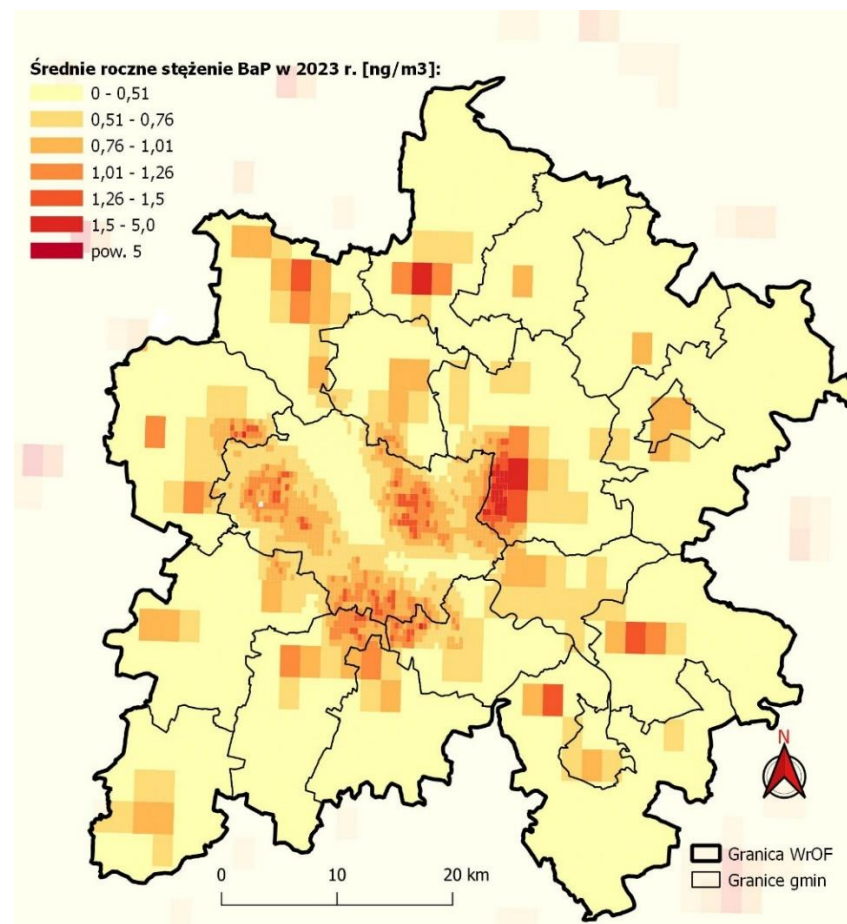
Należy dodać, że chwilowe poziomy zanieczyszczenia mogą znacznie odbiegać od ww. wyników, zwłaszcza w sezonie grzewczym oraz w tych porach dnia, w których występuje najwyższy ruch samochodowy lub też prowadzone są intensywne prace rolne (np. żniwa). Zobrazowany stopień zanieczyszczenia wskazuje, że absolutnie niezbędnym działaniem jest zarówno dążenie do zmniejszenia emisji wywołującej zanieczyszczenie środowiska, jak i podejmowanie działań adaptacyjnych i minimalizujących - których wyrazem jest m.in. wprowadzanie nowych form zieleni w przestrzeniach o intensywnej zabudowie, szczególnie w obrębie terenów zabudowy mieszkaniowej.

Mapa 19. Stopień zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego pyłami drobnymi i średnimi PM10 w odniesieniu do stężenia średniodobowego o wartości powyżej 50 µg/m³ występującego przez ponad 35 dni w roku w rejonie opracowania - w oparciu o dane PMS za 20

Źródło: dane geoprzestrzenne Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska

Mapa 20. Rozkład przestrzenny zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego benzo(a)pirenem - w oparciu o dane PMS za 2023 r. (wykonane przez Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska)

Źródło: dane geoprzestrzenne Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska

6. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu

6.1. Problemy systemowe

Problemy polityki ochrony środowiska związane są nie tylko z faktycznymi zmianami w środowisku, lecz także z zarządzaniem ochroną środowiska. Zdaniem wykonawcy niniejszej prognozy, za najbardziej dotkliwe problemy w skali kraju można uznać:

1. rozproszony system kompetencji organów administracji w dziedzinie ochrony środowiska;
2. nadanie zaniżonego priorytetu aspektom ochrony środowiska i traktowanie ich głównie jako niezbędnego kosztu rozwoju gospodarczego;
3. brak uwzględniania usług ekosystemowych (tj. funkcji i korzyści czerpanych z ekosystemów, np. naturalna retencja, rekreacja, ograniczanie erozji gleby, regulacja klimatu, woda i żywność, walory uzdrowiskowe, kulturowe i in.) przy opracowywaniu dokumentów strategicznych oraz projektowaniu i funkcjonowaniu przedsięwzięć;
4. niepełną integrację polityki rozwoju i planowania przestrzennego z działaniami na rzecz ochrony środowiska.

Wyszczególnione powyżej problemy nie są przypisane indywidualnie do konkretnego sektora działalności, regionu lub miejsca, tym bardziej nie dotyczą pojedynczych instytucji czy projektów.

6.2. Główne wyzwania ochrony środowiska w analizowanym rejonie

Wśród głównych wyzwań w zakresie ochrony środowiska, które mają znaczenie w rejonie analizowanego obszaru WrOF, należy wymienić:

1. Konieczność pogodzenia wymagań ochrony przyrody i krajobrazu z tendencją wzrostu zabudowy przemysłowej i mieszkaniowej w pobliżu obszarów cennych pod względem bioróżnorodności.
2. Zły stan wód powierzchniowych i zagrożone osiągnięcie ich celów środowiskowych.
3. Podatność wód podziemnych na zanieczyszczenie z powierzchni terenu z uwagi na niedostateczną izolację przed migracją zanieczyszczeń z powierzchni ziemi.
4. Zachowanie potencjału usług ekosystemowych obszarów naturalnych i semi-naturalnych.
5. Postępujące zmiany klimatu wymuszające konieczność wprowadzania przedsięwzięć adaptacyjnych (np. zwiększenie odporności zabudowy na ekstremalne zjawiska pogodowe, dbanie o naturalną retencję w celu zmniejszenia ryzyka wystąpienia suszy oraz złagodzenia jej objawów, zabezpieczenie zabudowy przed podtopieniami oraz zwiększenie stopnia odporności na zjawiska powodziowe, wprowadzanie wszelkich form zieleni na terenach zabudowanych w celu poprawy mikroklimatu na terenach podatnych na wysokie temperatury).

6.3. Prognoza zmian zachodzących w środowisku

Obszar WrOF w części zagospodarowanej przez człowieka podlega od długiego okresu trwałemu wykorzystaniu, głównie dla celów rekreacji oraz mieszkalnictwa i związanej z tym zabudowy o funkcjach towarzyszących (np. drogi, infrastruktura publiczna) oraz wykorzystania zasobów naturalnych (np. eksploatacja lasów, korzystanie z wód). Powolne zmiany zachodzą w strukturze użytkowania terenów. Oczekiwać można zmniejszenia udziału przestrzeni niezabudowanej wskutek ekspansji zabudowy. Prawdziwym zagrożeniem jest urbanizacja chaotyczna, powodująca niepożądane skutki ekologiczne i funkcjonalne.

Komponentami szczególnie narażonymi na negatywne zmiany są: wody podziemne, wody powierzchniowe, przyroda ożywiona (flora, fauna), krajobraz, a także gleba i powietrze atmosferyczne. Wymienione elementy środowiska są szczególnie wrażliwe na degradację, a ich ewentualna regeneracja jest długotrwała i może negatywnie oddziaływać na warunki życia ludzi. Szczególnie wrażliwe na antropopresję jest środowisko przyrodnicze, które podlega niekorzystnym zmianom wskutek postępujących zmian klimatu oraz zwiększającej się antropopresji. Wrażliwe są również wody powierzchniowe i podziemne, które nie są one dostatecznie zabezpieczone przed zanieczyszczeniem, zachowaniem zasobów wodnych i przed postępującą degradacją środowiska hydrobiologicznego. W obszarach mieszkalnych szczególnie wrażliwy jest mikroklimat miejski oraz warunki życia ludzi, szczególnie w obliczu niekorzystnych skutków zmiany klimatu; najbardziej narażone na skutki takich zdarzeń są osoby z ograniczoną ruchomością/mobilnością lub innymi problemami zdrowotnymi, osoby w podeszłym wieku, osoby z niepełnosprawnością oraz osoby zagrożone wykluczeniem komunikacyjnym i kulturowym.

Elementem charakteryzującym się bardzo wysoką zdolnością do regeneracji jest powietrze atmosferyczne. Do zmniejszenia stopnia jego zanieczyszczenia wystarczy likwidacja źródeł emisji substancji zanieczyszczających. W tym aspekcie trzeba wskazać na to, że głównym źródłem zanieczyszczeń mających wpływ na jakość życia mieszkańców jest tzw. „niska emisja”, której źródłem są indywidualne źródła energii cieplnej oraz ruch samochodów (okresowo także emisja związana z pracami rolnymi).

7. Analiza i ocena znaczących oddziaływań na środowisko

Głównym celem sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko jest odniesienie ustaleń ocenianego dokumentu do polityki ochrony środowiska oraz zasad zrównoważonego rozwoju, a także - o ile jest to możliwe - do ryzyka wystąpienia bezpośrednich oddziaływań na środowisko. Prognoza może jedynie w zgeneralizowany i uogólniony sposób rozważać korzyści i zagrożenia wynikające z realizacji dokumentu strategicznego bądź odstąpienia od jego realizacji. Miejszem na szczegółową analizę są generalnie postępowania administracyjne dotyczące poszczególnych przedsięwzięć i zamierzeń inwestycyjnych. W tym kontekście przedstawiono ocenę oddziaływania projektu Strategii „WrOF 2050” w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska (mających znaczenie dla ocenianego dokumentu, tj. objętych potencjalnym oddziaływaniem skutków wejścia w życie ocenianego dokumentu). Należy pamiętać, że poziom szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko jest adekwatny do poziomu szczegółowości ocenianego dokumentu.

Charakter prawny Strategii „WrOF 2050” (zob. rozdział II.1 niniejszej prognozy) powoduje, że nie wystąpią bezpośrednie oddziaływania, ponieważ nie wskazuje ona przedsięwzięć inwestycyjnych przewidywanych do realizacji oraz nie kształtuje nowych ustaleń niwelujących (lub zmieniających) obowiązujące ustalenia w zakresie ochrony środowiska (a raczej konsumuje ustalenia innych dokumentów planistycznych, które były poddawane SOOŚ).

Skutki realizacji Strategii „WrOF 2050” będą miały charakter wyłącznie długoterminowy oraz pośredni lub wtórny (ustalenia Strategii nie wywołają bezpośrednich oddziaływań). Oddziaływania te będą się kumulowały z oddziaływaniami będącymi skutkiem wdrażania innych dokumentów strategicznych, np. planu gospodarowania wodami, polityki ekologicznej państwa, programów ochrony środowiska, programów ochrony powietrza, programów ochrony środowiska przed hałasem, planów zadań ochronnych obszaru Natura 2000, a także innych planów, programów i przepisów mających znaczenie dla ochrony środowiska. Oznacza to, że brak uwzględnienia jakiegoś aspektu w ocenianym dokumencie nie oznacza, że jest on pomijany w całościowych uwarunkowaniach zarządzania ochroną środowiska.

Przedstawiona w dalszej części rozdziału analiza w zakresie oddziaływania na środowisko bazuje na założeniu, że stosowanie zapisów Strategii „WrOF 2050” będzie się odbywać równolegle do wdrażania ustaleń ww. dokumentów strategicznych i aktów prawnych. Ich powiązanie oraz równoległe i równorzędne stosowanie pozwoli na zachowanie wysokiego poziomu ochrony środowiska i gospodarki wodnej. W tym kontekście w sposób szczególny trzeba uwzględnić gminne i powiatowe programy ochrony środowiska, dokumenty z zakresu planowania przestrzennego, PGW, programy ochrony powietrza, Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych oraz plany zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000.

Analizując przewidywane oddziaływania związane z wdrażaniem ustaleń Strategii „WrOF 2050”, należy oddzielić sferę intencji od faktycznych skutków. Ostatecznie kwestia oddziaływań środowiskowych będzie rozstrzygana na etapie praktycznego zastosowania przepisów o budownictwie, ochronie środowiska, gospodarce wodnej, gospodarowaniu odpadami i in.

7.1. Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne

Ustalenia projektu Strategii „WrOF 2050” są korzystne dla ochrony wód powierzchniowych i podziemnych ze względu na kierunki działań odnoszące się do szerokiego kręgu aspektów mających znaczenie dla środowiska wodnego. Przykładowo: wśród ww. kierunków uwzględniono zapisy dot. rozwoju gospodarki wodno-ściekowej oraz obiegu zamkniętego wody. Zapisy te mogą mieć korzystne znaczenie pod względem zmniejszenia ilości zanieczyszczeń odprowadzanych do środowiska oraz mogą się przyczynić do poprawy ilościowego stanu zasobów wodnych.

Istotne są również pośrednie i wtórne oddziaływania pozytywne - będące skutkiem realizacji ustaleń dotyczących redukcji niskiej emisji oraz poprawy efektywności energetycznej. Realizacja projektów w tym zakresie będzie ukierunkowane na promocję środków transportu przyjaźniejszych środowisku niż indywidualna komunikacja samochodowa, a także na zmniejszenie zapotrzebowania na energię z konwencjonalnych źródeł opartych o paliwa kopalne. Będzie to pośrednio sprzyjało ograniczeniu emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego (i związanej z tym depozycji zanieczyszczeń na powierzchnię gruntu oraz ich przedostawaniem się do środowiska gruntowo-wodnego). Innym rodzajem korzystnego oddziaływania pośredniego i wtórnego będzie realizacja projektów ukierunkowanych na poprawę warunków do prowadzenia edukacji - bowiem może się to przyczynić do zwiększenia stopnia uwrażliwienia społeczeństwa na kwestie związane z dbałością o środowisko naturalne.

Analizowany dokument nie zawiera ustaleń, które mogłyby niekorzystnie wpłynąć na ryzyko występowania powodzi i podtopień.

Przewiduje się możliwość wystąpienia korzystnego oddziaływania skumulowanego za sprawą realizacji ustaleń dotyczących ujmowania i oczyszczania ścieków, które są zapisane w innych dokumentach strategicznych.

Żaden z zapisów projektu Strategii „WrOF 2050” nie zawiera ustaleń mogących negatywnie oddziaływać na wody powierzchniowe i podziemne (w tym - na ekosystemy pozostające w dynamicznej relacji ze środowiskiem wodnym). Oczywiście w Strategii są ustalenia dotyczące realizacji przedsięwzięć infrastrukturalnych (choć tylko na ogólnym poziomie, np. „Wspieranie multimodalnych rozwiązań transportowych”), a te przedsięwzięcia mogą generować oddziaływanie na środowisko wodne. Nie dokonano jednak takich zapisów, które pozwoliłyby na stwierdzenie ryzyka znaczącego negatywnego oddziaływania lub które zakłócałyby realizację zasadniczych celów Strategii związanych z ochroną środowiska.

Mając na uwadze powyższe - stwierdza się, że przyjęcie analizowanego dokumentu nie będzie generować negatywnego oddziaływania na środowisko wodne oraz nie będzie kolidować z polityką ochrony wód. Nie stwierdzono ryzyka kolizji ustaleń Strategii z celami środowiskowymi wynikającymi z PGW oraz dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (tzw. Ramowej Dyrektywy Wodnej). Oceniany projekt Strategii „WrOF 2050” nie zawiera ustaleń mogących zagrozić realizacji tych celów.

Przedstawione w niniejszym podrozdziale tezy oparte są na założeniu, że na etapie planowania, projektowania, realizowania i funkcjonowania konkretnych przedsięwzięć inwestycyjnych zostanie zapewniony prawnie obowiązujący sposób dbałości o wymagania ochrony środowiska. Może to być zweryfikowane przede wszystkim na etapie postępowań administracyjnych (w tym w szczególności

w ramach tych postępowań, którym towarzyszy przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko) powiązanych z merytoryczną środowiskową oceną konkretnego działania lub przedsięwzięcia. Natomiast ustalenia analizowanego dokumentu z pewnością sprzyjają zachowaniu odpowiedniego poziomu ochrony wód powierzchniowych i podziemnych.

Ocenę poszczególnych celów strategicznych na wody powierzchniowe i podziemne przedstawiono w poniższej tabeli 4. Oddziaływanie poszczególnych celów operacyjnych na środowisko przedstawiono w rozdziale VII.11 niniejszej prognozy.

Tabela 4. Ocena wpływu celów strategicznych na wody powierzchniowe i podziemne

Cel strategiczny	Ocena wpływu
1. Wysoka jakość życia oraz zapewnione możliwości rozwoju i aktywności mieszkańców.	Ustalenia neutralne dla wód powierzchniowych i podziemnych.
2. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka, nauka, edukacja.	Ustalenia neutralne dla wód powierzchniowych i podziemnych.
3. Wysoki stopień zachowania środowiska naturalnego i adaptacja do zmian.	Zwiększenie efektywności energetycznej budynków oraz udziału energii ze źródeł odnawialnych, a także promowanie gospodarki niskoemisyjnej przetoży się na mniejszą emisję zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego i mniejszą ich depozycję na powierzchnię ziemi i wody. Ponadto, Strategia ogólnie odnosi się do wszystkich istotnych zagadnień środowiskowych, w tym uwzględnia m.in. zagadnienia dotyczące planowania przestrzennego, gospodarki wodnej i adaptacji do zmian klimatu. W związku z powyższym, ustalenia dokumentu należy uznać za korzystnie wzmacniające system zarządzania ochroną środowiska.
4. Funkcjonalna i bezpieczna przestrzeń do życia.	Zwiększenie efektywności energetycznej budynków oraz udziału energii ze źródeł odnawialnych i promocja środków transportu przyjaznych środowisku oznacza mniejsze zużycie energii ze źródeł konwencjonalnych (opartych na węglu i jego związkach), a tym samym mniejszą emisję zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego i w konsekwencji mniejszą ich depozycję na powierzchnię ziemi i wody. Ponadto, dokument zakłada zwiększenie poziomu bezpieczeństwa na poziomie m.in. obrony cywilnej i służb zarządzania kryzysowego, co oznacza lepsze zarządzanie interwencyjne w przypadku wystąpienia zdarzeń zagrażających środowisku – co należy uznać za systemową poprawę warunków ochrony środowiska.

Źródło: opracowanie własne

7.2. Strategia a oddziaływanie na klimat i adaptacja do skutków zmian klimatycznych

Oceniany projekt Strategii „WrOF 2050” nie zawiera ustaleń generujących negatywne oddziaływanie na klimat. Zdecydowanie korzystne dla klimatu są działania ukierunkowane na zmniejszenie energochłonności, wsparcie rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz transportu publicznego i rowerowego - będą one prowadziły do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych (których powstawanie wiąże się m.in. ze spalaniem paliw kopalnych w konwencjonalnych źródłach energii).

Ustalenia projektu Strategii „WrOF 2050” będą sprzyjać wyzwaniom wynikającym z konieczności adaptacji do zmian klimatycznych, bowiem uwzględniają m.in. poprawę stanu infrastruktury narażonej na skutki zmian klimatu. Bardzo istotne są również ustalenia ukierunkowane na poprawę warunków życia ludzi, ze szczególnym uwzględnieniem osób w wieku senioralnym i osób z niepełnosprawnością - te grupy społeczne są szczególnie narażone na skutki zmian klimatu (np. fale upałów). Dokument uwzględnia wsparcie dla rozwiązań umożliwiających retencjonowanie wód opadowych i roztopowych oraz możliwość realizacji różnorodnych form zieleni w ramach zielonej i niebieskiej infrastruktury (mającej korzystne znaczenie w zakresie wpływu na mikroklimat oraz w kontekście adaptacji środowiska do dynamicznych warunków pogodowych wyrażających się w krótkotrwałych nawałnych opadach atmosferycznych oraz długich okresach bezopadowych). Ponadto, istotne są ustalenia dotyczące promowania wspierania transportu publicznego - który może być szczególnie ważny w sytuacji konieczności dostępu do usług społecznych (np. placówek leczniczych) w trakcie niekorzystnych warunków pogodowych.

Warto zaznaczyć, że aspekty związane z adaptacją do zmian klimatycznych należy brać pod uwagę nie tylko na szczeblu strategicznym; przede wszystkim należy nadać im dużą wagę przy projektowaniu konkretnych działań inwestycyjnych. Chodzi tu m.in. o konieczność ochrony i zwiększania retencji naturalnej (która jest ograniczana np. w wyniku nowej zabudowy związanej z zasklepieniem powierzchni terenu) oraz praktyczne zastosowanie działań infrastrukturalnych związanych z zagospodarowaniem przestrzeni (stawy retencyjne, powierzchnie biologicznie czynne, skrzynki rozsączające, ukształtowanie terenu w sposób spowalniający odpływ wód opadowych, itd.). Przede wszystkim należy zapewnić ochronę elementów środowiska sprzyjających zachowaniu naturalnej retencji wodnej w środowisku. Ponadto, możliwe jest zastosowanie specjalnych rozwiązań technicznych i nietechnicznych ograniczających nadmierny i sztucznie przyspieszony odpływ wód opadowych.

W ocenianym dokumencie z pewnością nie ma zapisów powodujących istotne oddziaływanie na klimat lub kolidujących z zasadami adaptacji do zmian klimatu.

W kontekście zmian klimatycznych warto też podkreślić ustalenia dokumentów strategicznych, które mówią o konieczności tworzenia warunków technicznych i ekonomicznych powodujących zmianę nośników energii na mniej uciążliwe dla środowiska. W projekcie Strategii „WrOF 2050” uwzględniono rozwój zaopatrzenia w energię ze źródeł odnawialnych.

Ocenę poszczególnych celów strategicznych na klimat i aspekty dot. adaptacji do zmian klimatu przedstawiono w poniższej tabeli 5. Oddziaływanie poszczególnych celów operacyjnych na środowisko przedstawiono w rozdziale VII.11 niniejszej prognozy.

Tabela 5. Ocena wpływu celów strategicznych pod względem oddziaływania na klimat i adaptacji do zmian klimatu

Cel strategiczny	Ocena wpływu
1. Wysoka jakość życia oraz zapewnione możliwości rozwoju i aktywności mieszkańców.	Ustalenia neutralne dla klimatu i kwestii adaptacji do zmian klimatycznych.
2. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka, nauka, edukacja.	Ustalenia korzystne dla klimatu – ponieważ dokument zakłada rozwój odnawialnych źródeł energii, co w konsekwencji przetoży się na ograniczenie stopnia wykorzystania paliw kopalnych (i związaną z tym

Cel strategiczny	Ocena wpływu
	mnijszą emisję gazów cieplarnianych), a także zapewni poprawę warunków adaptacji gospodarki do prognozowanych zmian klimatu.
3. Wysoki stopień zachowania środowiska naturalnego i adaptacja do zmian.	Zwiększenie efektywności energetycznej budynków oraz udziału energii ze źródeł odnawialnych, a także promowanie gospodarki niskoemisyjnej przełoży się na mniejszą emisję zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego i mniejszą ich depozycję na powierzchnię ziemi i wody. Ponadto, Strategia ogólnie odnosi się do wszystkich istotnych zagadnień środowiskowych, w tym uwzględnia m.in. zagadnienia dotyczące planowania przestrzennego, gospodarki wodnej i adaptacji do zmian klimatu. W związku z powyższym, ustalenia dokumentu należy uznać za korzystnie wzmacniające system zarządzania ochroną środowiska.
4. Funkcjonalna i bezpieczna przestrzeń do życia.	Zwiększenie efektywności energetycznej budynków oraz udziału energii ze źródeł odnawialnych i promocja środków transportu przyjaznych środowisku oznacza mniejsze zużycie energii ze źródeł konwencjonalnych (opartych na węglu i jego związkach), a tym samym mniejszą emisję zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego i w konsekwencji mniejszą ich depozycję na powierzchnię ziemi i wody. Ponadto, dokument zakłada zwiększenie poziomu bezpieczeństwa na poziomie m.in. obrony cywilnej i służb zarządzania kryzysowego, co oznacza lepsze zarządzanie interwencyjne w przypadku wystąpienia zdarzeń zagrażających środowisku – co należy uznać za systemową poprawę warunków ochrony środowiska.

Źródło: opracowanie własne

7.3. Oddziaływanie na bioróżnorodność i środowisko przyrodnicze

Omawiając oddziaływanie projektu Strategii „WrOF 2050” na środowisko przyrodnicze należy podkreślić, że projektu tego dokumentu i wykonanej dla niego prognozy OOŚ nie można analizować w oderwaniu od obowiązujących przepisów o ochronie przyrody, o lasach, o ochronie powierzchni ziemi, o ochronie wód i in. Należy też uwzględnić wynikające z przepisów przypisanie poszczególnych kompetencji do różnych organów administracji. W przypadku ochrony przyrody, kompetencje te przypisane są m.in. dyrektorom parków narodowych i krajobrazowych, regionalnym dyrektorom ochrony środowiska, dyrektorom regionalnych dyrekcji lasów państwowych oraz samorządom terytorialnym każdego szczebla.

W projekcie Strategii „WrOF 2050” nie zawarto zapisów kolidujących z wymaganiami ochrony przyrody oraz z zakazami i zasadami ustanowionymi w odniesieniu do obszarowych form ochrony przyrody. Podkreśla się, że dla przyrodniczych obszarów chronionych stosowne zakazy i zasady zostały omówione w aktach prawnych dotyczących zarządzania ochroną w poszczególnych obszarach. Na podstawie ustaleń wynikających z treści ocenianego dokumentu nie da się przyjąć racjonalnie uzasadnionego stanowiska, że jej ustalenia mogą intencjonalnie kolidować z tymi przepisami. Z całą pewnością treść projektu Strategii nie ma takich zapisów, z których można byłoby odpowiedzialnie wyprowadzić uzasadniony wniosek o ryzyku naruszenia obowiązujących zakazów

i zasad ochrony. Niezasadnym też byłoby arbitralne zakładanie, że realizacja ustaleń strategicznych mogłaby być nielegalna (tj. kolidować z ww. zakazami i zasadami).

Oceniany dokument nie będzie generował negatywnego oddziaływania na obszary ochrony przyrody, nie wpłynie też na realizację ustaleń wynikających z planów ochrony, planów zadań ochronnych czy też innych dokumentów dotyczących obszarów objętych prawnymi formami ochrony przyrody. Proponowane zapisy Strategii nie kolidują z regionalnymi i krajowymi dokumentami określającymi zasady polityki ochrony przyrody. Nie ma również podstaw do przyjęcia, by ustalenia wynikające z treści projektu Strategii „WrOF 2050” mogły zakłócić funkcjonalność korytarzy ekologicznych dla dużych ssaków lądowych będących przedmiotem ochrony w obszarach Natura 2000.

Potencjalne ryzyko negatywnego oddziaływania na bioróżnorodność i środowisko przyrodnicze wiąże się z projektami polegającymi na:

1. budowie, rozbudowie i przebudowie obiektów budowlanych; obiekty tego typu mogą np.:
 - a) ingerować w tereny dotychczas nie poddane bezpośredniej presji antropogenicznej (np. tereny quasi-naturalne, tereny leśne), co może zakłócać możliwość korzystania (w tym: migracji, spoczynku, żerowania i in.) gatunków zwierząt z tych terenów;
 - b) kolidować z miejscem występowania chronionych siedlisk przyrodniczych lub siedlisk chronionych gatunków;
 - c) wpływać na zachowania gatunków zwierząt (np. postrzeganie przez ptaki obiektów typu okna, szyby samochodowe lub panele fotowoltaiczne jako miejsca umożliwiające przelot);
2. kształtowaniu przestrzeni parkowych i terenów publicznych: w miejscach dotychczas nieobjętych nadmierną dbałością o aspekty wizualne i kulturowe mogły wykształcić się chronione siedliska przyrodnicze i siedliska chronionych gatunków, a także bardziej złożone struktury przyrodnicze; zmiana parku ‘quasi-leśnego’ w park o przejrzystej strukturze wizualnej może spowodować zubożenie ww. walorów przyrodniczych.

Mając na uwadze powyższe, niezbędnym działaniem poprzedzającym realizację ww. projektów jest rozpoznanie walorów przyrodniczych (i zasad ich ochrony) oraz realizacja tych projektów w poszanowaniu dla zidentyfikowanych ekosystemów. Jeżeli zostaną zachowane przepisy dotyczące ochrony wód i przyrody (a nie ma racjonalnej podstawy, by zakładać inny scenariusz), to ww. przedsięwzięcia będą zaprojektowane i zrealizowane w sposób uwzględniający wymagania dotyczące chronionych siedlisk przyrodniczych i siedlisk chronionych gatunków. Obowiązujące przepisy należy potraktować (zgodnie z systemową wykładnią prawa) jako zapewnienie, że ww. warunki te zostaną zachowane.

Analizując ww. zagadnienia, trzeba jednak zwrócić uwagę na następujące aspekty:

1. Strategia w większości przypadków nie wskazuje konkretnych projektów inwestycyjnych przewidywanych do realizacji.
2. Przedsięwzięcia infrastrukturalne będą musiały spełniać aktualne wymagania ochrony środowiska (w tym - wymagania wynikające z przepisów o ochronie gatunków i z przepisów dotyczących różnorodnych form ochrony przyrody). Będzie to pozytywnym skutkiem zastosowania obowiązujących przepisów dotyczących m.in.:
 - a) oczyszczania wód opadowych (obowiązek ujęcia i oczyszczenia),
 - b) ochrony akustycznej (obowiązek uwzględnienia terenów podlegających ochronie akustycznej i zastosowanie rozwiązań ukierunkowanych na zachowanie tej ochrony),

- c) ochrony gatunkowej zwierząt (np. poprzez rozwiązania ograniczające lub uniemożliwiające wejście zwierząt na drogę, np. przepusty i ogrodzenia),
- d) celów ochrony w obszarowych formach ochrony przyrody oraz zasad i zakazów obowiązujących w odniesieniu do tych obszarów chronionych.

Mając na powyższe, uprawnione jest twierdzenie, że projekt Strategii „WrOF 2050” nie będzie generował znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko przyrodnicze. Oczywiście możliwe są oddziaływania na etapie realizacji przedsięwzięć (np. konieczność zajęcia terenu), niemniej takie aspekty powinny być przeanalizowane na etapie wydawania zgody na realizację przedsięwzięć - na poziomie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko takie zagadnienia są niemożliwe do przeanalizowania w sposób, który byłby racjonalny i mógłby prowadzić do udoskonalenia treści (lub zasad wdrażania) ocenianego dokumentu.

W projekcie Strategii „WrOF 2050” nie zawarto zapisów kolidujących z prawnie określonymi wymaganiami ochrony przyrody (w tym - z zasadami ochrony w obszarach objętych ochroną). Ustalenia ocenianego dokumentu nie generują znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary ochrony przyrody, nie wpływają też na realizację ustaleń wynikających z planów ochrony, planów zadań ochronnych czy też innych dokumentów dotyczących obszarów objętych prawnymi formami ochrony przyrody. Żaden z projektów Strategii nie będzie wpływał na funkcjonalność korytarzy ekologicznych.

W odniesieniu do ochrony gatunkowej zwierząt, roślin i grzybów stwierdza się, że ustalenia projektu Strategii „WrOF 2050” z całą pewnością nie dają podstawy do stwierdzenia ryzyka naruszenia zasad ww. ochrony. Oczywiście w praktyce może być tak, że na etapie przygotowania lub realizacji projektów inwestycyjnych zostanie zidentyfikowane takie ryzyko - wówczas konieczne będzie ustalenie alternatywnego sposobu realizacji projektu, a w przypadku braku takiego wariantu (niekolidującego z zasadami ochrony gatunkowej) - konieczne będzie uzyskanie zezwolenia Generalnego lub Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w trybie art. 56 ustawy o ochronie przyrody.

Podsumowując: mając na uwadze charakter i stopień szczegółowości ocenianego dokumentu - stwierdza się brak prawnej, merytorycznej i systemowej podstawy do przyjęcia, że ustalenia projektu Strategii „WrOF 2050” mogłyby:

1. zakładać intencjonalne naruszenie przepisów o ochronie przyrody,
2. pogorszyć stan chronionych siedlisk przyrodniczych i siedlisk chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, w tym stan gatunków, dla których ochrony zostały wyznaczone obszary Natura 2000,
3. pogorszyć spójność sieci Natura 2000, integralność obszarów Natura 2000 i łączność ekologiczną pomiędzy prawnie ustanowionymi formami obszarowej ochrony przyrody,
4. kolidować z zapisami planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000,
5. powodować znaczące negatywne oddziaływanie na obszary Natura 2000,
6. prowadzić do naruszenia zakazów obowiązujących w rezerwach przyrody, parkach narodowych, parkach krajobrazowych, obszarach chronionego krajobrazu oraz warunków ochrony użytków ekologicznych, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych oraz pomników przyrody.

Ocenę poszczególnych celów strategicznych na środowisko przyrodnicze i bioróżnorodność przedstawiono w poniższej tabeli 6. Oddziaływanie poszczególnych celów operacyjnych na środowisko przedstawiono w rozdziale VII.11 niniejszej prognozy.

Tabela 6. Ocena wpływu celów strategicznych na środowisko przyrodnicze i bioróżnorodność

Cel strategiczny	Ocena wpływu
1. Wysoka jakość życia oraz zapewnione możliwości rozwoju i aktywności mieszkańców.	Oddziaływanie neutralne dla ochrony przyrody i bioróżnorodności.
2. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka, nauka, edukacja.	Oddziaływanie neutralne dla ochrony przyrody i bioróżnorodności.
3. Wysoki stopień zachowania środowiska naturalnego i adaptacja do zmian.	Zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych, promocja środków transportu przyjaznych środowisku oraz zwiększenie efektywności energetycznej sektora gospodarki i sektora komunalnego oznacza mniejsze zużycie energii ze źródeł konwencjonalnych (opartych na węglu i jego związkach), a tym samym - mniejszą emisję zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego i mniejszą ich depozycję na powierzchnię ziemi i wody, a zatem - do ekosystemów. Ponadto, dokument zawiera wiele ogólnych zapisów o charakterze podkreślającym istotną rolę wysokiego poziomu zarządzania ochroną środowiska, co ma korzystne znaczenie dla wszystkich komponentów środowiska, w tym – dla przyrody i bioróżnorodności. Oddziaływania negatywne, które mogłyby powstać w związku z realizacją konkretnych przedsięwzięć, minimalizowane będą adekwatnie do prawnych wymagań ochrony środowiska przyrodniczego – natomiast aspektów tych nie da się ocenić na poziomie SOOŚ, ponieważ projekt ocenianej Strategii nie zawiera żadnych ustaleń dotyczących konkretnych przedsięwzięć inwestycyjnych.
4. Funkcjonalna i bezpieczna przestrzeń do życia.	

Źródło: opracowanie własne

7.4. Oddziaływanie na jakość życia i zdrowie ludzi

Ustalenia ocenianego dokumentu sprzyjają zachowaniu wysokiego poziomu dbałości o jakość życia mieszkańców. Wyraża się to w szczególności w ustaleniach dotyczących zagadnień społecznych i gospodarczych w takich obszarach, jak: bezpieczeństwo publiczne, zapewnienie odpowiednich walorów środowiskowych (np. czystego powietrza), transport publiczny, kultura, turystyka, termomodernizacja i doposażenie obiektów służących społeczeństwu.

Oczywistym jest, że ustalenia projektu Strategii „WrOF 2050”, podobnie jak i wszelkie inne dokumenty strategiczne, nie są w stanie zagwarantować, że nie wystąpią oddziaływania antropogeniczne uciążliwe dla mieszkańców. Ostatecznie kluczowym aspektem pozostaje przestrzeganie obowiązujących przepisów - i tutaj duże znaczenie ma sposób przeprowadzania kontroli spełniania przepisów o ochronie środowiska przez odpowiednie organy administracji publicznej. Naprzeciw ewentualnym problemom związanym z uciążliwościami wychodzą m.in. ustalenia kodeksu cywilnego, które ogólnie mówią o działaniach „zakłócających korzystanie z nieruchomości sąsiednich ponad przeciętną miarę”.

Należy mieć również na uwadze fakt istnienia uprawnień mieszkańców w kwestii ochrony swojego interesu prawnego, które nie kończą się na etapie postępowań administracyjnych w sprawie wydania decyzji zezwalających na realizację przedsięwzięcia. Oprócz możliwości przeprowadzenia kontroli przez odpowiednie organy administracji publicznej (np. wojewódzki inspektorat ochrony środowiska) równie duże znaczenie mają uprawnienia wynikające z kodeksu cywilnego. Warto zwrócić uwagę na fakt, że według art. 144 kodeksu cywilnego, „właściciel nieruchomości powinien przy wykonywaniu swego prawa powstrzymać się od działań, które by zakłócały korzystanie z nieruchomości sąsiednich ponad przeciętną miarę, wynikającą ze społeczno-gospodarczego przeznaczenia nieruchomości i stosunków miejscowych”. Chodzi tu o aktywne zachowanie lub działanie, które jest podejmowane w ramach wykonywania przysługującego sąsiadowi prawa, równocześnie oddziałujące na sferę cudzego (sąsiedniego) prawa własności. Ustawodawca zakazuje działań (oddziaływania), których skutkiem jest zakłócanie cudzego prawa. Oddziaływania objęte normą art. 144 kodeksu cywilnego bywają definiowane jako „immisje pośrednie”, tj. uboczny, choć kłopotliwy dla sąsiadów, skutek działania właściciela. Nie stanowią one zamierzonego oddziaływania na nieruchomości sąsiednie. Oddziaływanie takie jak hałas, drgania, wstrząsy, emisje gazów i pyłów są immisjami pośrednimi. Jeżeli jednak na etapie funkcjonowania inwestycji okaże się, że użytkowanie przedsięwzięć wykracza ponad przeciętną miarę i powoduje istotne negatywne oddziaływania na sąsiednich nieruchomościach, mieszkańcom będą przysługiwały prawa wzywające inwestora do zaprzestania zakłócania ponad przeciętną miarę. Uprawnienie to dotyczy także sytuacji, w której dla danej inwestycji wydano decyzje zezwalające na jej powstanie w ramach których badano m.in. wpływ na środowisko.

Ocenę poszczególnych celów strategicznych na jakość życia i zdrowie ludzi przedstawiono w poniższej tabeli 7. Oddziaływanie poszczególnych celów operacyjnych na środowisko przedstawiono w rozdziale VII.11 niniejszej prognozy.

Tabela 7. Ocena wpływu celów strategicznych na jakość życia i zdrowie ludzi

Cel strategiczny	Ocena wpływu
1. Wysoka jakość życia oraz zapewnione możliwości rozwoju i aktywności mieszkańców.	Cel strategiczny uwzględnia wszystkie aspekty kluczowe dla systemu ochrony jakości życia ludzi, z uwzględnieniem m.in. mieszkalnictwa, kultury, architektury, polityki społecznej i ochrony zdrowia. Uwzględnia też aspekty dotyczące edukacji, co może mieć korzystny wpływ na zrozumienie interakcji pomiędzy presją antropogeniczną a reakcją środowiska oraz na wypracowanie możliwości podejmowania działań minimalizujących tę presję. Ponadto, wysoka jakość edukacji i dostęp do usług społecznych mają bezpośrednie przełożenie na poziom i jakość życia mieszkańców.
2. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka, nauka, edukacja.	Cel strategiczny jest nakierowany na rozwój sektora gospodarki, z uwzględnieniem aspektów dotyczących wysokiej jakości miejsc pracy i efektywności energetycznej. Jest to korzystne dla zapewnienia odpowiednich warunków życia.
3. Wysoki stopień zachowania środowiska naturalnego i adaptacja do zmian.	Zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych, promocja środków transportu przyjaznych środowisku oraz zwiększenie efektywności energetycznej sektora gospodarki i sektora komunalnego oznacza mniejsze zużycie energii ze źródeł konwencjonalnych (opartych na węglu i jego związkach), a tym samym - mniejszą emisję zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego i tym samym zwiększenia poziomu
4. Funkcjonalna i bezpieczna przestrzeń do życia.	

	ochrony ludzi przed zanieczyszczeniem. Ponadto, dokument zawiera wiele ogólnych zapisów o charakterze podkreślającym istotną rolę wysokiego poziomu zarządzania ochroną środowiska, co ma korzystne znaczenie dla wszystkich komponentów środowiska i - pośrednio - znaczenie dla warunków życia ludzi.
--	---

Źródło: opracowanie własne

7.5. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Realizacja niektórych ustaleń wynikających z projektu Strategii „WrOF 2050” - związanych z wykonywaniem prac budowlanych - może doprowadzić do czasowego lub trwałego zajęcia powierzchni ziemi, w szczególności w związku z realizacją przedsięwzięć inwestycyjnych, co może spowodować pogorszenie warunków glebowych w miejscu realizacji inwestycji lub zwiększenie jej podatności na erozję. Nie ma podstaw do przyjęcia, że oddziaływania te mogą mieć charakter znaczący (tzn. Strategia nie zawiera ustaleń wskazujących na to, że ewentualne negatywne oddziaływania będą miały charakter znaczący). Odpowiednie rozwiązania w zakresie wyeliminowania, ograniczania i kompensowania potencjalnych negatywnych oddziaływań można zastosować na etapie rozstrzygnięć administracyjnych oraz formułowania warunków realizacji przedsięwzięcia. Nie da się tego aspektu ocenić racjonalnie na poziomie SOOŚ, ponieważ oceniany projekt Strategii nie zawiera żadnych ustaleń wskazujących na konkretne przedsięwzięcia inwestycyjne.

Przyjęcie analizowanego dokumentu nie będzie generować znaczących niekorzystnych oddziaływań na powierzchnię ziemi, ponieważ projekt Strategii nie zawiera ustaleń kolidujących z wymaganiami ochrony powierzchni ziemi.

Ocenę poszczególnych celów strategicznych na powierzchnię ziemi przedstawiono w poniższej tabeli 8. Oddziaływanie poszczególnych celów operacyjnych na środowisko przedstawiono w rozdziale VII.11 niniejszej prognozy.

Tabela 8. Ocena wpływu celów strategicznych na powierzchnię ziemi

Cel strategiczny	Ocena wpływu
1. Wysoka jakość życia oraz zapewnione możliwości rozwoju i aktywności mieszkańców.	Ustalenia neutralne dla powierzchni ziemi
2. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka, nauka, edukacja.	Ustalenia korzystne ze względu na kwestie dotyczące efektywności energetycznej i rozwoju odnawialnych źródeł energii – które mogą przełożyć się na zwiększenie poziomu ochrony powierzchni ziemi przed eksploatacją zasobów naturalnych.
3. Wysoki stopień zachowania środowiska naturalnego i adaptacja do zmian.	Strategia ogólnie odnosi się do wszystkich istotnych zagadnień środowiskowych, w tym uwzględnia m.in. zagadnienia dotyczące planowania przestrzennego, gospodarki wodnej i adaptacji do zmian klimatu. W związku z powyższym, ustalenia dokumentu należy uznać za korzystnie wzmacniające system zarządzania ochroną środowiska.
4. Funkcjonalna i bezpieczna przestrzeń do życia.	Zwiększenie efektywności energetycznej budynków oraz udziału energii ze źródeł odnawialnych i promocja środków transportu przyjaznych środowisku oznacza mniejsze zużycie energii ze źródeł

	konwencjonalnych (opartych na węglu i jego związkach), a tym samym mniejszą emisję zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego i w konsekwencji mniejszą ich depozycję na powierzchnię ziemi. Ponadto, dokument zakłada zwiększenie poziomu bezpieczeństwa na poziomie m.in. obrony cywilnej i służb zarządzania kryzysowego, co oznacza lepsze zarządzanie interwencyjne w przypadku wystąpienia zdarzeń zagrażających środowisku – co należy uznać za systemową poprawę warunków ochrony środowiska.
--	--

Źródło: opracowanie własne

7.6. Oddziaływanie na krajobraz i dobra kultury

Analizowany projekt Strategii „WrOF 2050” uwzględnia walory kulturowe i turystyczne, a w ślad za tym formułuje ustalenia ukierunkowane na ochronę (i promocję) tych walorów. Powinno mieć to korzystne przełożenie na zwiększenie stopnia dbałości o te komponenty przy formułowaniu strategii gminnych i ewentualnie innych aspektów działalności sektora publicznego. Wiele zapisów ocenianego dokumentu jest ukierunkowana na dbałość o krajobraz i dobra kultury. Oceniany dokument nie zawiera ustaleń, które mogłyby generować negatywne oddziaływania na ten komponent środowiska - choć oczywiście są możliwe miejscowe zakłócenia walorów krajobrazowych w przypadku wprowadzania nowych form zagospodarowania terenu na tereny naturalne i quasi-naturalne (co dotyczy np. obiektów małej infrastruktury).

Ocenę poszczególnych celów strategicznych na krajobraz i dobra kultury przedstawiono w poniższej tabeli 9. Oddziaływanie poszczególnych celów operacyjnych na środowisko przedstawiono w rozdziale VII.11 niniejszej prognozy.

Tabela 9. Ocena wpływu celów strategicznych na krajobraz i dobra kultury

Cel strategiczny	Ocena wpływu
1. Wysoka jakość życia oraz zapewnione możliwości rozwoju i aktywności mieszkańców.	Ustalenia korzystne ze względu na zapisy dotyczące oferty kulturalnej oraz ochronę walorów przestrzeni publicznych i wzmocnienie usług publicznych – co powinno mieć korzystne znaczenie dla dóbr kultury.
2. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka, nauka, edukacja.	Ustalenia korzystne ze względu na kwestie dotyczące rozwoju turystyki i ochrony walorów kulturowych.
3. Wysoki stopień zachowania środowiska naturalnego i adaptacja do zmian.	Strategia ogólnie odnosi się do wszystkich istotnych zagadnień środowiskowych, w tym uwzględnia m.in. zagadnienia dotyczące planowania przestrzennego, gospodarki wodnej i adaptacji do zmian klimatu. W związku z powyższym, ustalenia dokumentu należy uznać za korzystnie wzmacniające system zarządzania ochroną środowiska.
4. Funkcjonalna i bezpieczna przestrzeń do życia.	Dokument zakłada zwiększenie poziomu bezpieczeństwa na poziomie m.in. obrony cywilnej i służb zarządzania kryzysowego, co oznacza lepsze zarządzanie interwencyjne w przypadku wystąpienia zdarzeń zagrażających środowisku – co należy uznać za systemową poprawę warunków ochrony środowiska. Ponadto, Strategia mówi o zintegrowanym planowaniu przestrzennym, co powinno mieć korzystne znaczenie dla ochrony krajobrazu.

Źródło: opracowanie własne

7.7. Oddziaływanie na powietrze i klimat akustyczny

Odpowiednią ochronę akustyczną powinny zapewnić przede wszystkim przepisy o ochronie przed hałasem (i ich stosowanie), które dają szeroki katalog narzędzi możliwych do zastosowania w celu zapewnienia odpowiedniego stanu środowiska. Ponadto, należy pamiętać o obowiązywaniu przepisów dotyczących konieczności zachowania standardów jakości środowiska poza granicami terenu, do której podmiot emitujący zanieczyszczenia (i/lub hałas) posiada tytuł prawny oraz nakaz stosowania rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych zapewniających zachowanie standardów jakości środowiska.

Analizowany projekt Strategii „WrOF 2050” nie zawiera ustaleń, które mogłyby pogarszać stan powietrza atmosferycznego oraz klimatu akustycznego. Są w nim za to zawarte cele i kierunki ukierunkowane na poprawę warunków ochrony tych komponentów środowiska:

- 1) ustalenia związane z transportem publicznym oraz rowerowym przyczynią się do ograniczenia postępującego wzrostu ruchu samochodowego będącego źródłem emisji zanieczyszczeń gazowo-pyłowych i hałasu;
- 2) ustalenia związane z OZE i efektywności energetycznej przyczynią się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń gazowo-pyłowych będących skutkiem spalania paliw kopalnych.

Ocenę poszczególnych celów strategicznych na powietrze i klimat akustyczny przedstawiono w poniższej tabeli 10. Oddziaływanie poszczególnych celów operacyjnych na środowisko przedstawiono w rozdziale VII.11 niniejszej prognozy.

Tabela 10. Ocena wpływu celów strategicznych na powietrze i klimat akustyczny

Cel strategiczny	Ocena wpływu
1. Wysoka jakość życia oraz zapewnione możliwości rozwoju i aktywności mieszkańców.	Ustalenia neutralne dla powietrza atmosferycznego i klimatu akustycznego.
2. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka, nauka, edukacja.	Ustalenia neutralne dla powietrza atmosferycznego i klimatu akustycznego.
3. Wysoki stopień zachowania środowiska naturalnego i adaptacja do zmian.	Strategia ogólnie odnosi się do wszystkich istotnych zagadnień środowiskowych, w tym uwzględnia m.in. zagadnienia dotyczące planowania przestrzennego i adaptacji do zmian klimatu. W związku z powyższym, ustalenia dokumentu należy uznać za korzystnie wzmacniające system zarządzania ochroną środowiska, także pod względem ochrony powietrza atmosferycznego i klimatu akustycznego.
4. Funkcjonalna i bezpieczna przestrzeń do życia.	Dokument zakłada zwiększenie poziomu bezpieczeństwa na poziomie m.in. obrony cywilnej i służb zarządzania kryzysowego, co oznacza lepsze zarządzanie interwencyjne w przypadku wystąpienia zdarzeń zagrażających środowisku – co należy uznać za systemową poprawę warunków ochrony środowiska. Ponadto, pozytywnie należy ocenić zapisy Strategii mówiące o zintegrowanym planowaniu przestrzennym – który jest aspektem ważnym dla kształtowania jakości powietrza i ochrony przed hałasem.

Źródło: opracowanie własne

7.8. Oddziaływania skumulowane z innymi dokumentami strategicznymi

Oddziaływań środowiskowych związanych z wdrażaniem Strategii „WrOF 2050” nie można rozpatrywać w oderwaniu od całościowej polityki ochrony środowiska i wynikających z niej przepisów. Ustalenia ocenianego dokumentu będą wdrażane równolegle z działaniami prośrodowiskowymi wynikającymi m.in. z:

1. Polityki Ekologicznej Państwa 2030 oraz programów ochrony środowiska,
2. gminnych, powiatowych i wojewódzkich strategii rozwoju,
3. gminnych dokumentów określających zasady planowania przestrzennego,
4. planu gospodarowania wodami,
5. Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych,
6. Planu przeciwdziałania skutkom suszy i Programu przeciwdziałania niedoborowi wody,
7. Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu;
8. prawnych zasad ochrony przyrody w obszarach chronionych.

Większość z tych dokumentów poddano SOOŚ i każdy z nich zawiera ustalenia ukierunkowane na politykę zrównoważonego rozwoju, przy czym wymienione powyżej polityki, plany i programy największy ciężar kładą właśnie na kwestie związane z szeroko rozumianą ochroną środowiska.

Obecnie nie ma w Polsce kompleksowego systemu monitorowania wszystkich presji pod kątem ich wpływu na środowisko i skutków w środowisku. PMŚ (oraz systemy pozyskiwania wiedzy o stanie przyrody w obszarach chronionych) uwzględnia wyłącznie dane o stanie środowiska, jednak zazwyczaj nie jest to powiązane z danymi o presjach wpływających na ten stan. Najlepiej rozwinięte pod tym względem są systemy zarządzania hałasem (w największych miastach oraz przy głównych drogach i liniach kolejowych) oraz emisją zanieczyszczeń do powietrza (ale jedynie w odniesieniu do przypadków generujących konieczność opracowania programów ochrony powietrza).

Skumulowane oddziaływania generowane przez planowane przedsięwzięcia mogą odnosić się do poszczególnych komponentów środowiska i mogą się wyrażać w pozytywnych lub negatywnych skutkach w środowisku. Charakter, skala i intensywność oddziaływania zależą od koncentracji inwestycji (np. w obrębie cieku wodnego lub obszaru chronionego), rodzaju i wielkości przedsięwzięć oraz wrażliwości poszczególnych komponentów środowiska. Niektóre oddziaływania skumulowane mogą wystąpić na etapie realizacji inwestycji (np. emisja zawiesiny i tymczasowe pogorszenie warunków siedliskowych ichtiofauny) lub na etapie funkcjonowania/eksploatacji przedsięwzięć (np. wpływ na ciągłość biologiczną, wpływ na reżim hydrologiczny i ekosystem).

7.9. Oddziaływanie transgraniczne

Oceniany projekt Strategii „WrOF 2050” nie będzie generował oddziaływania wykraczającego poza granice Polski, w związku z czym nie ma potrzeby przeprowadzania transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

7.10. Wpływ na środowisko w przypadku odstąpienia od realizacji projektowanego dokumentu

Tytułem wstępu trzeba zaznaczyć, że ustalenia ocenianej Strategii „WrOF 2050” mogą być realizowane niezależnie od jej przyjęcia. Oznacza to, że odstąpienie od realizacji Strategii „WrOF 2050” nie będzie oznaczało, że zapisane w niej działania nie będą realizowane. Wynika to z charakteru prawnego Strategii „WrOF 2050” oraz z jej ustaleń.

Przyjęcie Strategii „WrOF 2050” może stanowić jeden z kroków w kierunku wdrażania regionalnej i krajowej polityki ochrony środowiska, gospodarki wodnej i adaptacji do zmian klimatu. Odstąpienie od przyjęcia Strategii „WrOF 2050” byłoby zatem utratą szansy na opracowanie narzędzia sprzyjającego wdrażaniu zasad zrównoważonego rozwoju. W związku z powyższym, rekomenduje się przyjęcie ocenianego projektu Strategii „WrOF 2050” oraz uwzględnienie, w miarę możliwości, rekomendacji dotyczących zasad wdrażania ocenianego dokumentu.

Najbardziej istotnym elementem pozostanie jednak praktyczna realizacja ustaleń Strategii „WrOF 2050”, a zatem pozytywna ocena analizowanego dokumentu jest w zasadzie uwarunkowana założeniem, że na etapie indywidualnego planowania, projektowania, realizowania i funkcjonowania konkretnych przedsięwzięć zostanie zachowany wysoki poziom ochrony środowiska uwzględniający zasady wynikające ze Strategii.

7.11. Podsumowanie oceny oddziaływania

W poniższej tabeli 11 przedstawiono podsumowanie ustaleń projektu Strategii „WrOF 2050” w odniesieniu do celów operacyjnych. Ponownie warto podkreślić, że wszystkie oddziaływania ocenianego dokumentu będą miały charakter wtórny i pośredni oraz długoterminowy. Ze względu na treść ustaleń Strategii, nie przewiduje się oddziaływań bezpośrednich oraz chwilowych i krótkoterminowych.

Tabela 11. Podsumowanie oceny oddziaływania na środowisko celów operacyjnych ocenianego dokumentu na poszczególne komponenty środowiska

Cele operacyjne projektu Strategii „WrOF 2050”	Oddziaływanie celów operacyjnych projektu Strategii „WrOF 2050” na poszczególne komponenty środowiska						
	wody powierzchniowe i podziemne	klimat	bioróżnorodność i środowisko przyrodnicze	zdrowie i jakość życia ludzi	powierzchnia ziemi i zasoby naturalne	krajobraz i dobra kultury	powietrze i klimat akustyczny
1.1. Włączająca polityka społeczna.	0	0	0	++	0	0	0
1.2. Aktywni i zaangażowani mieszkańcy.	0	0	0	++	0	0	0
1.3. Zdrowi mieszkańcy.	0	0	0	++	0	0	0
1.4. Dobry dostęp do szerokiej oferty mieszkań.	0	0	0	++	0	0	0
1.5. Silna tożsamość i atrakcyjna oferta kulturalna.	0	0	0	++	0	++	0
1.6. Atrakcyjne, dostępne przestrzenie publiczne oraz usługi publiczne.	0	0	0	++	0	++	0

Cele operacyjne projektu Strategii „WrOF 2050”	Oddziaływanie celów operacyjnych projektu Strategii „WrOF 2050” na poszczególne komponenty środowiska						
	wody powierzchniowe i podziemne	klimat	bioróżnorodność i środowisko przyrodnicze	zdrowie i jakość życia ludzi	powierzchnia ziemi i zasoby naturalne	krajobraz i dobra kultury	powietrze i klimat akustyczny
2.1. Innowacyjna i atrakcyjna oferta edukacyjna.	0	0	0	+	0	0	0
2.2. Efektywna gospodarka.	0	0	0	+	0	0	0
2.3. Zrównoważona funkcja gospodarcza.	0	+	0	+	+	0	0
2.4. Rozwinięta funkcja turystyczna.	0	0	0	++	0	+	0
3.1. Dobry stan środowiska.	++	++	++	++	++	++	++
3.2. Spójność przyrodnicza i wysoka bioróżnorodność.	++	++	++	++	++	++	++
3.3. Mitygacja, dekarbonizacja i adaptacja do zmian klimatu.	++	++	++	++	++	++	++

Cele operacyjne projektu Strategii „WrOF 2050”	Oddziaływanie celów operacyjnych projektu Strategii „WrOF 2050” na poszczególne komponenty środowiska						
	wody powierzchniowe i podziemne	klimat	bioróżnorodność i środowisko przyrodnicze	zdrowie i jakość życia ludzi	powierzchnia ziemi i zasoby naturalne	krajobraz i dobra kultury	powietrze i klimat akustyczny
4.1. Funkcjonalny system transportowy.	+	++	+	++	++	+	++
4.2. Zintegrowane planowanie przestrzenne.	++	++	++	++	++	++	++
4.3. Zwiększone bezpieczeństwo oraz wzmocniona obrona cywilna.	++	++	++	++	++	++	++

Źródło: opracowanie własne

Oznaczenia:

- ++ oddziaływanie znacząco pozytywne
- + oddziaływanie umiarkowanie pozytywne
- 0 brak oddziaływania
- oddziaływanie umiarkowanie negatywne
- oddziaływanie znacząco negatywne

8. Propozycja rozwiązań alternatywnych

Przez pojęcie rozwiązania alternatywnego należy rozumieć opcję podejmowania innych działań niż pierwotnie planowane, np. o innym charakterze czy skali, ale zapewniających osiągnięcie pierwotnego nadrzędnego celu lub osiągnięcia założonych poziomów wskaźników rezultatu, ale też opcję nie podejmowania danego działania lub nawet modyfikacji celu. Analiza alternatywnych rozwiązań może być, zatem prowadzona w odniesieniu do:

- alternatywnych sposobów osiągnięcia celów,
- alternatywnych lokalizacji dla zamierzeń niezbędnych dla osiągnięcia celów,
- alternatywnej skali przedsięwzięcia i sposobów jego realizacji oraz eksploatacji.

Możliwości analityczne w powyższych kwestiach są determinowane stopniem szczegółowości dokumentu poddawanego ocenie. Jeżeli w analizowanym dokumencie nie określa się precyzyjnie ani lokalizacji, ani skali, ani listy przewidywanych do realizacji konkretnych projektów stanowiących wyraz realizacji Strategii, to analiza alternatyw sprowadzać się może jedynie do przeglądu planowanych kierunków działań oraz instrumentów realizacyjnych, w kontekście ich skutków środowiskowych.

Możliwość formułowania rozwiązań alternatywnych w najmniejszym stopniu może odnosić się do poziomu wizji, misji oraz celów strategicznych i operacyjnych. Kwestia ich doboru jest domeną organów władzy publicznej, która w demokratycznym społeczeństwie dysponuje mandatem prawnym do ich określania. Prognoza oddziaływania na środowisko może w takich wypadkach pełnić funkcję polegającą przede wszystkim na identyfikacji skutków środowiskowych tak sformułowanych celów i na wskazywaniu tych obszarów, gdzie skutki te wydają się być nieakceptowalne z punktu widzenia celów ochrony środowiska.

Należy zauważyć, że dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko wskazuje na potrzebę omawiania „rozsądnych alternatyw” budowanych na podstawie analizy informacji, które mogą być „racjonalnie wymagane” lub wskazania, dlaczego takie alternatywy nie mogły być sformułowane. Obowiązek zidentyfikowania, opisanie i oszacowanie rozsądnych rozwiązań alternatywnych musi być odczytywany w kontekście celu dyrektywy, który polega na dopilnowaniu, że wpływ realizacji planów i programów jest uwzględniony podczas przygotowania tych dokumentów i przed ich przyjęciem. Tekst dyrektywy nie precyzuje, co rozumie się pod pojęciem *rozsądnego rozwiązania alternatywnego* wobec planu lub programu: czy chodzi o alternatywne plany lub programy, czy o alternatywne rozwiązania w ramach planu lub programu (natomiast art. 51 ust. 2 pkt 3b UOOŚ jasno określa, że w prognozie przedstawia się rozwiązania alternatywne w stosunku do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie). W praktyce różne rozwiązania alternatywne w ramach danego planu na ogół będą podlegały ocenie (np. różne sposoby zagospodarowania obszaru w ramach np. planu zagospodarowania przestrzennego). Alternatywne rozwiązanie może zatem stanowić inny sposób osiągnięcia celów planu lub programu.

Ustalenia omawianego projektu Strategii „WrOF 2050” nie prowadzą do wystąpienia negatywnego oddziaływania na środowisko. Strategiczny charakter dokumentu nie pozwala na skonkretyzowane i precyzyjne określenie działań alternatywnych dla jego celów strategicznych. Strategia sama w sobie również nie przedstawia alternatywnych propozycji. Analiza alternatyw jest de facto prowadzona

jedynie na etapie opracowywania projektów inwestycyjnych, studiów wykonalności i postępowań administracyjnych, w ramach, których prowadzi się analizę zgodności z przepisami (m.in. z zakresu ochrony środowiska).

Skutki środowiskowe podejmowanych działań inwestycyjnych silnie zależą od lokalnej chłonności środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych, dlatego przy realizacji nowych inwestycji należy rozważać warianty alternatywne kierując się w miarę możliwości tym, by wybrać wariant najbardziej korzystny dla środowiska. Jako warianty alternatywne przedsięwzięć (ale nie dokumentów strategicznych) można rozważać: warianty lokalizacyjne, warianty konstrukcyjne, techniczne i technologiczne, warianty organizacyjne (w tym - harmonogram realizacji, długość trwania etapu budowy) czy wariant odstąpienia od realizacji przedsięwzięcia.

9. Środki zapobiegające oraz ograniczające negatywne oddziaływanie na środowisko

Realizacja ustaleń ocenianego projektu Strategii „WrOF 2050” nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko. Zgodnie z przedstawionymi wcześniej тезami, realizacja celów strategicznych może skutkować zwiększeniem poziomu ochrony środowiska - zwłaszcza w kontekście oddziaływania kumulującego się z wdrażaniem dokumentów strategicznych z dziedziny ochrony środowiska. Warto podkreślić, że korzystny charakter ocenianego dokumentu przyniesie oczekiwane rezultaty jedynie wtedy, gdy jego ustalenia będą prawidłowo stosowane w rzeczywistości.

Rekomenduje się uwzględnienie następujących propozycji dotyczących minimalizowania wpływu na środowisko:

1. Na etapie tworzenia koncepcji realizacji przedsięwzięć (projektów architektoniczno - budowlanych, projektów zagospodarowania terenu itp.), należy nadać wysoki priorytet kwestii zachowania i rozwoju zróżnicowanych form zieleni i walorów przyrodniczych, uwzględniającej zmienność sezonową, uwarunkowania infrastrukturalne i przestrzenne oraz funkcjonalne (zieleni ozdobna / zieleni izolacyjna / zieleni funkcjonalna). Koniecznym jest nadanie najwyższej wagi kwestiom związanym z ochroną siedlisk przyrodniczych i siedlisk chronionych gatunków oraz aspektom dotyczącym ochrony krajobrazu - co wymaga odpowiedniego rozpoznania walorów przyrodniczych przed zaplanowaniem i dokonaniem ingerencji w środowisko, w celu odpowiedniego wyeliminowania lub ograniczenia i zrekompensowania niekorzystnych oddziaływań na środowisko.
2. W przypadku realizacji obiektów budowlanych - zasadnym jest zapewnienie rozwiązań z zakresu retencjonowania wód opadowych i roztopowych (z uwzględnieniem konieczności ich oczyszczenia przed wprowadzeniem do środowiska, o ile będzie to uzasadnione) oraz stosowania różnorodnych form zieleni.
3. Na etapie postępowań administracyjnych związanych z wydaniem pozwoleń na budowę i innych decyzji administracyjnych zezwalających na realizację i funkcjonowanie przedsięwzięć, należy nadać wysoki priorytet kwestiom dotyczącym badania zgodności projektów przedsięwzięć z przepisami o ochronie środowiska oraz o warunkach technicznych w budownictwie. Analogiczna rekomendacja dotyczy rozpatrywania zgłoszeń budowlanych (dokonywanych w trybie ustawy Prawo budowlane) oraz zgłoszeń instalacji (dokonywanych w trybie ustawy Prawo ochrony środowiska).
4. Na etapie przeglądów aktualności studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (cyklicznie przeprowadzanych w trybie art. 32 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym) należy uwzględniać ewentualne zgłoszenia dotyczące konfliktów środowiskowych, aktualne dane dotyczące ryzyka występowania suszy i powodzi, wytyczne dotyczące adaptacji do zmian klimatu oraz doświadczenia będące wynikiem obserwacji praktycznego stosowania ustaleń dokumentów strategicznych.

Konsekwencją zastosowania powyższych rekomendacji będzie zapewnienie wysokiego poziomu dbałości o ochronę środowiska oraz adaptacji do zmian klimatycznych. Nie przewiduje się żadnych negatywnych konsekwencji w związku z wdrożeniem powyższych zaleceń.

Warto wspomnieć, że oczywistym rozwiązaniem eliminującym oraz minimalizującym potencjalne negatywne oddziaływanie na środowisko jest obowiązek przestrzegania przepisów o ochronie środowiska (w tym: przepisów o ochronie gatunkowej oraz zakazów obowiązujących w obszarowych formach ochrony przyrody), gospodarce wodnej, gospodarce odpadami, przepisów z zakresu warunków technicznych w budownictwie oraz z zakresu planowania przestrzennego. Jak wspomniano we wcześniejszej części prognozy, na obecnym etapie ustaleń strategicznych i rozważań w zakresie projektów o charakterze inwestycyjnym racjonalnym jest przyjęcie założenia, że projekty będą realizowane w sposób zgodny z prawem. Oznacza to m.in. konieczność uznania, że zachowane będą przepisy dotyczące obszarowych form ochrony przyrody. Przyjęcie przeciwnych ustaleń (czyli: dopuszczenie sytuacji, w której ustalenia Strategii intencjonalnie naruszałoby te przepisy) urągałoby powadze organu opracowującego dokument strategiczny i naruszałoby powagę strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (a przy tym przeczyłoby elementarnym zasadom racjonalnego wnioskowania). Trzeba więc podkreślić, że rolą prognozy oddziaływania na środowisko nie jest formułowanie kompendium wiedzy na temat obowiązku przestrzegania ww. przepisów. Oceniany dokument ma charakter strategiczny, a więc formułowanie w nim szczegółowych ustaleń na temat np. sposobu prowadzenia termomodernizacji wypaczałoby istotę planowania strategicznego i urągałoby powadze ustaleń Strategii. Z kolei omawianie takich zagadnień w ramach prognozy byłoby imputowaniem twórcom Strategii, że dopuszczają oni możliwość naruszenia przepisów o ochronie gatunkowej.

Niemniej, wychodząc naprzeciw ewentualnym obawom związanym z przywołaną powyżej termomodernizacją, zasadnym jest wskazanie, że ryzyko wystąpienia negatywnego wpływu prac termomodernizacyjnych na ptaki i nietoperze może wystąpić wtedy, gdy w obrębie budynku objętego pracami znajdują się siedliska tych zwierząt (co powinno być uprzednio rozpoznane w ramach wyprzedzającego audytu przyrodniczego^{13, 14}). Potencjalne negatywne oddziaływanie może być minimalizowane poprzez następujące działania:

- przed rozpoczęciem planowania i wykonania prac należy przeprowadzić kontrolę (kontrole) budynku i ustalić miejsce oraz czas zajmowania kryjówek przez ptaki i nietoperze;
- prace remontowe powinny być prowadzone poza okresem rozrodczym i hibernacją, okres dozwolony na prowadzenie prac to początek września – początek października, czas ten

¹³ Audyt ten jest ukierunkowany na inwentaryzację ornitologiczną i chiropterologiczną, wskazując zarówno zidentyfikowane gatunki ptaków i nietoperzy, jak i ich siedliska; na podstawie określonych uwarunkowań przyrodniczych, audyt powinien wskazać konieczne do podjęcia działania z zakresu ochrony gatunków i ich siedlisk oraz minimalizacji lub kompensacji wszystkich istotnych oddziaływań będących skutkiem ingerencji w te siedliska. Warto wskazać, że wyniki przeprowadzonego audytu mogą wskazać na konieczność niewielkich modyfikacji projektów budowlanych i harmonogramów ich realizacji, a także na zasadność ustanowienia kontrolnego nadzoru przyrodniczego na czas prac budowlanych czy też konieczność wykonania kontroli porealizacyjnej i podjęcia działań kompensacyjnych (np. z zakresu odtworzenia miejsc schronienia ptaków i nietoperzy, które to siedliska będą niezbędne do usunięcia w związku z realizacją projektu i osiągnięciem jego głównych celów.

¹⁴ Zob. „Wytyczne Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy do prowadzenia inwentaryzacji ornitologicznych budynków” [<https://www.gov.pl/attachment/76701cc5-5c10-4c9e-9543-001dc1e72f85> (dostęp: 06.08.2025 r.)]

jednak może być zróżnicowany w zależności od gatunku; w przypadku obiektów zasiedlonych i/lub potencjalnie zasiedlonych przez nietoperze wszelkie prace powinny być wykonywane w okresie od sierpnia do września;

- w przypadku konieczności kontynuowania prac budowlanych w okresie rozrodczym kryjówkę zajęłą przez nietoperze należy zabezpieczyć w sposób zaproponowany przez chiropterologa i/lub ornitologa;
- prowadzenie prac budowlanych i remontowych tak, by zachować funkcjonalność budynku dla zwierząt (tj. zachować możliwość gnieźdzenia się ptaków, zachować kolonię nietoperzy i używane przez nią wloty do kryjówek); nawet pod nieobecność ptaków nie należy, w miarę możliwości, likwidować miejsc ich gnieźdzenia się.

Z tego samego powodu można wskazać na następujące środki minimalizujące potencjalne negatywne oddziaływania na etapie prowadzenia różnych prac budowlanych:

- zapewnienie wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnej na terenie przedsięwzięcia,
- ponowne wykorzystanie zdjętej pokrywy glebowej,
- odtwarzanie zniszczonych elementów przyrodniczych (zob. art. 75 ustawy Prawo ochrony środowiska),
- wykonywanie prac budowlanych w okresach, gdy aktywność flory i fauny jest najmniejsza (tj. co do zasady w okresach jesienno-zimowych),
- używanie sprzętu spełniającego prawne wymagania,
- uszczelnienie nawierzchni placów postojowych dla maszyn, środków transportu, parkingów dla pracowników,
- wyposażenie zaplecza budowy w rozwiązania techniczne uniemożliwiające zanieczyszczenie środowiska gruntowo-wodnego ewentualnymi wyciekami płynów eksploatacyjnych,
- zapewnienie miejsca do gromadzenia odpadów, które będzie zabezpieczało środowisko przed wywiewaniem lekkich frakcji oraz przed wypłukiwaniem niebezpiecznych składników wskutek opadów atmosferycznych,
- wykonywanie prac budowlanych przy pomocy sprawnego, regularnie serwisowanego i konserwowanego sprzętu,
- stosowanie środków ograniczających pylenie (zraszanie placu budowy, plandeki).

Hierarchia działań mających na celu ochronę środowiska zakłada, że w pierwszej kolejności powinny być zastosowane rozwiązania ukierunkowane na unikanie negatywnych oddziaływań i zapobieganie ich wystąpieniu. Jeżeli to jest niemożliwe, to należy minimalizować skalę i skutki oddziaływań. Po wyczerpaniu możliwości ograniczenia oddziaływania do akceptowalnego poziomu, należy zastosować działania kompensacyjne. Każdy z powyższych kroków powinien być ukierunkowany na konkretne ryzyko oddziaływań środowiskowych oraz poddany ocenie pod kątem adekwatności, skuteczności, wykonalności (prawnej, technicznej, środowiskowej) i trwałości w dłuższym horyzoncie czasowym, a także analizie pod względem oddziaływania na środowisko (tak, by działanie minimalizujące wpływ na jeden komponent środowiska, nie powodowało negatywnego oddziaływania na pozostałe komponenty). Zastosowana musi być przy tym zasada przeczności, zasada prewencji i zasada „zanieczyszczający płaci”. Zaprezentowane powyżej podejście znajduje umocowanie w art. 5-7 i 74-75 Prawa ochrony środowiska.

W sposób szczególny należy podkreślić treść art. 75 ust. 3 ww. ustawy, wedle którego *„Jeżeli ochrona elementów przyrodniczych nie jest możliwa, należy podejmować działania mające na celu naprawienie wyrządzonych szkód, w szczególności przez kompensację przyrodniczą”* (którą ustawa definiuje jako *„zespół działań obejmujących w szczególności roboty budowlane, roboty ziemne, rekultywację gleby, zalesianie, zadrzewianie lub tworzenie skupień roślinności, prowadzących do przywrócenia równowagi przyrodniczej lub tworzenie skupień roślinności, prowadzących do przywrócenia równowagi przyrodniczej na danym terenie, wyrównania szkód dokonanych w środowisku przez realizację przedsięwzięcia i zachowanie walorów krajobrazowych”*). Powyższe wymaganie mocno wpisuje się w Europejską Strategię Bioróżnorodności, która bardzo dużą wagę nadaje odtworzeniu zdegradowanych ekosystemów. Powyższe oznacza między innymi konieczność nadania priorytetowej rangi zagadnieniom związanym z identyfikacją oddziaływań środowiskowych i ich skutków oraz zapewnieniu rzetelnego i adekwatnego podejścia do działań mających na celu unikanie, minimalizowanie i kompensowanie negatywnych oddziaływań inwestycji będących wyrazem realizacji ocenianego dokumentu.

10. Proponowane metody analizy środowiskowych skutków wdrażania ocenianego dokumentu

Według art. 10 dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko, jednym z celów monitorowania wpływu planu lub programu na środowisko jest identyfikacja „nieprzewidzianego niepożądanego wpływu”, co ma zapewnić możliwość „podjęcia odpowiedniego działania naprawczego”.

Wytyczne Komisji Europejskiej dotyczące dyrektywy 2001/42/WE wskazują, że dane zbierane na mocy innego prawodawstwa UE mogą zostać wykorzystane w monitoringu związanym ze strategiczną OOS, o ile są one istotne dla danego planu lub programu oraz jego oddziaływania na środowisko.

Art. 10 dyrektywy 2001/42/WE niekoniecznie wymaga bezpośredniego monitorowania znaczącego wpływu na środowisko. Dyrektywa zezwala także na monitorowanie pośrednie, na przykład poprzez czynniki nacisku lub środki łagodzące. Wytyczne Komisji Europejskiej dotyczące ww. dyrektywy wskazują w pkt 8.5, że „jeśli monitoring może być w zadowalający sposób zintegrowany z regularnym cyklem planowania, to nie ma konieczności podejmowania oddzielnych kroków proceduralnych dotyczących jego wykonywania. Monitoring może być na przykład zbieżny z regularną korektą planu lub programu, w zależności od tego, jakie oddziaływanie jest monitorowane, oraz od długości odstępów między korektami”. W sposób oczywisty ma to przełożenie na cyklicznie opracowywane dokumenty.

Należy wziąć pod uwagę, że według ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska, każda gmina (a także każdy powiat i każde województwo) powinna posiadać program ochrony środowiska, z realizacji którego powinien być cyklicznie sporządzany raport. Program ochrony środowiska przedstawia propozycje systemu monitorowania w zakresie ochrony i stanu środowiska naturalnego. Zarówno oceniana Strategia, jak i ww. programy ochrony środowiska, będą wdrażane równocześnie, a ich wzajemne ustalenia powinny być z sobą kompatybilne i powinny wzajemnie na siebie oddziaływać wzmacniająco.

Projekt Strategii „WrOF 2050” zawiera informacje o zarządzaniu i monitorowaniu; zakładane jest cykliczne (i doraźne) raportowanie postępów z jej realizacji. Przedmiotem monitoringu będą wynikające ze Strategii WrOF 2050 działania i przedsięwzięcia oraz ich efekty mierzone wskaźnikami, zaś ewaluacja obejmie dodatkowo również kontekst społeczno-gospodarczy w ocenie tych efektów. Monitoring realizacji poszczególnych kierunków działań Strategii odbywać się będzie odpowiednio do przypisanych im oczekiwanych rezultatów planowanych działań wraz ze wskaźnikami. Monitoring będzie obejmował: zbieranie i selekcjonowanie informacji, wskazanie jednostek odpowiedzialnych za pozyskiwanie, gromadzenie, przechowywanie i przetwarzanie informacji niezbędnych do wyliczania wskaźników monitoringu.

Sposób prowadzenia monitoringu będzie realizowany w następujący sposób:

1. Źródła, częstotliwość pozyskiwania informacji

Niezbędne jest wykorzystywanie różnych źródeł informacji. Część informacji będzie pozyskiwana z istniejących systemów monitoringu i wyspecjalizowanych instytucji, w tym GUS. Zasadne może

być także pozyskiwania informacji z innych instytucji, odpowiednio do potrzeb wynikających z przyjętych wskaźników.

Pozyskiwanie danych dla potrzeb monitoringu Strategii będzie dokonywane corocznie.

2. Sposób gromadzenia, przetwarzania, porządkowania i przechowywania informacji

Gromadzenie, weryfikacja oraz przetwarzanie i przechowywanie danych dla potrzeb monitoringu będzie dokonywane przez Lidera we współpracy z Partnerami. Wykorzystywane, jako źródła informacji, będą cyklicznie przygotowywane w jednostkach Partnerów oraz jednostkach im podległych dane sprawozdawcze odpowiednio do potrzeb przyjętych wskaźników. Opracowanie raportów z monitoringu będzie realizowane przez Lidera Porozumienia, który jest głównym koordynatorem wdrożenia Strategii.

a) Raporty okresowe

Zakres raportu będzie obejmował wszystkie kierunki działań Strategii oraz wskaźniki monitorowania za dwa kolejne lata. Będzie on wykorzystywany do bieżącego zarządzania wdrażaniem Strategii przez wszystkie jednostki odpowiedzialne za realizację przypisanych im zadań. Raport będzie przedkładany do informacji wszystkich Partnerów Porozumienia oraz będzie udostępniany na stronach internetowych.

b) Raporty doraźne

W sytuacji wystąpienia ważnych, niedających się przewidzieć okoliczności zewnętrznych o charakterze politycznym, ekonomicznym, społecznym, technologiczno-technicznym, ekologicznym (środowiskowym) i regulacyjnym (prawnym) lub okoliczności wewnętrznych, może być opracowany raport doraźny. Decyzję o opracowaniu raportu doraźnego podejmą wszyscy Partnerzy Porozumienia. Przeglądy doraźne swoim zakresem mogą objąć wszystkie sfery ujęte w Strategii albo wybrany jedną (lub kilka) sfer realizowanej Strategii.

Rezultatem przeglądu doraźnego będzie raport zawierający oprócz części analitycznej wnioski i rekomendacje dotyczące potrzeby i zakresu ewentualnej aktualizacji Strategii. Jednostką odpowiedzialną za opracowanie raportu z przeglądu doraźnego będzie Lider Porozumienia przy współpracy z Partnerami.

3) Zasady udostępniania informacji z monitoringu

Dane zawarte w raportach okresowych z monitoringu będą udostępniane publicznie poprzez strony internetowe Partnerów.

Kryterium oceny realizacji strategii będzie osiągnięty poziom wskaźników.

Mając na uwadze powyższe – stwierdza się, że monitorowanie wdrażania polityk ekologicznych i środowiskowych będzie wystarczającym narzędziem pokazującym, czy i ewentualnie jak reaguje środowisko na skutki realizacji dokumentów strategicznych (w tym - ocenianego projektu Strategii). W przypadku stwierdzenia, że skuteczność np. programów ochrony środowiska jest nieodpowiednia, może nastąpić konieczność zaostrożenia zapisów dokumentów strategicznych pod kątem większego uwzględnienia wymagań ochrony środowiska (np. poprzez nadanie im wyjątkowego priorytetu).

Poniżej sformułowano rekomendacje w zakresie monitorowania wpływu skutków wdrażania ustaleń Strategii „WrOF 2050” na środowisko:

1. Zgodnie z art. 32 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, co najmniej raz w trakcie kadencji wójta, burmistrza i prezydenta należy przeprowadzić ocenę aktualności dokumentów dot. zagospodarowania przestrzennego. W ramach oceny aktualności należy uwzględnić aktualne prognozowane zasięgi terenów zagrożonych wystąpieniem powodzi, aktualny stan prawny, ustalenia wynikające z dokumentów strategicznych wyższego szczebla oraz podejmować adekwatne do nowych uwarunkowań działania dostosowawcze.
2. Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska, co 2 lata należy sporządzić raport z wykonania programu ochrony środowiska.
3. Należy prowadzić pozostałe działania i ewidencje wynikające z obowiązujących przepisów prawnych, takich jak w szczególności:
 - 1) przyjmowanie oraz weryfikowanie zgłoszeń instalacji niewymagających pozwolenia emisyjnego,
 - 2) wydawanie decyzji nakazujących usunięcie odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania lub magazynowania,
 - 3) nakładanie obowiązku wykonania czynności zmierzających do ograniczenia negatywnego oddziaływania instalacji lub urządzenia na środowisko,
 - 4) ustanawianie ograniczeń co do czasu funkcjonowania instalacji lub korzystania z urządzeń, z których emitowany hałas może negatywnie oddziaływać na środowisko,
 - 5) wydawanie zezwoleń na usuwanie drzew i krzewów z terenu nieruchomości,
 - 6) występowanie do wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o podjęcie odpowiednich działań będących w jego kompetencji, jeżeli w wyniku kontroli stwierdzono naruszenie przez kontrolowany podmiot przepisów o ochronie środowiska lub występuje uzasadnione podejrzenie, że takie naruszenie mogło nastąpić.

11. Wnioski

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko jest dokumentem powstałym dla potrzeb SOOŚ. W konsekwencji, charakter przeprowadzonych analiz jest adekwatny do typu (i stopnia szczegółowości) ocenianego dokumentu i nie pozwala na precyzyjną ocenę konkretnych oddziaływań środowiskowych. Tym samym, za właściwe uznano skupienie się przede wszystkim na poszukiwaniu odpowiedzi na temat tego, czy dokument będący przedmiotem oceny jest zgodny z celem, któremu ma służyć, oraz czy jest adekwatny do problemów ochrony środowiska oraz celów środowiskowych wynikających z przepisów i dokumentów strategicznych.

Przeprowadzona w niniejszej prognozie analiza pozwoliła na postawienie następujących wniosków:

1. Rekomenduje się przyjęcie ocenianego dokumentu - projektu Strategii „WrOF 2050” - oraz uwzględnienie rekomendacji dotyczących zasad wdrażania jego ustaleń.
2. Biorąc pod uwagę charakter prawny ocenianego dokumentu - treść projektu Strategii „WrOF 2050” może być uznana za adekwatną do problemów ochrony środowiska (z uwzględnieniem ram prawnych wynikających z obowiązujących przepisów oraz charakteru i zakresu ustaleń Strategii „WrOF 2050”), bowiem uwzględnia - adekwatnie do swojej specyfiki - kluczowe aspekty środowiskowe. Strategia „WrOF 2050” nie koliduje z krajową i regionalną polityką ochrony środowiska, a także sprzyja osiągnięciu celów środowiskowych (w tym - celów wynikających z programów ochrony środowiska).
3. Strategia „WrOF 2050” nie zawiera ustaleń prowadzących do wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym - do znaczącego oddziaływania na obszary Natura 2000. Nie spowoduje ona również naruszenia zasad zarządzania ochroną przyrody w odniesieniu do obszarów chronionych.
4. Pozytywny charakter oddziaływań ocenianego dokumentu będzie się kumulował z dalszym wdrażaniem dokumentów strategicznych i przepisów dedykowanych ochronie środowiska.
5. Rekomenduje się nadanie dużego znaczenia sposobowi wdrażania ustaleń Strategii „WrOF 2050”.

12. Wykorzystane materiały źródłowe

- Bar M., Jendrośka J., Okraśiński K., „*Powiązania Ramowej Dyrektywy Wodnej (2000/60/WE) z Dyrektywą w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (2001/42/WE)*”, Wrocław, 2013.
- Bródka S. (red.), „*Praktyczne aspekty ocen środowiska przyrodniczego*”, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań 2010.
- Charakterystyka wód podziemnych zgodnie z zapisami załącznika II.2 Ramowej Dyrektywy Wodnej (Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy, 2013).
- Dane Inspekcji Ochrony Środowiska opracowane w ramach i dla potrzeb Państwowego Monitoringu Środowiska.
- Kistowski M., „*Wybrane aspekty metodyczne sporządzania strategicznych ocen oddziaływania na środowisko przyrodnicze*”, [w:] „Człowiek i Środowisko” 26(3-4) /2002.
- Kistowski M. i Korwel-Lejkowska B. (red.), „*Waloryzacja środowiska przyrodniczego w planowaniu przestrzennym*”, Problemy Ekologii Krajobrazu, vol. 19, 2007.
- Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce (Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, 2017).
- Guidance on Integrating Climate Change and Biodiversity into Strategic Environmental Assessment, Komisja Europejska, 2013.
- Integrating Ecosystem Services in Strategic Environmental Assessment: A guide for practitioners, United Nations Environment Programme, 2014.
- Majewski W., Walczykiwicz T. (red.), „*Zrównoważone gospodarowanie wodami oraz infrastrukturą hydrotechniczną w świetle prognozowanych zmian klimatycznych*”, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy, 2012.
- Mapy hydrograficzne, sozologiczne, geośrodowiskowe i inne (w tym: geoportale oraz dane udostępnione za pośrednictwem serwisów WMS) oraz komentarze do map hydrograficznych, geośrodowiskowych i sozologicznych.
- Ocena wpływu zmian klimatu na różnorodność biologiczną oraz wynikające z niej wytyczne dla działań administracji ochrony przyrody do roku 2030, Fundeko, 2012.
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, 2023.
- Plan przeciwdziałania skutkom suszy, 2021.
- Plan zarządzania ryzykiem powodziowym na obszarze dorzecza Odry, 2023.
- Pyszny K., Przybyła Cz., „*Systemy informacji przestrzennej w strategicznych ocenach oddziaływania na środowisko*”, 2016.
- Pyszny K., „*Możliwości wykorzystania narzędzi GIS w opracowaniach ekofizjograficznych i strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko*”, w: „Problemy planistyczne - Jesień 2016”, Poznań 2016.
- Solon J., Borzyszkowski J. et.al., „*Physico-geographical mesoregions of Poland - verification and adjustment of boundaries on the basis of contemporary spatial data*” w: Geographia Polonica, vol. 91, no. 2, 2018.
- Richling A., Solon J., Macias A., Balon J., Borzyszkowski J., Kistowski M. (red.). *Regionalna geografia fizyczna Polski. Bogucki Wyd. Naukowe*, Poznań, 2021.
- Opracowanie projektu planu przeciwdziałania skutkom suszy uwzględniając podział kraju na obszary dorzeczy. Podzadanie 1.4: Identyfikacja obszarów zagrożonych suszą, z uwzględnieniem potrzeb wodnych użytkowników i środowiska naturalnego, wraz z analizą rozkładu przestrzennego występowania zjawiska suszy oraz ich hierarchizacja pod kątem wdrożenia działań łagodzących skutki suszy. WIND-HYDRO, Warszawa, 2020.
- Wdrożenie dyrektywy 2001/42 w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko, Komisja Europejska, 2003.
- Witczak S. (red.) i in., „*Mapa wrażliwości wód podziemnych na zanieczyszczenie. Plansza 1: Podatność wód podziemnych pierwszego poziomu wodonośnego na zanieczyszczenia z powierzchni terenu*”, Ministerstwo Środowiska, 2011 r.
- Wytyczne dotyczące najlepszych praktyk w zakresie ograniczania, łagodzenia i kompensowania procesu zasklepienia gleby, Komisja Europejska, 2012 r.
- Wytyczne dotyczące zasad i zakresu uwzględniania zagadnień ochrony środowiska w programach sektorowych, Rada Ministrów, 2002 r.

13. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Wprowadzenie

W niniejszym dokumencie ocenia się projekt *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego „WrOF 2050”* (dalej: Strategia „WrOF 2050”) pod kątem zgodności z zasadami ochrony środowiska. Dokument ten powstał dla potrzeb przeprowadzenia procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Jej elementem jest także udział wyspecjalizowanych organów administracji publicznej oraz przeprowadzenie konsultacji społecznych.

Informacje o zawartości projektowanego dokumentu

Projekt Strategii „WrOF 2050” dotyczy obszaru obejmującego 19 gmin województwa dolnośląskiego tworzących Wrocławski Obszar Funkcjonalny (dalej: WrOF): Miasto Wrocław oraz: Czernica, Długotęka, Jelcz-Laskowice, Kąty Wrocławskie, Kobierzyce, Miękinia, Oborniki Śląskie, Oleśnica (gmina wiejska), Oleśnica (miasto), Siechnice, Sobótka, Trzebnica, Wisznia Mała, Żórawina, Oława (gmina wiejska), Oława (miasto), Zawonia, Dobroszyce.

Strategia „WrOF 2050” diagnozuje zasadnicze walory, problemy i wyzwania rozwojowe WrOF oraz wskazuje kierunki działań, które mogą wesprzeć rozwój regionu. Główne cele strategiczne sformułowano w następujący sposób:

- Cel strategiczny 1. Wysoka jakość życia oraz zapewnione możliwości rozwoju i aktywności mieszkańców.
- Cel strategiczny 2. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka, nauka, edukacja.
- Cel strategiczny 3: Wysoki stopień zachowania środowiska naturalnego i adaptacja do zmian.
- Cel strategiczny 4: Funkcjonalna i bezpieczna przestrzeń do życia.

Powyższym celom strategicznym przypisano cele operacyjne oraz kierunki rozwoju. Strategia nie wskazuje konkretnych przedsięwzięć inwestycyjnych, lecz formułuje zasady strategicznego rozwoju.

Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu wspólnotowym, krajowym i regionalnym

W Prognozie dokonano analizy dokumentów strategicznych, w których ustanowione są cele polityki w zakresie ochrony środowiska. Dokumenty te zawierają wiele różnorodnych ustaleń w zakresie ochrony poszczególnych komponentów środowiska. Najważniejsze wynikające z nich cele strategiczne w zakresie ochrony środowiska są następujące:

1. Powstrzymanie utraty różnorodności biologicznej i degradacji funkcji ekosystemu oraz przywrócenie ich w możliwie największym stopniu.
2. Powstrzymanie pogarszania stanu wód oraz osiągnięcie ich dobrego stanu.
3. Utrzymanie oraz poprawa komfortu i jakości życia ludzi.
4. Przeciwdziałanie degradacji gleb.
5. Ograniczanie emisji zanieczyszczeń i poprawa lub utrzymanie poziomów jakości powietrza, niestanowiących zagrożenia dla zdrowia ludzkiego i środowiska naturalnego.

6. Przeciwdziałanie zmianom klimatu i ograniczanie negatywnych skutków tych zmian, w tym - adaptacja do zmian klimatycznych.
7. Ochrona klimatu akustycznego oraz ograniczanie emisji hałasu.
8. Zrównoważone gospodarowanie zasobami naturalnymi.
9. Ochrona i odbudowa wartości krajobrazowych.
10. Ochrona i ograniczanie negatywnego wpływu na zabytki i dobra materialne.
11. Rozwój gospodarki zasobooszczędnej, niskoemisyjnej i niskoodpadowej.

Analiza zgodności ocenianego dokumentu z polityką ochrony środowiska

Analizowany projekt Strategii „WrOF 2050” uwzględnia cele strategiczne dotyczące ochrony środowiska, gospodarki wodnej i adaptacji do zmian klimatycznych. Dokument pozostaje zgodny z polityką wpisaną do planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego oraz wojewódzkiego programu ochrony środowiska (i innych dokumentów strategicznych określających zasady zarządzania ochroną środowiska). Nie zidentyfikowano kolizji pomiędzy strategicznymi ustaleniami polityk środowiskowych a treścią Strategii „WrOF 2050”.

Analiza uwarunkowań środowiskowych

Kluczowe uwarunkowania środowiskowe, ważne z punktu widzenia oceny Strategii, są następujące:

1. Krajobraz WrOF jest zróżnicowany i obejmuje zarówno tereny naturalne (w tym: obszary ochrony przyrody, lasy, korytarze ekologiczne), jak i obszary przeobrażone antropogenicznie (tereny przemysłowe, zabudowa mieszkaniowa, drogi publiczne oraz linie kolejowe).
2. We WrOF występują przekroczenia standardów jakości środowiska w odniesieniu do zanieczyszczenia powietrza i wód powierzchniowych.
3. Aspektem wymagającym szczególnej ochrony jest jakość życia mieszkańców (w tym: stan powietrza atmosferycznego, odpowiedni poziom tła akustycznego), środowisko przyrodnicze oraz wody podziemne i powierzchniowe.
4. Analizowany obszar położony jest w dorzeczu Odry. Część terenu jest zagrożona powodzią i/lub suszą. Analizowany obszar charakteryzuje się zróżnicowanym (zazwyczaj wysokim) stopniem zagrożenia wód podziemnych.
5. Wśród źródeł antropopresji na środowisko należy wymienić:
 - a) niską emisję – tj. emisja pyłów i szkodliwych gazów na niskiej wysokości, pochodzących z ruchu pojazdów oraz indywidualnych źródeł energii cieplnej,
 - b) postępującą zabudowę terenów naturalnych i półnaturalnych,
 - c) działalność przemysłową,
 - d) zabudowę komunikacyjną (drogi, linie kolejowe), która stanowi źródło emisji hałasu i zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego.

Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu

Wśród głównych wyzwań w zakresie ochrony środowiska w rejonie analizowanego obszaru wymienić należy:

1. Pełniejsze wykorzystanie potencjału usług ekosystemowych (kształtowanie mikroklimatu, oczyszczanie powietrza, ochrona przed hałasem, izolacja budynków, retencja wód opadowych, cień, ochrona przed przesuszeniem, ochrona przed wiatrem, walory estetyczne) możliwych do uzyskania dzięki zwiększeniu udziału zieleni niskiej i wysokiej w rejonie (i w obrębie) zabudowy.
2. Zapewnienie wysokiego poziomu ochrony wód podziemnych z uwagi na niewystarczającą izolację poziomów wodonośnych przed migracją zanieczyszczeń z powierzchni terenu.
3. Zwiększenie stopnia ochrony przed hałasem wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych.
4. Zapewnienie estetyki krajobrazu.
5. Kształtowanie przestrzeni sprzyjającej rozwojowi transportu publicznego, pieszemu i rowerowemu.

Analiza i ocena znaczących oddziaływań na środowisko

Ustalenia ocenianego projektu Strategii „WrOF 2050” nie doprowadzą do wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko. Kluczowe ustalenia sprowadzają się do następujących zagadnień:

1. Oceniany projekt Strategii „WrOF 2050” zawiera zapisy sprzyjające wzmocnieniu obecnego poziomu zabezpieczeń środowiska przed degradacją.
2. Nie zidentyfikowano takich zapisów Strategii „WrOF 2050”, które mogłyby wywołać uciążliwości dla mieszkańców i dla środowiska.
3. Nie zidentyfikowano takich zapisów Strategii „WrOF 2050”, które doprowadziłyby do możliwości powstania znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko.

Wpływ na środowisko w przypadku odstąpienia od realizacji projektowanego dokumentu

Przeprowadzona analiza wykazała, że Strategia „WrOF 2050” z pewnością może sprzyjać realizacji celów środowiskowych wynikających ze współczesnej polityki ekologicznej każdego szczebla – jednak, aby tak się stało, niezbędne jest nadanie wysokiej wagi aspektom prośrodowiskowym na etapie projektowania poszczególnych inwestycji i zatwierdzania projektów budowlanych.

Wnioski i rekomendacje

Wdrożenie ustaleń ocenianego dokumentu nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko. Możliwe jest wystąpienie niewielkich zakłóceń warunków środowiskowych na etapie realizacji niektórych projektów (wyłącznie na etapie prowadzenia prac budowlanych), jednak będzie to oddziaływanie krótkotrwałe o charakterze przejściowym. Rekomenduje się przyjęcie ocenianego projektu Strategii „WrOF 2050”.

14. Spis rysunków i tabel

Mapa 1. System osadniczy WrOF na tle dominujących funkcji przeznaczenia terenu (model struktury funkcjonalno-przestrzennej według projektu Strategii „WrOF 2050”).	23
Mapa 2. System powiązań przyrodniczych WrOF (model struktury funkcjonalno-przestrzennej według projektu Strategii „WrOF 2050”).	24
Mapa 3. Obszary Strategicznej Interwencji o znaczeniu ponadlokalnym we WrOF (według projektu Strategii „WrOF 2050”).	25
Mapa 4. Lokalizacja i podział administracyjny WrOF	36
Mapa 5. Mezuregiony w zasięgu WrOF	37
Mapa 6. Proponowane krajobrazy priorytetowe (według projektu Audytu krajobrazowego województwa dolnośląskiego) w zasięgu WrOF	38
Mapa 7. Gęstość zaludnienia według spisu powszechnego GUS z 2021 r.	40
Mapa 8. Ukształtowanie terenu i sieć hydrograficzna terenu	42
Mapa 9. Stopień zagrożenia Głównych Użytkowych Poziomów Wodonośnych w WrOF	46
Mapa 10. GZWP i JCWPd w granicach WrOF	46
Mapa 11. Dominujące formy zagospodarowania terenu w granicach WrOF (za: Baza Danych Obiektów Ogólnogeograficznych)	47
Mapa 12. Zróżnicowanie gleb na obszarze WrOF	50
Mapa 13. Złoża kopalin i obszary górnicze na obszarze WrOF	50
Mapa 14. Lokalizacja WrOF względem głównych obszarowych form ochrony przyrody	52
Mapa 15. Fragmentacja krajobrazu w obszarze WrOF [zielone kolory oznaczają mniejszy stopień defragmentacji, ciemniejszy kolor - większą defragmentację generowaną przez infrastrukturę miejską i transportową - czyli mniejszą zdolność terenu do pełnienia funkcji korytarzy ekologicznych]	53
Mapa 16. Lokalizacja WrOF względem lądowych i rzecznych korytarzy ekologicznych	54
Mapa 17. Zróżnicowanie stopnia zagrożenia suszą rolniczą na obszarze WrOF (na podstawie: Stolarska M., Łukasiewicz G. Opracowanie projektu planu przeciwdziałania skutkom suszy uwzględniając podział kraju na obszary dorzeczy. Podzadanie 1.4: Identyfikacja obszarów zagrożonych suszą, z uwzględnieniem potrzeb wodnych użytkowników i środowiska naturalnego, wraz z analizą rozkładu przestrzennego występowania zjawiska suszy oraz ich hierarchizacja pod kątem wdrożenia działań łagodzących skutki suszy. WIND-HYDRO, Warszawa, 2020).	56
Mapa 18. Rozmieszczenie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią na terenie WrOF	58
Mapa 19. Stopień zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego pyłami drobnymi i średnimi PM ₁₀ w odniesieniu do stężenia średniodobowego o wartości powyżej 50 µg/m ³ występującego przez ponad 35 dni w roku w rejonie opracowania - w oparciu o dane PMŚ za 20	62
Mapa 20. Rozkład przestrzenny zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego benzo(a)pirenem – w oparciu o dane PMŚ za 2023 r. (wykonane przez Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska)	62

Tabela 1. Cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań ocenianej Strategii „WrOF 2050”	14
Tabela 2. Cele i kierunki polityki przestrzennego zagospodarowania województwa dolnośląskiego	31
Tabela 3. Zlewnie rzecznych JCWP znajdujące się na terenie WrOF.....	43
Tabela 4. Ocena wpływu celów strategicznych na wody powierzchniowe i podziemne	67
Tabela 5. Ocena wpływu celów strategicznych pod względem oddziaływania na klimat i adaptacji do zmian klimatu	68
Tabela 6. Ocena wpływu celów strategicznych na środowisko przyrodnicze i bioróżnorodność	72
Tabela 7. Ocena wpływu celów strategicznych na jakość życia i zdrowie ludzi.....	73
Tabela 8. Ocena wpływu celów strategicznych na powierzchnię ziemi	74
Tabela 9. Ocena wpływu celów strategicznych na krajobraz i dobra kultury	75
Tabela 10. Ocena wpływu celów strategicznych na powietrze i klimat akustyczny	76
Tabela 11. Podsumowanie oceny oddziaływania na środowisko celów operacyjnych ocenianego dokumentu na poszczególne komponenty środowiska	79

Załącznik nr 1

OŚWIADCZENIE AUTORA PROGNOZY

Zgodnie z wymogiem art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. f oraz art. 74a ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, jako autor prognozy oddziaływania na środowisko projektu *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego „WrOF 2050”* oświadczam, że spełniam wymagania, o których mowa w art. 74 ust. 2 ww. ustawy:

1. ukończyłem studia pierwszego stopnia z zakresu nauk przyrodniczych (na kierunku „ochrona środowiska” - Uniwersytet Wrocławski) oraz studia drugiego stopnia z zakresu nauk technicznych (na kierunku „inżynieria środowiska” - Politechnika Wrocławska),
2. posiadam 22-letnie doświadczenie pracach w zespołach przygotowujących raporty o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko i prognozy oddziaływania na środowisko (brałem udział w przygotowaniu ponad 90 raportów i prognoz oraz ponad 150 ekspertyz z zakresu wpływu na środowisko).

Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Świdnica, 11.08.2025 r.

Krzysztof Okrański

